

VECSÉSI MOSOLYORSZÁG
Óvoda – Kindergarten
KINDERLACHEN IN
WETSCHESCH

„MOSOLYORSZÁG”

**ÓVODAI PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA
2025.**

Tartalom

Az óvodai pedagógiai program törvényi és jogszabályi háttere	3. old.
Bevezető	4. old.
1. Vecsés, Mosolyország Óvoda	7. old.
1.1. Az óvoda adatai	7. old.
1.2. Helyzetkép Óvodánkról	8. old.
1.3. Autizmussal élő gyermekek befogadása	12. old.
1.4. Az Óvoda feltételrendszere	34. old.
2. Az óvodai nevelés keretei	40. old.
2.1. Testi-lelki fejlesztés	40. old.
2.2. Mozgás, testi nevelés	48. old.
2.3. Német Nemzetiségi Nevelés	51. old.
2.4. Kommunikációs képességek fejlesztése	54. old.
2.5. Egészséges életmód, környezettudatos szemlélet alakítása	58. old.
Egészségprogram – Zöld óvoda attitűd	58. old.
3. Óvodai életünk tevékenységi formái	63. old.
4. Az Óvoda kapcsolatai	93. old.
4.1. Kapcsolat a Szülőkkel és a Családdal	93. old.
4.2. Óvoda – Iskola kapcsolata	99. old.
4.3. Együttműködés A Vecsési Gyermekekért Közhasznú Alapítvánnyal	102. old.
4.4. Óvodánk kapcsolata a Fenntartóval	103. old.
4.5. Kapcsolat a Német Nemzetiségi Önkormányzattal	103. old.
4.6. Kapcsolat a Gyermek egészségügyi Intézményekkel és azok képviselőivel	104. old.
4.7. Kapcsolat a Szakmai Szolgáltató Intézettel	105. old.
4.8. Együttműködés a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatl	105. old.
5. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok	111. old.
6. Óvodánk ellenőrzési és értékelési rendszere	113. old.
6.1. Az ellenőrzéshez, értékeléshez szükséges alapidokumentumok	113. old.
6.2. A pedagógiai munka ellenőrzése	114. old.
6.3. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése	115. old.
6.4. A Pedagógiai Program ellenőrzése és értékelése	117. old.
Szakirodalom jegyzék	119. old.
Érvényességi rendelkezések	120. old.
Legitimációs záradékok	121. old.
Mellékletek	122. old.
Mellékletek jegyzéke	122. old.

Az óvodai pedagógiai program törvényi és jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet. A nemzetiségi óvodai nevelésnek irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról

Bevezető

Óvodánk, a Vecsési Mosolyország Óvoda 3 telephelyen tevékenykedik. Pedagógiai programunk 3 fő elemre épül. A gyermekek sokoldalú **testi –lelki fejlesztésére** ⁽¹⁾ alapozza **kommunikációs fejlesztési** koncepcióját **magyar és német nyelven** ⁽²⁾, szeretetteljes családi óvodai légkörben, amit változatos tevékenységi formák alkalmazásával **játékba** ⁽³⁾ integrálva valósít meg.

Szülők és a Nevelőtestület közös döntése alapján Óvodánk 2011. 09. 01-től, a „Mosolyország” fantázia nevet kapta. Ez a név magában hordozza azt a légkört, melyet az intézményünkbe belépő gyermek, felnőtt egyaránt megtapasztalhat.

Célunk a gyermeki alkotókedv, a világra való nyitott szemléletmód kialakítása, a negatív élmények elfogadtatásával, a pozitív feldolgozás elősegítésével. Jókedv, vidámság, kreatív kalandozások a játékok, a 'játékozás' birodalmában, ahol jelenleg és reményeink szerint a jövőben is mosoly lesz minden idejárom kisgyermek arcán.

Óvodánkban alapvetően játékokra, játékos tevékenységekre, mozgásra épül az élet, és az ehhez társuló nyitott közlékeny légkörre magyar és német nyelven. A szabad játékban, mint legfőbb személyiségfejlesztő eszközben minden ismeret, jártasság készség megjelenik, mással nem helyettesíthető.

A mozgást, a testi nevelést, egészségfejlesztést, mint kiemelt nevelési területet, a harmonikus egészséges személyiség kibontakozásának feltételeként kezeljük. Német nemzetiségi óvoda lévén, munkánkat meghatározza az „Ungarndeutschen Kindergarten zeigen Profil” (*Leitbild*) c. ajánlásalapján készült összehasonlító szakdolgozat a „Das pädagogische Programm unseres Kindergartens anhand der neuen Regelungen und Empfehlungen“.

Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül, benne a helyi adottságok, igények valósulnak meg. A szülőkkel való szoros együttműködésben, a családi nevelés

kiegészítőjeként kívánjuk a gyermeket alkalmassá tenni az iskolai élet megkezdéséhez, így beléphet a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Óvodánk kialakított sajátos arculattal, tudatosan törekedett a változó igények beépítésére a nevelőmunkába. Nevelőtestületünk elkötelezettsége, szakmai képzettsége és igényes munkája folyamatosan magában hordozta a fejlődést, az innovatív törekvéseket, óvodánk iránti fokozott szülői érdeklődést, s az igényeknek való megfelelést.

„Kezdeményezni, azután hagyni, hogy a gyermek szabadon kibontakoztathassa képességeit.

Ez a pedagógus feladata.” – Maria Montessori.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Óvodánkban:

- ❖ A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
- ❖ Az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.
- ❖ Az óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.
- ❖ Feladatunk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a migráns gyermekekkel megismerhessük egymás kultúráját, anyanyelvét.
- ❖ A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint együttműködünk az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

„A szülő adófizető állampolgár, s elvárja, hogy gyermeke egyszeri megismételhetetlen óvodáztatását magas szakmai színvonalú pedagógiai környezetben tehesse meg. Ide a körzeten kívüli családok is szívesen hozzák gyermeküket, s ezzel együtt a jó munkaerő is ide koncentrálódik. Ehhez elengedhetetlenül szükséges az intézmény önálló arculatának megteremtése és megismertetése.” – Benedek István.

1. Vecsési Mosolyország Óvoda

1. 1. Az óvoda adatai

Az Óvoda neve:

Vecsési Mosolyország Óvoda –Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch

Az Óvoda címe:

Székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.

Telephely 1: 2220 Vecsés, Tompa u. 25.

Telephely 2: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.

Az Óvoda fenntartója:

Vecsés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

2220 Vecsés, Szent István tér 1.

Alapító okirat száma:

652445-3/2016.

Óvodaigazgató neve:

d' Elhougne Ilona

A programot készítette:

A Vecsési Mosolyország Óvoda nevelőtestülete

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

1. 2. Helyzetkép Óvodánkról

Városunk, Vecsés Pest megyében Budapest közvetlen szomszédságában található. A város óvodáskorú gyermekeinek száma folyamatosan nő. Így városunk köznevelési koncepciója is a valós gyermekszámhoz igazodva vállalja az óvodás korúak ellátását. A lakosság összetétele rendkívül heterogén, a körzetünkbe tartozó szülők jelentős része Budapesten dolgozik, a nemzetiségi németek többnyire gazdálkodásból élnek.

A gyermekek ellátásáról 4 önkormányzati, 1 felekezeti óvoda gondoskodik. Ebből német nemzetiségi nevelési feladatokat kettő lát el. A német nemzetiségi nevelés az iskolai keretek között folyik tovább, így az iskolai előkészítésben szerepe nem elhanyagolható.

Óvodaképünk:

- ❖ Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- ❖ A családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- ❖ Tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja a gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- ❖ Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- ❖ A nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Alapelvünk:

Olyan óvodai légkör fenntartása, melyben a gyermekeket szeretet, törődés, gondoskodás veszi körül, szükségleteik kielégítődnek, ahol a család az elsődleges, az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

Alapvető tevékenységi formájuk a játék, átszövi az óvodai élet minden pillanatát. Egyéni, testi, lelki, szellemi, szokás-normarendszerük fejlődése sokoldalú játékos mozgásos tevékenység közben valósul meg.

A hátrányos helyzetű gyermekek közösségbe történő bevonása minden eszköz igénybevételével megvalósul, a hátrányok csökkentése, illetve megszüntetése céljával. A közösségi élet, a csoporthoz tartozás felnőtt és gyermek viszonylatában igényként él és elfogadják, megbecsülik, tiszteletben tartják a közösség minden tagját. Ahol jó együtt lenni, ahová jó tartozni. Célunk a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a különleges bánásmódot igénylő gyermek ellátását, a nemzeti, etnikai és migrációs kisebbségek önazonosságát, a multikulturális integrációt és az identitás támogatását, valamint a tehetséges, tehetségígéretes gyermekek nevelését, fejlesztését is.

- ❖ a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- ❖ a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- ❖ az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Ennek érdekében, gondoskodunk:

- ❖ a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- ❖ az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;

- ❖ a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról;
- ❖ e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról,
- ❖ emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- ❖ biztosítjuk az német nemzetiségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- ❖ a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (továbbiakban: migráns) gyermekeinek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- ❖ a nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesül a színvonalas nevelésben.
- ❖ óvodánkban érvényesülnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, megközelítések csak a gyermek érdekében tartalmazzak.
- ❖ lehetővé tesszük, hogy a gyermek egyházi jogi személy által szervezett hitoktatásban részt vehessen. Az állami és a helyi oktatási-nevelési intézmény nem lehet elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem.

Gyermekeképünk:

Nevelőmunkánk a gyermekek személyiségéből, egyedi vonásaiból indul. Célunk olyan gyermekek nevelése, akik környezetükhöz kötődnek, abban biztonsággal eligazodnak. Testi és kommunikációs képességeikre alapozva egészséges nyitottsággal, érdeklődéssel fordulnak egymás és a szűkebb társadalom felé, képessé válnak az eredményes, tevékeny életre.

Képesek a különbségek elfogadására a kétnyelvű óvodai nevelés keretei között megismert nyelvi képességek birtokában a hagyományok ápolásában megalapozódik identitástudatuk.

- ❖ Az ember mással nem helyettesíthető (individuum) szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- ❖ A gyermek, fejlődő személyiség, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- ❖ Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- ❖ Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Büszkeségünk:

A közel 40 évig együtt dolgozó pedagógusi alapmag által formált óvodai hitvallás, melyet a folyamatosan megújuló nevelőtestület átvett, átvesz, elsajátít. Dinamikusan fejlődő, önmagáért tenni akaró alkalmazotti testület, akik az óvoda külső és belső környezetében, a pedagógiai munka folyamán az óvodai életet élményszerűvé varázsolják a gyermekek számára. Az óvoda második otthona a gyermeknek és nevelőiknek, egyaránt.

Büszkék vagyunk arra a szülői szemléletre, mely bizalommal adja nevelőink kezébe gyermekeit, társ az óvodai évek alatt céljaink megvalósításában.

Alapítványunk „A Vecsési Gyermekekért Közhasznú Alapítvány”, nyílt alapítvány, mely bő két évtizede szilárd támasza pedagógiai célkitűzéseink megvalósításának, környezetünk, eszköztárunk fejlesztésének, korszerűsítésének.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

1.3. Autizmussal élő gyermekek befogadása

Újabb mérföldkő érkezett el kicsiny óvodánk életében 2024-ben, mikoris egy régóta dédelgetett álmunk vált valóra azzal, hogy nálunk nyithatta meg kapuit az első autista gyermekeket ellátó szegregált csoportunk, mely 8 autizmus spektrumzavarral rendelkező gyermeknek biztosít férőhelyet. Büszkék vagyunk arra, hogy városi szinten a mi óvodánkban kapott helyett elsőként ez a csoport. Legfőbb célkitűzésünk, hogy a későbbiek folyamán megkönnyítsük ezeknek a gyermekeknek a társadalomba való beilleszkedést, esetlegesen integrálhatóvá válásukat.

“Egy autista is érezheti magát magányosnak és ő is tud szeretni.”

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Autizmussal élők nevelési folyamata óvodás korban:

- Az autizmussal élő gyermekek jellemzése
  - A terápiás és pedagógiai célok összeolvadnak az autista gyermekek nevelésében. Az autizmus spektrumra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és kreativitás területén tapasztalható kognitív deficit, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, az egyenetlen intelligencia, illetve képességprofil és a következményes sztereotip viselkedés, érdeklődés, aktivitás. Átfogó fejlődési zavarról van szó, amelyet nem gyógyítunk vagy elmulasztunk, hanem kompenzálni próbálunk – többek között - autizmus-specifikus eszközrendszer használatával.
- A fejlesztés, a módszerek és a tervezés szempontjából kiemelkedő jelentőségű speciális tulajdonságok
  - A másik személy szándékának, érzéseinek, érzelmeinek, gondolatainak, szempontjának meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya, leg súlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint számára a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgyaktól megkülönböztesse.
  - A belátás hiánya, vagy korlátozott volta egyrészt a saját tudásával kapcsolatban, másrészt a tudás, illetve ismeret megszerzésének forrásával, módjával kapcsolatban.
  - A szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak gyakran teljes hiánya: a gyermekeknek nagyon kevés, vagy szokatlan dolog okoz örömet.
  - A beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukció mellett is. Ezt a nehézséget fokozzák a beszéd emocionális, szociális sajátosságai.
  - Egyenetlen képességprofil: ismeretek és önellátás, mechanikus és

személyes memória közötti szakadékszerű különbségek.

- Típusos erősségek, amelyekre az autizmussal élő gyermekeknél építeni lehet
  - A megfelelő szintű vizuális információ általában informatív.
  - A tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
  - Jó mechanikus memória.
  - Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció és kitartás.
  - Egyes, nem szociális tartalmú területeken relatíve jó képesség: memoriter, zene.
- Általános és speciális nevelési célok és feladatok
  - Az autizmussal élő gyermekeket fejlesztő óvoda nevelési céljai és alapelvei több szempontból megegyeznek a köznevelési rendszer egyéb profilú óvodáival, amennyiben elősegíti a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését és a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását.
  - Fontos nevelési célja a gyermekek egészséges életmódra szoktatása, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat, valamint az eltérő fejlődési ütemet.
  - A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése. Ennek elérése érdekében szükség van a fogyatékos készségek kompenzációs, habilitációs fejlesztésére, a fejlődési elmaradás, a másodlagos problémák kezelésére, a mindennapi gyakorlati készségek fejlesztésére speciális módszerek segítségével.
- Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása
  - Szociális és kommunikációs készségek célzott fejlesztése.

Vécsei Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vécse, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vécse, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vécse, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

- Az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása.
- A sztereotip, szociálisan nem megfelelő viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója.
- A fogyatékoság specifikus, protetikussá, augmentatív környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer kialakítása és használatának elsajátíttatása.

A fenti speciális óvodai célok eléréséhez a következő feladatok kapcsolódnak a fő fejlesztési területeken:

- Kommunikáció és szociális viselkedés
  - Beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
  - Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása.
  - A beszéd, vagy ennek hiányában az alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása.
  - Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
  - Augmentatív kommunikációs eszközök használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben, a protetikussá környezet részeként.
- Fejlődési funkció elmaradások, korai elemi készségek
  - Alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: étkezés, szobatisztaság, öltözés, tisztálkodás.
- Korai kognitív funkciók
  - Elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása.
  - Szociális és kognitív készségek fejlesztése.
  - Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között.
  - Általánosítás képességének fejlesztése.
  - Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.

- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben.
- Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása
  - Kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása.
  - Csoportba való beillesztés kialakítása.
  - Óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.
- A gyermekekkel kapcsolatos gondozási feladatok ellátása

A fenti célok és feladatok megvalósítása érdekében az óvodai nevelés, illetve ideális esetben a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen a gyermek egészében töltött idejét, ezen belül különösen a természetes élethelyzeteket ki kell használni a fejlesztésre.

Az óvodai élet megszervezésének elvei és gyakorlata

Időbeli jellemzők

A korai beavatkozás ideálisan már kb. 2 éves kortól megkezdődhet. Nagyon fontos, hogy a támogatott funkciófejlődés az éphez közelítsen és minél kevesebb másodlagos hiány keletkezzen. A speciális nevelésnek folyamatosnak és tartósnak kell lennie, a szakembereken kívül a család bevonásával. A speciális módszerek egy része életmódszerűen az egész nevelést áthatja. Az új ismeretek elsajátítása vagy új funkciók kialakítása rendszeres, rövid és intenzív egyéni foglalkozást, fejlesztést kíván. Számolni kell a nevelés nagy időigényével.

A nevelés tervezésének szempontjai:

Egyéni fejlesztési terv részletes fejlődési és/vagy mentális szintfelmérés alapján, a fejlődés követésével, a fejlesztési, nevelési, tanítási célok folyamatos korrekciójával készülhet. A

Vécsei Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vécse, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vécse, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vécse, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

tervnek a nevelési teendőket és célokat hierarchikus rendben kell tartalmaznia, távlati, középtávú és közvetlen célok formájában. A hierarchia fő szempontja változik a gyermek fejlődésétől függően.

Személyi és tárgyi feltételek

Az autizmussal élő gyermekek óvodai fejlesztéséhez autizmus területén speciálisan képzett szakember (gyógypedagógus, óvodapedagógus, gyógypedagógiai asszisztens) szükséges. Alapvetően fontos, hogy a tárgyi környezet biztonságos legyen az autizmussal élő gyermek számára is. Esetükben nem mindig elégedhetünk meg azokkal a biztonsági óvintézkedésekkel, melyeket tipikusan fejlődő óvodások számára dolgoztak ki. Érdemes gondolni a szenzoros érzékenységekre, vagy éppen a túl magas ingerküszöbből adódó veszélyekre is. Az autizmussal élő gyermekek fejlesztése során törekedni kell a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására. Az óvodai fizikai környezet strukturáltsága, szervezettsége biztosítson megfelelő munkakörnyezetet a pedagógusnak, valamint hatékonyan segítse elő az autizmussal élő gyermekek lehető legnagyobb önállóságát.

Protetikus környezet kialakítása

Az autizmus olyan fejlődési zavar, mely súlyosan akadályozza a tárgyi és szociális környezet megértését, a célszerű, adaptív viselkedés fejlődését. A károsodás következménye, hogy az autizmusban érintett gyermekek számára a szociális partnerek által nyújtott nyelvi információk nem adnak elegendő támpontot viselkedésük megszervezéséhez. Szociális- kapcsolatteremtési nehézségeik miatt gyakran kerülnek a társas helyzeteket. Az autizmussal élő gyermekek környezetüket sokszor kaotikusnak látják, érzékelik. Számukra az emberek viselkedése kiszámíthatatlan, a környezet változásai nehezen követhetőek. Éppen ezért sokszor tanúsítanak ellenállást a változásokkal szemben. Ezért esetükben az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítendő és kiegészítendő egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal.

A protetikus környezet elemei:

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

- A tér strukturálása
- Napirend (tér-idő struktúra)
- Munkaszervezés
- Munkarend

A tér strukturálása

A tárgyi környezet megfelelő felépítése, áttekinthetősége vizuális támpontokkal szolgálhat a gyermekeknek. A terem bútorainak elrendezése segítheti a gyermekek önálló tevékenységét, a szabályok és határok felismerését és az azokhoz való alkalmazkodást. A különböző tevékenységekhez igazodó helyszínek kialakítása, a határvonalak világos kijelölése, az eszközök adott helyszínen való alkalmazása elősegíti, hogy a gyermekek önállóan felismerjék hol tartózkodnak és milyen viselkedést vár el a környezet. A környezet érthetővé tétele és a szokások együttes kialakítása biztonságot ad az autizmussal élő gyermekeknek.

A foglalkozásokhoz tartozó rituálék, a szigorú szabályok, szokások, a következetesség segítenek abban, hogy a térben való eligazodás ne okozzon nehézséget.

Az idő strukturálása

Az autizmussal élő gyermekeknek problémát okoz a szimbolikus, elvont, átmeneti, láthatatlan információk feldolgozása. Érthető, hogy súlyos nehézséget jelent számukra a "láthatatlan idő" fogalma, mely rendkívül elvont. Bizonytalansághoz, félelemhez vezethet, hogy nem tudják a nap folyamán mi fog történni, egy- egy tevékenység mennyi ideig tart, meddig kell várakozni, lesz-e kedvelt tevékenység, esemény. A tevékenységek sorrendiségének (pl. szokásrend) kialakításával, valamint az egyén aktuális fejlettségi szintjének megfelelő szimbólumrendszer alkalmazásával (forma és kiterjedés tekintetében), amely a nap tevékenységeit sorrendben bemutatja (minden tevékenységnek külön szimbóluma van) így előre bejósolhatóvá válnak a nap tevékenységei. Ennek segítségével csökkenhetnek a váratlan események okozta szorongások, félelmek, és megelőzhetőek lehetnek a súlyos viselkedésproblémák.

Tér-idő strukturálása - napirend alkalmazása:

A térstruktúra a tevékenységek megfelelő térhez kapcsolását jelenti, míg az időstruktúra a tevékenységek sorrendiségének kialakítása. Ezek összekapcsolása a napirend.

- A napirend vizuális információ-hordozó, a környezet kommunikációja a gyermek felé, mely a tevékenységek helyét és sorrendjét jelzi.
- A napirend egyénre szabott, használata nem elhagyható.
- A napirend alkalmazása kezdetben rugalmas, a környezet alkalmazkodik a gyermek szokásaihoz, kedvelt tevékenységeihez. Szükséges a tevékenységek gyakori váltása, hogy a gyermek minél hamarabb megtanulja a tevékenységet a megfelelő térhez kötni, és a napirendet használni.

A napirend egyénre szabott az alábbi szempontok szerint:

- A gyermek számára biztosan érthető formát kell használni, amely a szimbólumok megértésének szintjétől függ. Ennek alapján a napirend lehet tárgyias vagy képes. A képes napirenden belül különböző fokozatok különülnek el. Van, amelyik lényegét ábrázoló fotókat, színes képeket szóképpel, piktogramokat szóképpel, vagy csak szóképeket használ. A napirend alkalmazásának feltétele, hogy a gyermek tudjon tárgyat tárggyal egyeztetni, vagy a képes napirend alkalmazása folyamán tárgyat képpel, képet képpel, illetve szóképet szóképpel egyeztetni.
- Idő (napirend hossza): minden esetben csak a gyermek számára átlátható szakaszt jelezzük előre.

Egyéb vizuális segédeszközök:

A napirenden kívül még további segítő eszközöket is alkalmazunk, melyekből az autizmussal élő gyermekek megtudhatják, hogy mit hol találnak, meddig tart egy-egy tevékenység (munkarend), és hogy hogyan (munkaszervezés) lehet azt elvégezni. Egy tevékenység elvégzésének lépéseit leggyakrabban úgynevezett folyamatábrával (pl. kézmosás folyamata) mutatjuk meg, melyet szintén a gyermek szintjéhez szabunk.

A fejlesztés fő területei

✓ Kommunikáció

Az autizmussal élő gyermekek kommunikációjának jellegzetességei:

Az autizmus önmagában nem vezet nyelvi elégtelenséghez, náluk elsősorban a kommunikatív alapok hiányoznak. A nyelv pusztá birtoklása (amennyiben van) nem biztosítja az autista gyermek számára, hogy képes legyen használni azt a kommunikációban vagy a gondolkodásban, mivel esetükben a nyelv nem kommunikációba ágyazott. Náluk tehát annak a megértése az elsődleges, hogy mi a kommunikáció.

Az autizmussal élő gyermekek közös jellemzője, hogy a nonverbális kommunikáció használata és megértése sérült. A legkorábbi időszaktól fogva megfigyelhető a „közös figyelni helyzet” („joint attention”) kialakításának nehézsége vagy hiánya, a mutató hiánya, csökkent érdeklődés a környezet szociális elemei iránt. A sérülés mértéke és variációi az egyes gyermekek esetében nagyon különböző tüneteket mutathatnak.

Az autizmussal élő gyermekek jelentős százaléka az óvódás korban még nem beszél, azaz nem produkál olyan hangokat, melyek felismerhető szavakká állnak össze (sokan közülük soha nem tanulnak meg beszélni).

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

➤ Jellemzők

- A beszédfejlődés késése, megakadása (ill. nem alakul ki beszéd), a gyermek nem kompenzál metakommunikációval.
- Azonnali és késleltetett echolália. Gyakran beilleszkedési kísérletnek tekinthető. Eszköznek, mellyel az autizmussal élők megpróbálnak részt venni a beszélgetésekben.
- Sztereotip szófordulatok, pedáns szóhasználat.
- Személyes névmások, ragok cseréje. Magáról Esz./1. személyben beszél, vagy magát nevén szólítja.
- Neologizmak, furcsa szóhasználat. Például nagymamáját életkora alapján nevezi meg.
- Idioszinkrázia: létező szavakat sajátos módon kombinál.
- Sajátos intonáció, hangerő, ritmus a beszédben.
- Kérdések sztereotip ismételtetése, érdeklődési körnek megfelelő monológok.
- Nehézség a kölcsönös beszélgetés felépítésében. A beszélgetés szociális szabályait nem értik, emellett nem élik bele magukat a másik ember helyzetébe.
- A beszédértés színvonala elmarad a beszédprodukciótól. A gyermek beszéde kontextusfüggő, elvont és összetett dolgokat nem ért meg.

➤ Beavatkozás; a fejlesztés területei

- A beavatkozás célja minden esetben, hogy a gyermek komplexebb kommunikációs kompetenciára tegyen szert. Ez azt jelenti, hogy a spontán expresszív és receptív kommunikációja váljon funkcionálisabbá, rugalmasabbá, illetve bővüljön tartalmilag, térben és a szociális környezetet érintően. A beavatkozás mindig az adott gyermek és környezete igényeinek, a gyermek készség szintjéből kiindulva, egyéni fejlesztési terv alapján történik.

Preverbális kommunikáció

Célja, hogy a kommunikációt olyan eszközként ismertesse meg a gyermekkel, mely ok-okozati interakciók halmaza, és mely alkalmas eszköz a társas világ mozgatására.

Alternatív és augmentatív kommunikációs (AAK) eszközrendszerek használata

A verbális kommunikáció túl nehéz, túl elvont lehet egy – akár beszélő, akár nem beszélő – autizmussal élő gyermek számára. A tapasztalat azt mutatja, hogy számukra az olyan vizuális kommunikációs rendszerek alkalmazása, mellyel a szimbólum és a jelentés közötti kapcsolat sokkal konkrétabbá, ikonikusabbá válik, nagyban megkönnyíti az interakciók megértését és működtetését.

„*Picture Exchange Communication System (PECS)*”: Alapvetően képek alkalmazását jelenti. A gyermekekhez igazítva ezt különböző szimbólum-szinteken alkalmazzuk (tárgyas, fotós, képes, piktogramos, szöveges).

A módszer előnyei: Használata azonnali sikerélményhez vezet. Nem feltétel, hogy a gyermek képes legyen utánozni, tartósan figyelni, megérteni nyelvi instrukciókat vagy képi információkat. Az alkalmazott képek közérthetőek. A lehető legkorábban megkezdett intenzív terápia elősegíti a beszélt nyelv használatának kialakulását. Tapasztalataink szerint beszélő gyerekeknél is növeli a kommunikációs késztetést, a nyelvileg kifejezett dolgok komplexitását és változatosságát, illetve hatékonyan csökkenti a viselkedés problémákat.

Beszédértés és beszédhasználat

Magában foglalja az egyszerű szókincs bővítésen túl a nyelvi feldolgozás elősegítését, a nyelvi nehézségek kezelését és nem utolsósorban annak elősegítését, hogy a gyermek képessé váljon a nyelvet szociális interakciókban hatékony kommunikátorként használni. Cél, hogy a használt beszéd minél funkcionálisabb, rugalmasabb, minél több helyzetben önálló, generatív (a szavakat „újraateremtő módon” használó) legyen. A beszéd megértését a nyelvi feldolgozás segítségével túl nagyban támogatja, ha egyszerűbb mondatokat, konkrét jelentéssel bíró szavakat használunk. Magyarázataink legyenek leíróak körbeíróak helyett.

A metakommunikáció értelése és használata

Vécsei Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vécse, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vécse, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vécse, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

A metakommunikatív eszközök használatában, illetve azok kommunikációs tartalmának az egyes interakciókban való leolvasásában az autizmussal élő gyermekek változatos, ám többnyire mély hiányosságokat mutatnak. Ezeknek a jelzéseknek mind megértését, mind használatát konkrétan, amennyiben lehetséges vizuálisan támogatott módon tanítanunk kell. Amikor kommunikálunk a gyermekekkel azokat fontos kiegészítenünk metakommunikációs eszközökkel, ám nem várhatjuk el annak spontán megértését.

✓ Szociális készségek

A szociális interakciók jellegzetességei:

A szociális viselkedésekhez olyan jelentős mértékű rugalmasságra és elvont viselkedésre van szükség, amellyel egy rugalmatlan kognitív stílus birtokában nehezen (vagy nem) lehet megbirkózni. Az autizmusban sérült három terület közül (szociális viselkedés, kommunikáció és rugalmas viselkedésszervezés) a legmarkánsabb problémákat a szociális interakciókban fedezhetjük fel: az autizmus, mint „szociális fogyatékoság” a legvilágosabban specifikus. Elsődleges fontosságú speciális pedagógiai cél a gyermek képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása. A tanítási, fejlesztési módszerek kiválasztásakor figyelembe kell venni, hogy az autizmusból fakadó nehézségek miatt a gyermekek nem képesek a szociális készségeket spontán, intuitív úton elsajátítani. Ezért a tanítás, fejlesztés során elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív és viselkedésterápiás eljárások. A szociális fejlesztés áthatja az óvodai fejlesztés egészét, minden területen megjelenik, hol célként, hol feladatként, hol feltételként.

Jellemzők

- A környezetében lévő emberek iránt kevésbé érdeklődő.
- Fájdalmában, szomorúságában nem keres vigasztalást és ő sem ad, vagy sztereotip, tanult módon teszi.

- Nem osztja meg örömét és élményeit.
- Figyelman kívül hagyja a szociális kulcsingereket. Például idegenekkel szokatlanul barátságos.
- Nem helyénvaló, zavarba ejtő kérdések, állítások jellemzik.
- Nem, vagy ritkán kezdeményez másik gyerekkel közös tevékenységet.
- Nehezen érti meg a szociális szerepek közti.
- Kontextusnak megfelelő szemkontaktus csökkent használata, nem megfelelő időzítése.
- Kortárskapcsolatok hiánya.

A fejlesztés fő területei, a fejlesztés szempontjai

- A taníthatóságot megalapozó szociális készségek
  - *Más személyek jelenlétének felismerése és elfogadása*

Az autizmussal élő gyermekeknél más személyek fizikai közelségének elviselése, az érintés elfogadása, illetve a még elviselhető fizikai közelség mértéke nagyon különböző lehet. Ennek oka lehet a túlzott taktilis érzékenység is, de gyakrabban okoz zavart a másik személy mentális állapotainak korlátozott megértése, és ebből fakadóan viselkedésének bejósolhatatlansága.

- *A pedagógus segítségének elfogadása*

A segítség elutasításának leggyakoribb oka, a segítő szándék meg nem értése. Az autizmussal élő óvodás gyermek nem mindig érti a felnőtt szerepeket sem. A felnőtt szándékának direkt megfogalmazása, és a segítség pozitív vonásainak hangsúlyozása eredményre vezethet.

- *A csoport-élet elemi viselkedési szabályainak, szokásrendszerének elfogadása*

A szokásrendszer kialakításában sokat segíthet, ha az autizmussal élő gyermek számára konkrét, szituációkra pontosan megfogalmazott szabályokat adunk, melyeknek betartását rajzos emlékeztető kártyákkal, és személyre szabott következetes jutalmazással segíthetjük.

- Az utánzási készség fejlesztése

Az autizmussal élő gyermekek utánzással kapcsolatos nehézségei miatt nem hagyatkozhatunk a szociális és egyéb készségek spontán elsajátítására. A fő nehézség az, hogy a gyermek képtelen kiválasztani értelmes, utánzandó viselkedéseket. Egyforma valószínűséggel választ és utánoz szociálisan elfogadható, irreleváns, vagy nem kívánatos viselkedéseket is.

- Önmagáról való tudás tanítása:

- Személyi adatok tanítása

Saját és családtagok személyi adatainak (név, születési adatok, lakcím, életkor) spontán módon való elsajátítása a szociális érdeklődés hiánya miatt általában nem történik meg. Ezeket egyéni helyzetben érdemes tanítani, és számítani lehet arra, hogy a megtanult adatok csoportos helyzetben való előhívását, illetve a más személynek való adatközlést is külön tanítani kell.

- Saját külső tulajdonságainak tanítása

Ahhoz hogy a gyermek saját magát más személyektől elkülönítse, illetve a gyermek saját énképét kialakítsa, szükség lehet külső tulajdonságainak szisztematikus tanítására. A külső jellemzők szemlélésére és megnevezésére fényképet és tükört használunk. A tulajdonságok megnevezésére alkalmas kifejezéseket (arcformák, szemszínek, hajformák, testalkatok, stb.) külön is tanítani kell.

- Elemi élménymegosztás tanítása

A velük történt eseményekről való beszámolást nehezíthetik az észleléssel, az oksággal, és időrendiséggel, illetve a felidézéssel kapcsolatos nehézségek. Az átélt eseményeknek és azok időrendjének felidézését segíthetik a róluk készült fénykép vagy videó felvételek, naplóírás, melyeknek szisztematikus alkalmazása hatékony lehet az élménymegosztás tanításában.

- Kapcsolatteremtés és fenntartás

- Egyszerű szociális rutinok megtanítása

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

A társasági viselkedési formák (köszönés, figyelemfelkeltés, kérés) környezet számára elfogadható módjának elsajátítása alapvető fontosságú az autizmussal élő gyermekek számára, mert a környezet számára megkönnyíti az elfogadásukat.

- Óvodán belüli egyszerűbb szociális helyzetek viselkedési szabályainak betartása

Ahhoz, hogy számukra szociális készségeket tanítsunk, pontos információkat kell nyújtanunk arról, hogy az emberek mit miért tesznek. Az információknak relevánsnak kell lenniük, és olyan eszközökkel kell közvetíteni, amelyeket

a legkönnyebben megértenek. Ilyen eszközök lehetnek a konkrét helyzetekre, személyre szólóan megfogalmazott viselkedési szabályok. A viselkedési szabályokat egyszerű, a gyermek számára világos rajzokkal is prezentálhatjuk, és betartásukat jutalmazással segíthetjük.

- Elemi kooperáció felnőttel, gyermekkel

A kétszemélyes vagy csoportos tevékenység alapvető feltétele, hogy a résztvevők vegyék figyelembe a közös célokat, és a többi személy szempontjait is, és cselekedeteiket ahhoz igazítsák. A kooperáció lényege, hogy a közös cél érdekében a saját célokat, vagy azok egy részét fel kell adni, az eszközöket meg kell osztani, és adott időpontban a saját részfeladatot kell elvégezni. Az autizmussal élő gyermekek számára ez legtöbbször túl nehéz feladat, ezért az együttműködés elemeit (közös cél kitűzése, eszközmegosztás, sorra kerülés kivárása) először kétszemélyes helyzetben, segítő felnőtt jelenlétében kell megtanítani.

- A szociális fejlesztést segítő módszerek

„Babzsák” foglalkozás, Én-könyv, Napló, Szociális történetek.

✓ **Játék**

A játékfejlődés jellegzetességei:

- ❖ Jellemző a játéktárgyak nem funkcionális megfelelő használata (autó kerekét pörgeti, könyvet széttépi). Egyes esetekben nem jelenik meg spontán a funkciójáték sem.

- ❖ A játék rugalmas minősége nincs jelen, illetve a szimbolikus tettetés és a szociális bevonódás hiányzik a játéktevékenységeikből. Jellemző a beszűkült, sztereotip, repetitív játéktevékenység, illetve játék-rutinok (pörgetés, kocogtatás, sorba rendezés). Egyes gyermekek hónapokon, vagy akár éveken keresztül is egyetlen játékszekvenciát ismételgetnek, akár napi több órán át.
- ❖ A szimbolikus tettetés érettebb formái (mintha- és szerepjátékok) ritkán alakulnak ki spontán módon, emellett gyakran repetitívek és szó szerintiek. A képzeletről árulkodó verbális és nonverbális kiegészítések (mimika, gesztusok, hangok, szavak stb.) ritkán foglaltatnak benne spontán, változatos módon az ilyen jellegű játékban. Egyes autizmussal élő gyermekek eljátszanak olyan játék-rutinokat, melyek a mintha-játék előrehaladott formáira emlékeztetnek; mindazonáltal a rugalmas képzelet megnyilvánulásai, beleértve az embereknek, karaktereknek, illetve életteli tárgyaknak tulajdonított mentális állapotokat, ritkák.
- ❖ Nehézségek a kortársakkal való kölcsönös játéktevékenységben: másik gyerekkel nem kezdeményez kapcsolatot (ha igen, akkor sok esetben furcsa, nem adekvát módon), inkább a párhuzamos játék a jellemző.

Beavatkozás, a fejlesztés területei:

A beavatkozás célja minden esetben, hogy a gyermek komplexebb játéktevékenységre tegyen szert, vagyis a spontán játéka váljon rugalmasabbá, illetve tartalmilag, térben és a szociális környezetet érintően bővüljön.

1. A játékeszközök megfelelő használata:

Az autizmussal élő gyermekek egy része nem ismeri fel, hogy a játéktárgy nem csupán eszköz, hanem egy másik, a valós életben előforduló tárgyat is reprezentál, emiatt gyakran fordul elő, hogy változatos, fantáziadús játék helyett tárgyakat gyűjt, sorba rak, a tárgyak eredeti funkciójától függetlenül annak irreleváns részleteivel, vagy sajátos tulajdonságával foglalkozik, erőteljesen ragaszkodik hozzájuk. Szükséges a játékeszközök és

tevékenységek funkcionális használatának tanítása, melynek érdekében a tárgyi és szociális környezetet tudatosan úgy kell szervezni, hogy aktivitásra készítse a gyermeket.

2. A napi struktúrán belül az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése:

A spontán játszott játékok gyakori ismételtetése szintén az autizmus gyakori tünete. Ebben az esetben érdemes a gyermek által a már spontán használt eszközökhöz hasonló eszközökkel fokozatosan bővíteni repertoárját.

3. A játéktevékenység tanulása során a gyermek szerezzon tapasztalatokat a környező világról:

Gyakran érdemes egy-egy játék elemét újra megfogalmazva, a hozzájuk tartozó ismereteket (akár általános, akár társas kapcsolatokban használható tudáselemről van szó) egy konkrétabb formában a gyermek elé tárni.

4. Játéktevékenységen keresztül egyéb készségek, területek fejlesztése:

Mivel sokszor nem lehet a spontán fejlődésre, az utánzásra építeni, közvetlen nevelési módszerekre van szükség ezen a területen.

5. A játékon keresztül a gyermek társas és kommunikációs készségeinek fejlesztése:

A játék már az óvodás korban is gyakran igényel a tevékenységben résztvevőktől magas szintű szociális érzékenységet és kommunikációs készségeket. Az autizmusban ezen a két területen mindig jelen van sérülés, ezért a játék-fejlesztés során ezt figyelembe kell venni, és ha az adott tevékenységben erre lehetőség adódik, fejleszteni kell.

6. Kortárskapcsolatok kialakítása:

Gondosan tervezett és végigvitt támogatással, az autizmussal élő gyermekeket jelentésteli és sikeres kortárs-játék tapasztalatokhoz juttathatjuk. Ez később nagy segítséget jelenthet számukra a kortársaikkal spontán kapcsolatokat építeni.

✓ Önkiszolgálási készségek

Az autizmussal élő óvodáskorú gyermekek gyakran kerülnek úgy óvodába, hogy elemi szintű önkiszolgálási készségeik közül néhány még nem alakult ki. Ennek egyik oka lehet a szociális terület sérülése: a gyermekek nem motiváltak a személyes környezet elismerésére, vagy nem ismerik fel saját szerepüket az önkiszolgálási, önellátási folyamatokban, és az utánzásos tanulás is sérült. Az autizmusban jellemzően sérült a célvezérelt viselkedésszervezés, ami zavarhatja az önkiszolgálási folyamatok végrehajtását. Gyakran az önkiszolgálási készségek elsajátításához szükséges motoros feltételek sincsenek jelen. Szerepet játszhat a saját testből érkező szenzoros információk feldolgozási zavara is. Ezért az autizmussal élő gyermekek önkiszolgálási készségeinek

tudatos kialakítása és gyakoroltatása az óvodáskor egyik legfontosabb feladata, amely a gyermek jövőbeni ellátását is meghatározhatja.

➤ Szobatisztaság

Az autizmussal élő gyermekek esetében a szobatisztaság kialakulása során nehézségek merülhetnek fel: kommunikációs nehézségek (pl. nincs eszköze arra, hogy jelezze szükségletét), szociális készségek sérülése (pl. nincs tisztában vele, hogy jeleznie kellene környezetére felé szükségleteit), a rugalmas gondolkodás sérülése (pl. ragaszkodás a pelenkához, időponthoz, helyszínhez, környezet számára indokolatlannak tűnő félelem a WC- től, stb.).

A szobatisztasági problémákkal küzdő autizmussal élő gyermekek esetében kevésbé számolhatunk a spontán beérés lehetőségével. Érdemes minél előbb egy pontosan megtervezett szobatisztaságra szoktató programot elkezdni, majd annak tudatos és következetes végrehajtására törekedni. A szobatisztasági tréning leglényegesebb eleme az eredményes WC használat azonnali és következetes jutalmazása. Az autizmussal élő gyermekek esetében a tanítás során specifikus eljárásokat is alkalmazunk: a gyermek szintjének megfelelő kommunikációs eszközök alkalmazásával jelezzük kéréseinket, illetve a gyermek így jelezheti szükségleteit. A WC használat egyes mozzanatainál a gyermek személyes igényeinek megfelelő módon és mennyiségben, az elért önállósági szintet minden esetben elvárva adunk segítséget.

➤ Étkezés

Az autizmussal élő gyermekek esetében igen gyakoriak az étkezési problémák. A problémák eredete és megjelenése többféle lehet.

1. Előfordul, hogy a gyermek elutasítja az étkezési helyzetet (nem ül le az asztalhoz, nem marad az asztalnál, az óvodában nem hajlandó enni).
2. A gyermek étkezéshez szükséges alapvető készségei hiányoznak (nem tud fogni,

lehetnek problémák a harapással, rágással, nyeléssel).

3. A gyermek túlszelektáló gondolkodásmódjának is változatos étkezési problémák lehetnek a következményei, pl. csak bizonyos állagú, színű, formájú ételt eszik, bizonyos ételeket csak bizonyos sorrendben hajlandó elfogyasztani. Gyakori, hogy a gyermek az egyes ételféleségeket gondosan elkülöníti a tányérján, és az ételeket csak egymás után eszi meg. Lehet, hogy csak bizonyos edényből hajlandó enni, másból nem, vagy bizonyos helyen elfogyaszt egy ételt, máshol nem, stb.

Mérlegelni kell, hogy az étkezési problémák fennmaradása milyen következményekkel járhat a gyermek egészségi állapotára, illetve mennyire zavarja a gyermek és környezete közötti összhangot. Kisebbségi problémák esetén a környezet is alkalmazkodhat az apróbb étkezési devianciákhoz. A súlyosabb vagy makacsabb étkezési problémák kezelésének legelőnyösebb formája természetes helyzetben az egyéni foglalkozás. Az alkalmazott módszerek közül említendő a fokozatos szoktatás, a túljutalmazás, amelynek rajzos viselkedési szabállyal és jutalmazással fokozhatjuk a hatékonyságát. Az étkezési helyzet elfogadásában segítséget jelenthet a napirend használata.

➤ Öltözés

Az autizmussal élő gyermekek öltözködésével leggyakrabban az probléma, hogy a célszerűség és az ésszerűség figyelmen kívül hagyásával veszik fel ruhadarabjaikat. Másrészt jellemző az öltözködéssel kapcsolatos merev viselkedés, melynek következménye, hogy ragaszkodnak bizonyos ruhadarabjaikhoz, és nehézséget jelent számukra a ruhaváltás illetve egyes öltözékek elhagyása.

A fejlesztés részben egyéni helyzetben történik. A megfelelő vizuális segédeszközök használata jelentősen megkönnyítheti a gyermek számára az önálló öltözködést. A ruhadarabokról készült fényképek, képek sorrendje is jelezheti az öltözködés helyes sorrendjét.

➤ Tisztálkodás

Az autizmussal élő gyermekek esetében ritkán számíthatunk arra, hogy kialakulnak a tisztálkodás szükségességének felismerésén alapuló szokások, ezért gyakran eszközökkel (pl.: napirend) kell azok időpontját kijelölni. Jóllehet az óvodáskorú gyermekek általában még nem ismerik fel a tisztálkodás szükségességét, de velük ellentétben az autizmussal élő gyermekben ez később sem válik szükségletté. A tisztálkodási műveletek önálló végrehajtásához szükséges lehet a folyamat apró lépésekre való felbontása, és a lépések vizuális megjelenítése.

Problémás viselkedések megelőzése és kezelése

Az autizmussal élő gyermekek gyakran tanúsítanak olyan viselkedéseket, melyek környezetük számára érthetetlenek, zavaróak, elfogadhatatlanok. Tudnunk kell azonban, hogy ezek a viselkedések gyakran egyáltalán nem tudatosak, hátterükben pedig a szokásostól eltérő, alapvetően az autizmus természetéből fakadó okok azonosíthatók. A nemkívánatos viselkedések hátterében gyakran szenzoros érzékenység, a szociális kontextus, a viselkedéssel kapcsolatos elvárások hiányos megértése, vagy éppen kommunikációs nehézségek állnak. Például olyan prekommunikatív viselkedések, melyekkel a gyermek inadaptív módon kommunikál (pl.: visítás).

Előítélet-mentes, objektív megfigyelésekre van szükségünk, melyek pontosan leírják a viselkedést, annak kontextusát, közvetlen előzményeit és következményeit. A viselkedés pontos és szisztematikus megfigyelése rendszerint segít a háttérben rejlő okok megértésében. Az információkból általában leszűrhető, hogy mi volt a problémás viselkedés oka, így megkezdhetjük a probléma oki kezelését, ahelyett, hogy magát a viselkedést próbálnánk elnyomni.

A problémás viselkedések megelőzésében és kezelésében fontos szerepe van a környezet adaptálásának a gyermek megértéséhez. Ez alatt leggyakrabban a megfelelő motivációt, a gyermeki tevékenység körütekintő megszervezését, az események, cselekvések

kiszámíthatóságát, a jól érthető kommunikációs interakciókat, a gyermek számára kellemetlen szenzoros ingerektől való védelmet értjük. A problémás viselkedések kezelése nagyon sok viselkedés, valamint kognitívterápiás eljárás egységes és következetes alkalmazását jelenti a pedagógusok és a szülők részéről.

Érzékelési-észlelési eltérések

Az eltérésekre minden esetben tekintettel kell lenni az óvodai munka szervezése és a gyermekekkel való foglalkozás során. A 'Wing-triász' (társas viselkedés, kommunikáció, rugalmas gondolkodás zavara) nem magyarázza a szokatlan érzékelési területeket. A viselkedés, mely mások számára is látható ('a jéghegy csúcsa'), de a viselkedés oka az érzékelés, észlelés, értelmezés, megértés fejlődési feltételeinek zavarában rejlik. A szenzoros ingerfeldolgozás, érzékelés zavarainak felmérése a viselkedésproblémák kezelésében, megelőzésében is fontos, emellett segít megérteni a látszólag 'érthetetlen' viselkedéseket.

Az összes érzékszervet változatos módon érintheti (egyik érzékelési területen lehet túl, míg a másikon alulműködés):

- Túlérzékenység (hiperszenzitivitás): különböző ingerek szélsőséges kerülése, 'túl nyitott' az adott érzékelési csatorna.
- Alulműködés (hiposzenzitivitás): ingerkeresés, ingerek iránti túlzott érdeklődés, 'letapadás'.

1. 4. Az óvoda feltételrendszere

Személyi feltételek:

Óvodánk rendelkezik a törvény által ajánlott személyi ellátottsággal.

Óvodánkban 25 fő van állományban, ebből 3 fő tartós távolléten tartózkodik.

- Felsőfokú óvodapedagógusi képesítéssel rendelkezők száma: 8
- Felsőfokú gyógypedagógusi képesítéssel rendelkezők száma: 2
- Német nemzetiségi óvodapedagógusi végzettséggel: 4
- Óvodapedagógus szakvizsgával: 3
- Vezető óvodapedagógus képzettséggel: 2
- Gyógypedagógus végzettséggel: 2
- Óvodatitkár: 1
- Pedagógiai asszisztens: 4
- Gyógypedagógiai asszisztens: 2
- Logopédus: 1
- Rendszergazda: 1
- Óvodai dajka: 5
- Konyhai dajka: 1,5
- Szakképzett dajkák száma: 7
- Karbantartó: 1

Pedagógiai munkánkat segítik továbbá heti pár órában:

Fejlesztő- és gyógypedagógus: 2

Logopédus: 1

Óvodai szociális segítő: 1

Mozgásfejlesztő: 1

Az óvodai élet megszervezésének kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki a többi munkatársakkal, dajkákkal összehangolt, pedagógiai munkát végez. A teljes óvodai élet irányítója az óvodapedagógus.

Az óvoda személyi feltételei jelen állapotában is megfelelnek a programban foglaltak megvalósítására, az öt csoportot, a vezetőt is beleértve 5 óvodapedagógus, 2 gyógypedagógus, 1 óvodatitkár, 4 pedagógiai asszisztens, 2 gyógypedagógiai asszisztens, 5 dajka, 2 konyhai dolgozó, 1 karbantartó látja el.

Szükséges azonban, hogy minél több óvodapedagógus rendelkezék német nemzetiségi diplomával, illetve nyelvi képesítéssel. Ez hosszú távú célkitűzésünk, amit remélünk, hogy a folyamatos pedagógus továbbképzések által kivitelezni is tudunk.

Nevelői képünkben az óvodapedagógus, a dajka viselkedése, empátikus érzékenysége, kommunikációs reagálása a gyermeki megnyilvánulásokra modell értékű kell, hogy legyen. Érdeklődő, érző és értő figyelemmel vegye körül a gyermekeket. Legyen társa a gyermekeknek. Jelenléte megnyilvánulásai az önkéntességet, öntevékenységet erősítsék. Érdeklődésével, bizalmával, szeretetével, befogadó magatartásával, közlékeny, beszédes légkört biztosítson a gyermekcsoportban. Példaértékű kommunikációs képességekkel rendelkezzen.

„Szeretet nélkül lehet fát aprítani,

és szeretet nélkül lehet téglákat formálni,

de szeretet nélkül nem szabad gyermekekkel bánni!” - Lev Tolsztoj

Tárgyi feltételek:

Az óvoda mindhárom épülete családi házból kialakított termeinek elhelyezkedése, átjárhatósága a nyitott mozgásteret hordozza magában. Légtérének családiasságát az épület is adja mindhárom helyen. Udvara, méreteiben, ha kisebb is, felszereltségében megfelel a program elvárásainak. Változatos mozgásformák és tevékenységek megvalósítására alkalmas. Tornaszerekkel és játékokkal gazdagon felszerelt, zöldterületekkel, közlekedő járdával, motor – és biciklipályával, mini foci pályával, szabadtéri színpaddal, gyeptéglás, gumitéglás, műfüves felületborításokkal kialakított, EU szabványnak megfelelő udvari homokozókkal felszerelt, mindezek a gyermekek testi épségének, egészségének megőrzése érdekében. Az udvar teljesen komfortos, napvédett, napvitorlával felszerelt.

A tornaterem magas színvonalon felszerelt; bordásfalakkal, ugróasztalokkal, Greiswald I. tornaszerekkel, Bilibo-val, Gonge Egyensúlyozó Tölcsérrel, Ejtőernyővel, pöttyös labdákkal, egyensúlyozó létrákkal és a gyermekek további testedzését szolgáló változatos eszközökkel ellátott.

Környezetünk mára külső és belső képében esztétikus, jól felszerelt audio - vizuális eszközellátottsága minden csoportra kiterjedő. A pedagógiai munkát segítő eszközök, pl.: fénymásoló, automata mosógép, számítógép, laptop, projektor, diavetítő, foglalkozási eszközök, szakkönyvek, Cd-k, wifi, bee-bot-ok stb. kétforrású gazdálkodás keretében valósulnak meg. Önkormányzati fenntartás, alapítványi ráfordítás, szülői segítség, munka és anyagi támogatás formájában. A bútorok cseréje folyamatos, csoportszobáink galériákkal felszereltek, a gyermekek testméretéhez igazodó korszerű berendezéssel vannak ellátva. Az öltöző szekrények korszerűek, csoportszobáink új bútorokkal, szőnyegekkel, játékokkal ellátottak.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Kiinduló helyzetkép, helyzetelemzés:

A társadalmi változások, megváltoztatták az igényeket és elvárásokat, melyekhez szervezeti és tartalmi átalakításokkal igazodtunk, óvodánk kialakította sajátos arculatát, s ehhez igazította személyi és tárgyi feltételeit. Az óvodai nevelés szerves része a nemzetiségi irányelvek megvalósítása és a Die Ungarndeutschen Kindergärten zeigen Profil / „Leitbild” beépítése mindennapi munkánkba.

Óvodai programunk felülvizsgálata, aktualizálása során a következő módszereket alkalmazta nevelőtestületünk:

- SWOT- analízis (Erősségek, gyengeségek, lehetőségek és korlátok feltérképezése)
- Környezetelemzés – Változó környezet (eredményesség, tanulás, IKT, társadalmi, gazdasági, világ és klimatikus változásoknak való megfelelés vizsgálata során)
- Környezetelemzés – Intézményi környezeti térkép (érdekeltek → elvárásaik feltérképezése)
- Környezetelemzés – PEST analízis (politikai, gazdasági, szociális és technológiai szempontok vizsgálata nemzetközi, országos, regionális és helyi szinten)

- Tavaszi nagytakarítás (múzeum, lomtár, megtartandó, javító műhely)
- Partneri igény és elégedettség mérés (mérési eredmények beépítése)
- Hatékonyságot befolyásoló tényezők (program filozófiája, család-óvoda kapcsolata, képzettség, vezetés, személyügy, biztonság, értékelés vizsgálata)

Óvodánk célja, feladata:

1.

- ❖ A gyermeki személyiség egyénre szabott sokoldalú, harmonikus fejlesztése.
- ❖ Testi-lelki kibontakoztatás.
- ❖ Nyelvi kompetenciák megalapozása, tartalmi bővítése, magyar és német nyelv használata.
- ❖ Mozgásra – kommunikációra épülő tevékeny, boldog élet.
- ❖ A hátrányos helyzetben lévő gyermekek szociális hátrányainak csökkentése, lehetőségek teljes kiaknázásával megszüntetése.
- ❖ Tehetséggondozás.
- ❖ A migráns gyermekek óvodai nevelésének, önazonosságuk megőrzésének biztosítása, interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége, a gyermeki jogok és szabadság védelme.

2. Nevelési feladataink:

- ❖ Szeretetteljes biztonságot nyújtó óvodai légkör biztosítása.
- ❖ Óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő, képességek, készségek fejlődését elősegítő magatartás.
- ❖ A gyermekek testi – lelki szükségleteinek kielégítése.
- ❖ A gyermekek mozgására épülő sokoldalú tevékenységek biztosítása.
- ❖ A magyar és a német nyelv gyakorlása.
- ❖ A családdal történő együttnevelés, felzárkóztatás érdekében.

Vécseői Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vécseő, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vécseő, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vécseő, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

❖ Egyenlő hozzáférés biztosítása.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

2. Az óvodai nevelés keretei

2. 1. Testi – lelki fejlesztés

Egészséges életmód kialakítása:

A gondozás az óvoda alapfeladata, a gyermekek érdekeinek kiemelt figyelembevétele, szükségleteiknek kielégítése, mely hozzájárul a jó közérzethez, az egészség megőrzéséhez a gyermekek szomatikus és mentálhigiénés fejlesztéséhez.

Feladatok:

- a gyermekek lelkiismeretes gondozása, szükségleteik, mozgásigényének kielégítése;
- a fejlődéshez szükséges igényes higiénikus környezet, biztonságot garantáló eszközök;
- az önállósulás fokozatos megvalósítása, igényességgel párosulva;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása; a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;
- a gyermekek életritmusát rendszeresen ismétlődő, megszokott időben végzett tevékenységekkel, (testápolás, étkezés, pihenés) a gyermekek élettani és egyéni szükségleteihez igazodva és a családdal együttműködve valósítjuk meg;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- a gyermekek folyamatos reggeliztetése önkiszolgálással;
- ebéd, uzsonna, közös étkezés naposok közreműködésével valósul meg, a nagyobb gyermekek közül választva, kezdetben önkéntes alapon, majd közösen megjelölt elv szerint.

Vécsei Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vécse, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vécse, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vécse, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Gondozási területek

a.) Testápolás:

A gyermekekben alakuljon ki az igény a testük, ruházatuk tisztaságát, gondozottságát illetően, ebben az óvónő legyen társ és példakép.

- Kéz, arc, köröm ápolás és fésülködés minden olyan esetben, amikor ez szükséges, de étkezés előtt, WC használat után sose maradjon el a tisztálkodás.
- Fogápolás tízórai és ebéd étkezést követően.
- Nyári időszakban mezítláb tartózkodást követően lábmosás.

b.) Öltözködés:

Réteges öltözködés az időjárásnak megfelelően lehetőleg kényelmes, pamut öltözék előtérbe helyezésével.

- Udvari játszóruha a változatos mozgásokhoz igazodó kényelmes tréning és szabadidőruha.
- Benti cipő jó tartást biztosító legyen. (papucs, klumpa, mamusz balesetveszélyessége miatt nem alkalmas erre.)
- Zárt, bokát tartó cipő a szabad mozgáshoz.
- Tornaöltözet, pizsama minden gyermek számára álljon rendelkezésre, tisztántartásuk miatt hetente hazaadva, szükség szerint is.
- Ünnepi nemzetiségi viselet, vagy fehér blúz, ing, sötét szoknya, ill. nadrág, fehér harisnya.

c.) Pihenés:

A gyermekek egyéni igényeihez igazodva a kényelmes fektetőn, pizsamában. A pihenésre mesével, dallal, verssel ráhangoljuk a gyermekeket. A pihenést megelőző időszakban a nyugodt légkört az óvodapedagógus teremti meg.

- Alvási szokások tiszteletben tartása.

- Az alvás nem kötelező, de az időszakban aludni nem tudó gyermekek is nyugodt tevékenységet folytathatnak úgy, hogy ne zavarják társaikat. (mesekönyv nézegetés, vagy csendes beszélgetés, remek alkalom a „suttogás” gyakorlására.)

d.) Szabadlevegőn tartózkodás:

- Előírás szerinti egyenletes belső hőmérséklet biztosítása, folyamatos levegőcsere a termekben.
- Mindennap az időjáráshoz igazodva, sok, mozgásos tevékenységgel tartózkodunk az udvaron, illetve kirándulásokon, sétákon.
- Az udvari öltözet igazodik az időjáráshoz és a tevékenységekhez.
- Napfürdőzés, időjárásnak megfelelően és az egyéni érzékenységet figyelembe véve, trikóban, félmeztelenül, fürdőruhában, mezítláb.

- Lehetőleg egész napos udvari tartózkodás.
- Meztláb járás változatos felületen, fűvön, apró kavicsos, homokon, meztlábos ösvényünkön.
- Fürdőzés udvari mobilpancsolóban, napozás félárnyékában napernyők alatt fövényen, illetve hintaágyakon, napozó plédeken.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Várható eredmények óvodáskor végére:

- Életkornak megfelelő életritmus, kiegyensúlyozott gyermeki személyiség.
- Kialakult stabil testápolási szokások.
- Önként, önállóan ellátott testápolási, étkezési, öltözködési teendők, biztonságos, igényes eszközhasználat.
- Esztétikus megjelenés, étkezés tiszta környezete iránti igény, amiért önmaguk is képesek tevékenykedni.
- Kialakul a természetben való tartózkodás igénye.
- Természeti környezet megbecsülése, gondozása, igénye.

Érzelmi és erkölcsi nevelés egyén és közösség, társas kapcsolatok

Feladatok:

- Szeretetteljes, biztonságot nyújtó, derűs, befogadó, kiegyensúlyozott légkör megteremtése. Szociális hátrányok megszüntetése és csökkentése.
- Egyéni értékek megjelenése a közösségben. Csoportérdekek visszahatása az egyénre.
- Csoporthoz tartozás, az együtt lenni jó élmények elmélyülése.
- Nyitottság, érdeklődés a felnőttek részéről, bizalomra, kölcsönösségre épülő, kapcsolatok.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása.

- A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldre való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Beszoktatás:

- A beszoktatás rendkívüli jelentőséggel bír. Az óvodába került gyermek itt szerzi meg első közösségi tapasztalatait.
- A beszoktatás óvodánkban a szülővel együtt történő közös ismerkedés gyermekekre szabott, egyéni időbeni fokozatos elszakadás a megszokott otthoni környezettől.

Jelentős eleme ennek a folyamatnak az óvodapedagógus személyisége, aki megértésével, nyitottságával, bizalmával az általa megteremtett segítő légkörrel könnyíti meg a beilleszkedést.

A gondoskodás a kisebbekre való oda figyelés, segítség beépülése a gyermeki magatartásba.

A mostanában jól megfigyelhető önzés, önérvényesítés, akár erőszak árán is, a birtoklás természetes ellensúlyozására is. A gyakori 'egyke' gyermekek közösségi beilleszkedését, szocializációját segítve, de lehetőséget hagyva arra, hogy a testvérek a családi élethez hasonlóan éljenek itt az óvodában.

Nyugodt, harmonikus környezetben, derűs elkülönülésre is alkalmas, terekre bontott miliőben élnek a gyerekek az óvodánkban.

Óvodánk átjárható, adottságai révén bármikor lehetőség van a csoporton kívül is a nagyobb testvér, barát, kissozomszédal való együttlétre, a biztontságot sugárzó ismerős közelségének megnyugtató érzésére.

A nagyobbak törődő gondoskodása a velük való közös tevékenységek élményének napi megélésére van lehetőség. Az óvónővel való szoros érzelmi kapcsolat a közös játék élménye az érzelmek kimutatása és kifejezésre juttatása minden helyzetben törődés, figyelem, egymás segítése, pozitív megnyilvánulások megerősítése, negatív élmények elfojtása, feldolgozása valósul meg. Feladataink a szélsőséges reakciók közelebb hozása, agresszivitás visszaszorítása. Lehetőség nyílik szorongások, félelmek oldására felnőttek, társak részéről, kibeszéléssel, bábbal, játékkal.

Indirekt nevelési módszerek alkalmazásával, áttérelésével a konfliktusok kiéleződésének megelőzésével, óvodai életünk a nevelő közvetítésével lesz harmonikus.

Várható eredmények:

- Pszichés terheléstől mentes közösségbe kerülés. Igény a csoport iránt.
- Bizalom, biztontság a mindennapos óvodai életben.
- Az óvónő megbecsülésén, tiszteletén alapuló kölcsönös partner kapcsolat a szülővel.
- A jó óvodai közérzet tartós megalapozása a gyermekek számára, a jövőt illetően, mintegy garancia.
- Pozitív érzelmi kapcsolatok kialakulása.
- Ragaszkodás az óvodához, felnőttekhez, társakhoz.
- Érdeklődővé válás, érzelmek nyílt kifejezése.
- Igénnyé válik a pozitív viselkedés a szabályok betartása.
- Segítőkézség, tolerancia alakul ki egymás iránt.
- A gyermekek képessé válnak a konfliktus helyzetek megoldására.
- Kommunikációs képességeik fejlődnek.
- Szociálisan éretté válnak.

2. 2. Mozgás, testi nevelés

Feladataink:

- Mozgáskedv kialakítása, mozgásigény kielégítése.
- Változatos mozgáslehetőségek biztosítása kötetlen formákban. (járás, futás, függés, egyensúlyozás, mászás, dobás, közlekedési eszközök)
- Testi képességek fejlesztése, edzés fokozatos terheléssel.
- Mozgáskoordinációt igénylő mozgásformák alkalmazása, gyakoroltatása. (pl.: zenés torna, magyar és német nemzetiségi tánc, TSMT)
- Kirándulások, szabály és versenyjátékok alkalmazása.
- A mozgás meghatározó jelentőségének hangsúlyozása: rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, mozgásos játékok és feladatok szervezése.
- Az óvodai élet tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek.
- Az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.
- Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Ennek megfelelően kell a csoportszobákat és az udvart kialakítani, törekedve a balesetmentességre. A higiénikus, tiszta környezet gyermekeink testi fejlesztésének, egészségmegőrzésének alapja. Az óvoda helységei, udvara, tornaterme sokoldalú lehetőséget biztosítanak a kötetlen és kötött mozgásformák gyakorlására. A motor – és biciklipálya, a tornaszerek változatos formái sokoldalú mozgásra motiválnak.

Testnevelést heti egy alkalommal szervezünk, a tornaterem és az udvar adta lehetőségek és eszközeink felhasználásával, biztosítjuk a mozgásigény kielégítését és a fokozott fizikai terhelést.

A mindennapos testnevelés gimnasztikai anyaga a sokoldalú izommozgást és fejlesztést valósítja meg, rendszerességével a gyermekek igényeként épül be. Az ebben alkalmazott verseny és szabályjátékok segítik a közös siker megélését.

Az utóbbi években elsősorban a nemzetiségi hagyományok őrzése kapcsán a gyermektánc is beépült a gyermekek életébe. A Vecsési Táncok játékos mozgáselemei, zenei anyaga, olyan mértékben motiválják a gyermekeket, hogy szívesen vesznek részt a táncban. Szívesen mutatják be akár közönség előtt is tudásukat, de egymás és saját szórakoztatásukra is táncolnak. A nemzetiségi táncokhoz társulnak a hagyományos farsangi keretben megjelenő népi hagyományörzést szolgáló lakodalmas és egyéb gyermektáncok. Népszerű a gyermekek körében a rendkívül ritmusérzék fejlesztő zenés torna, óvónő irányításával.

A kirándulások, a tágabb környezet megismerését, a nemzetiségi kapcsolatok ápolását szolgálják, úgy szerveződnek, hogy a szabadlevegőn való mozgás megvalósuljon.

Gyermekeinket olyan módon kívánjuk képessé tenni az iskolai életre, hogy elősegítjük, a testi és egyéb kompetenciáik fejlődését. Így az eredményes tanulás megkezdésénél képesek lesznek a feladattartásra, figyelemkoncentrációra. Célunk, hogy ne kisiskola, hanem a tanulási képességeket megalapozó óvoda legyünk, ahol a játékos, a sokmozgásos, változatos élet a meghatározó.

Várható eredmények:

- A gyermekek sokoldalú mozgásformákat sajátítanak el. Mozcásigényük kielégül, ezáltal nyugodtak. Koncentrációjuk, kitartásuk növekszik. Teherbírásuk, teljesítőképességük fejlődik.
- Pihenésük nyugodt, étvágyuk javul, egészségük szilárdul.

- A gyermekek nagymozgása és finommozgása összerendezett, akaratilag tulajdonságaiknak képesek alárendelni testüket, a közös cél érdekében. Sok sikerélményhez jutnak mely további motiváló hatást vált ki belőlük.
- Biztonságosan tájékozódnak térben, irányokban. Szabályismeretük, feladattartásuk, ügyességük fokozódik, ellenállóak, edzettek lesznek.
- Csökken a tartáshibával élő gyermekek száma.
- Képesek bonyolult mozgásformák közös táncban való megvalósítására, a kellemes kikapcsolódásra ez által a felüdülésre, szórakozásra.

2. 3. Német Nemzetiségi Nevelés

Német nyelvű, Német Nemzetiségi Pedagógia Programunk az 1. számú mellékletben található. Német Nemzetiségi Nevelőmunkánk alapjai, a 'Leitbild' és a 'Das pädagogische Programm unseres Kindergartens anhand der neuen Regelungen und Empfehlungen' szakmai ajánlások.

Nemzetiségi nevelés keretében ismerkednek gyermekeink életkori sajátosságaiknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően a kisebbség nyelvi és kulturális elemeivel, a német kisebbség még élő szokásaival, hagyományainak ápolásával.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

A gyermekek számára a nemzetiségi csoportban a felnőttek állandó és folyamatos német beszéde a nyelvi környezet folyamatosságát adja. Célunk elsősorban nem a „nyelvtudás” kialakítása, hanem a személyiség fejlesztése kétnyelvű környezetben, az érdeklődés felkeltése a nyelv iránt, a pozitív érzelmi viszony kialakítása, a csoport tevékeny, alkotó együttműködése. Céljaink és feladataink megvalósítását igyekszünk a komplexitáson keresztül a játékoság elvére építve elérni. A gyermekek az állandóan ismétlődő tevékenységek közben sajátítják el kezdetben a szituációhoz kötött cselekvéseket, melyek nyelvi elemei kezdetben passzív szókincs formájában jelennek meg. Folyamatos ismétlődések során alakul ki az aktív szókincs. A 3-4 év távlatában az alkalmazott kifejezések, mondatmodellek beépülése képessé teszi gyermekeinket a nagycsoportos életkor közepétől az aktív német nyelven történő értésre, később beszédre. Egyszerűbb kifejezések, mondatok és rövidebb mondani valók németül történő megjelenítésére. Így az iskola biztos alapokról indítva tudja követni a kétnyelvű óvodai oktatás keretében elsajátított nyelvi ismereteket.

A nyelvi tevékenységek keretében hasonló módon történik a német nyelvvel való ismerkedés, itt pusztán időben és a gyakorlás mennyiségében van módosulás.

A német nemzetiségi nevelés, a környezet, a csoportok külső képének alakításában is megjelenik. (textíliák, bútorok, babák, nemzetiségi sarkok, egyéb eszközök)

Gyermekeink az óvodai évek alatt megismerkednek a német nemzetiségi hagyományokkal és a nemzetiségi kultúra elemeivel, szokásaival. Maguk is képesek lesznek ezek felidézésére, elsajátítására és megjelenítésére, dallal, mondókával, játékkal, tánccal. Kapcsolódnak be gyermekeink életkoruknak megfelelően a város nemzetiségi rendezvényeibe, szívesen szerepeljenek ezeken. Ismerjék meg a felnőttek szokásait, hagyományait, akár videó felvételeken keresztül. Az óvodai nemzetiségi nyelvtanítás és hagyományörzés alakítsa ki a gyermekekben az identitástudat alapjait. A lehetőségekhez mérten nyelvi ismereteiket a családi élet keretében is gyakorolják. Szívesen mondják el családi életük keretei között az óvodában tanult mondókákat, verseket, dalos játékokat. Ezek az óvodai játék, tevékenység mellett az otthoni játékba is épüljenek be.

A nevelési év során a német nemzetiségi események – hagyományok ápolása, az eseményeken való részvétel: Sváb-hetünk, TrachtTag, Tojásfutás, Nemzetiségi Óvodatalálkozó, Tájház Születésnap, Rétesevés.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

2. 4. Kommunikációs képességek fejlesztése

Kommunikációs képesség fejlesztésünk két síkon zajlik a verbális, illetve a nonverbális kifejezőmód síkján.

Az alkalomhoz kötődően kiegészítik, megerősítik, helyettesítik egymást. A napi óvodai életben a testi közelség, a simogatás, az érintés az érzelmekhez kapcsolódóan folyamatosan jelen van. A beszélgetésben tükröződik az egymásközi viszony. A tegeződés a bensőséges viszonyt jelenti a gyermek számára, mivel magázásban bizonytalan.

Feladataink:

- Beszélgető légkör megteremtése, a természetes beszédkedv megőrzése, a szabad önkifejezés technikájának és tartalmi elemeinek kialakítása, s ehhez kapcsolódóan metakommunikációs elemek megismerése, alkalmazása.
- Gyermek élményeinek, tapasztalatainak meghallgatása, párbeszédhelyzetek megteremtése. Fontos, hogy minden kérdést megválaszoljunk.
- Érvényesüljön a nevelők példaadó szerepe, az általuk mondottak épüljenek be a gyermekek szókincsébe. Az anyanyelvi nevelés a javítgatás elkerülésével fejlesszen.
- Óvodai érintkezési formák, udvarias beszéd, köszönés gyakorlása. Kommunikációs viselkedési formák beépítése. (segítőkészség, érdeklődés, figyelem, türelem)
- A szép magyar beszéd, a tiszta kiejtés, színes nyelvi fordulatok alkalmazása, irodalmi elemek felhasználása.
- Szerepjátékban a szerepnek megfelelő beszédmódok gyakorlása, az aktuális események felhasználásával, vagy választott téma segítségével a gyermekek folyamatos beszélgetése, cselekmények, eseménysorok elmondása.
- Legyenek gyermekeink nyíltak, beszédesek, igényeljék mondanivalójuk meghallgatását felnőtt és gyermek által egyaránt.

- A csúnya, trágár kifejezések visszautasítása váljon a közösség elvévé. A beszélgetésre legyen kellő idő az óvodai életben, ami a téma függvényében változzon.
- Alakuljanak ki a kedvenc beszélgetési helyek, a mások meghallgatásának képessége. Az aktív és passzív szókincs közeledjen egymáshoz.
- Teremtünk élethű helyzeteket a szerepjáték során is az udvarias érintkezési formák gyakorlására, ez legyen elvárás mindenkivel szemben.
- A beszédhibák korrigálására alkalmazzuk a német nyelvben megjelenő sajátos hangkapcsolatokat.

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek, a mondóka és dal segíti a helyes artikulációt, a szavak szép pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti a nyelv kifejezőerejét, szépségét. A hangutánzó szavak éneklése segíti a mássalhangzók pontos kiejtését. A dalos játékok alkalmasak a szókincs bővítésére, a beszéd színezésére.

Súlyos beszédhibák javítására igénybe vesszük a logopédus szakmai irányítását és segítségét. Szükség szerint vonjuk be a szülőket a gyakorlás lehetőségeinek kiszélesítésébe. A kisebb hibák korrigálása érdekében (tempó) alkalmazzunk mondókákat, dalokat németül és magyarul egyaránt.

Német nemzetiségi nevelés, beszédfejlesztés:

- Feladatunk a kétnyelvű kulturális nevelés keretében a gyermekek pszichológiai biztonságának megtartása.
- Cél a gyermekek beszédképességének, kiejtésének fejlesztése, szókincsbővítés, hagyományápolás és megőrzés, identitástudat megalapozása.
- A folyamatos nyelvi légkör fenntartása.
- Óvónő – gyermek metakommunikációs jelrendszerének kialakítása, körjátékkal, szerepjátékkal, kérdés – felelet játékkal, mikrocsoportos és egyéni formában.

- A német nyelvi találkozások alkalmával, ismerkedjenek gyermekeink életkori és egyéni sajátosságaiknak megfelelően, a kisebbség nyelvi és kulturális elemeivel. Az élőnyelvvél való kapcsolatban segítenek a német mesejátékok, és természetesen az óvónő folyamatos német beszéde. Kihasználva a színes irodalmi és zenei anyagok tárházát.
- A gyermekek állandóan ismétlődő tevékenységek közben sajátítsák el a kezdetben a szituációhoz és cselekvéshez kötött nyelvi elemeket.
- A 3 év távlatában alkalmazott kifejezések, mondatmodellek beépülése valósuljon meg.
- A nemzetiségi környezet a csoportok külső arculatában is jelenjen meg.
- Ismerkedjenek meg a nyelvi hagyományokkal, nemzetiségi szokásokkal, legyenek képesek ezek megjelenítésére, dallal, verssel, mondókával, játékkal, tánccal.
- Kapcsolódjanak be a gyermekek életkoruknak megfelelően a város nemzetiségi rendezvényeibe. Szívesen szerepeljenek ezeken. Az ott készült videó felvételeket tekintsék meg, láthassák önmagukat, csoporttársaikat.
- Nyelvi ismereteiket a családi élet kereteiben is gyakorolják.

Német nyelvi nevelés területei:

- Mese –vers – képeskönyv nézegetés
- Vizuális nevelés
- A környezet megismerésére nevelés
- Ének – zene – énekes játék – gyermektánc
- Testi nevelés

Folyamatos napirend keretében a nyelvi feladatok a magyar tematikához igazodjanak, koncentrikusan a környezet és az aktualitásból kiindulva. A foglalkozások zömében kezdeményezésekkel és az adott pillanat varázsát megragadva történnek, többnyire az egyéni fejlettséget figyelembe véve.

Várható eredmények:

- A nyelvi környezet elfogadása, azonosulás, tolerancia, a másság elfogadása.

- Egyszerűbb kifejezések, mondatok, mondanivalók németül történő megjelenése.
- A megismert hagyományok önkéntes alapon történő ápolása.
- A gyermekek identitástudatának megalapozása.

Így az iskola biztos alapokról indulva követi a kétnyelvű óvodai oktatást. Gyermekeink alkalmassá tétele az iskolai kétnyelvű oktatásban való sikeres részvételre.

2.5. Egészséges életmód, környezettudatos szemlélet alakítása – Egészségprogram – Zöld óvoda attitűd

Az óvodánkban dolgozók számára fontos a környezettudatosság, a fenntartható fejlődés is.

(A fenntartható fejlődés fogalma, ahogy az az Egyesült Nemzetek Szervezetének 1987-es Brundtland - jelentésében szerepelt: „A fenntartható fejlődés (sustainable development) olyan fejlődési folyamat (földeké, városoké, termelési folyamatoké, társadalmaké stb.), ami kielégíti

a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket”¹.

Úgy gondoljuk, hogy a gyermekek a játékon keresztül, a szokásrendszerünk kialakításának segítségével ismerkedjenek meg a környezetvédelem alapjaival, a természet értékeinek megbecsülésével, a takarékoság alapjaival. Óvodánk megpályázta és meg is nyerte a Földművelésügyi Minisztérium és az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett pályázatot. 2017 óta Mosolyország Óvoda büszkén viseli a „Zöld óvoda” címet.

2018-ban Óvodánk csatlakozott a „Mosolygós Intézmények” kezdeményezéshez, így már hivatalosan is „Mosolygós” Óvoda lett, melyre szintén büszkék vagyunk.

¹ www.wikipedia.org

Környezeti nevelésünk célja:

- A gyermekek pozitív érzelmi viszonyban legyenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezettel.
- Környezettudatos magatartás életkoruknak megfelelően.
- Ismerjék, és életkoruknak megfelelően alkalmazzák az egészségmegőrző szokás - és szabályrendszer alapjait.

Feladataink:

- Szokás - és szabályrendszerünket az egészséges életmód és az egészség megőrzése érdekében alakítjuk ki.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
 OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
 telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
 Tel/Fax: 06 29 350 554
 e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

- A gyermek gondozása, egészségének védelme, óvása, megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Az egészséges életmód, testápolás, az étkezés (minden nap zöldség, gyümölcs, alacsony zsír - és cukortartalmú ételek és italok megismertetése, megszerettetése, elfogyasztása), öltözködés, a betegségmegelőzés és egészség megőrzés szokásainak kialakítása.
- Személyes példamutatás a helyes környezeti attitűd és értékrend elsajátításához.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása. (fenntarthatóságra nevelés)
- A pedagógusaink elkötelezettek a környezet megismerése és megszerettetése iránt és e témában folyamatosan fenntartják, fejlesztik tudásukat a hatékonyabbá válás érdekében.
- Biztosítani az apró természeti csodák, változások egyéni felfedezésének, megtapasztalását a mindennapok során.
- A csoportszobában kialakítani természetsarkot, biztosítani a gyermekeknek az állandó hozzáférést.
- Az óvodában lévő kisállatok gondozásába vonjuk be a gyermekeket is. Minden csoportszobában élő sarok van kialakítva halakkal, csigákkal, mexikói axolotlokkal, teknősbékákkal.
- A „hulladék nem szemét” elve, az újrahasznosítás jegyében, jelenjen meg napi, heti és éves terveinkben (rajzoló sarokban „fírka” papír használata, rajzolás-festés- mintázás- kézimunka során törekedjünk az újra hasznosításra.)
- Vegyünk részt hazai és nemzetközi projektekben, a témában.
- Magunk készítette eszközökkel igyekezzünk a gyermekek tevékenységét színesebbé tenni (pl.: társasjáték kartonból, kupakokból, logikai játékok csipeszekből, papírdobozból, ügyességi játékok, pet palackból, konzervdobozból stb.).
- Használják ki a helyi adottságokat, gondozzuk óvodánk kiskertjét. Ismertessük meg a környező épített környezetet, szülőket, nagyszülőket segítségével a vidéki élet szépségeit.

- A nevelési év során ünnepeljük meg a „Zöld jeles napokat” is. (Autómentes Világnap, Állatok Napja, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja).

Várható eredmények:

- Ismerik, óvják-védik, gondozzák a közvetlen környezetükben lévő növényeket, kisállatokat.
- Ügyelnek környezetük rendjére, esztétikájára.
- Önállóan, egyéni képességeiknek megfelelően végzik a személyükkel kapcsolatos higiéniai teendőket.
- Ismerik és betartják az egészséges életmóddal kapcsolatos szokás-szabályrendszert.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

- Ismerik a komposztálás, a szelektív hulladékgyűjtés alapjait, az újrafeldolgozás lényegét.

3. Óvodai életünk tevékenységi formái

Játék – munka – hagyományőrzés – játékba foglalt tanulás

A játékban, mint legfőbb fejlesztő eszközben rejlő lehetőségeket a folyamatos napirend keretébe építjük be. Így a játékidő nem aprózódik fel. A gyermek az óvodai élet egész napját töretlen játékként éli meg, melyhez a feltételeket teremtjük meg. A nyugodt, közlékeny légkör az együtt játszásban, nem beavatkozás az óvónő megnyilvánulása, kezdeményezése, mert ő nem kívülálló, hanem a játék élményébe beépülő belső modell. Az óvodapedagógus érző

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

figyelme, empátikus készsége formálja, de nem korlátozza a gyermek önálló kezdeményezését.

Célunk:

- Olyan harmonikus, tevékeny, játékos óvodai légkör fenntartása, amiben a cselekvések átélése ismétlődésre készítenek, az egyéni vágyak, ötletek megvalósulása pedig komplex módon hordozza magában a fejlődést.

Feladatunk:

- A gyermekek játék közben ismerkedjenek a környező világgal, játékos helyzetekben gyakorolják az élet apró elemeit, szerepek vállalását, szabályok megismerését, betartását, versenyezzenek, építsenek, bábozzanak, barkácsoljanak.
- Minél több élményük legyen a siker terén, sok ilyen élményt nyújtó helyzetet teremtsenek az óvónők a feltételek változatos kialakításával.
- Játék közben fejlődjenek közösségi kapcsolataik, legyenek képesek az eredmények, teljesítmények megbecsülésére, elismerésére.
- Ismerjék fel a szépet maguk is, legyenek képesek a játékban ezt kifejezni.
- Alapozzuk meg értékítéleteiket, legyen az óvónő modell.
- A gyermek szabad választása érvényesüljön, hogy kivel, milyen eszközzel szeretne játszani.
- Valósuljon meg a játékeszközök elrakodásának kötelezettsége.
- A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.
- Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a

szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

- Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Gyakorlójáték

A ritmikus gyakorlás, a rakosgatás, építés során ismerjenek fel összefüggéseket, kapcsolatokat, fejlődjön mozgáskoordinációjuk.

A változatos eszközök teremben és az udvaron is álljanak rendelkezésre, jelentős helyet kapjanak ebben a természetes anyagok, kavics, termékek, kagylók stb.

Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek mozgásos, manipulációs és verbális játékelemekkel történő gyermekjátékra.

Szimbolikus szerepjáték

Jelenjenek meg a gyermek egyéni élményei és tapasztalatai ezen játékforma kapcsán, amely a szocializálódás pillére, alapmotívuma. A felnőttek mintázásával, szerepek eljátszásával tanulják meg az erkölcsi értékeket, az együttlét szabályait, normáit. A játék maga kicsiben az élet, mintegy tükörként megmutatja, mit és hogyan fog fel belőle a gyermek.

Élmények biztosításával eszközök közvetítésével fejlődik a gyermekek személyisége, szociális érzékenysége.

Egy - egy szerepkör megformálásával, az abban való aktív részvétellel készségek sorozata alakul, fejlődik.

Szabályjáték

A mozgásos formákról lásd a testi nevelés feladataiban részletesen szoltunk, az értelemfejlesztő szabályjátékok /társasjáték, kártya, azonosító, dominó, logikai játékok / az értelmi fejlesztés mellett az akarati tulajdonságokra gyakorolnak intenzív hatást.

Konstruáló játék, barkácsolás

Manuális készségek fejlesztésére alkalmas, melynek produktuma minden esetben nyerjen értelmet. Játsszanak az elkészített eszközökkel, díszítsék vele környezetüket. A játékhoz álljon rendelkezésre a gyermekek „gyűjteménye” is a hagyományos forgalomban beszerzett eszközök mellett. A különböző játékfajták megvalósítására a tér, az eszköz az udvaron is álljon rendelkezésre.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Bábozás, dramatizálás

Az ismétlődő élmények a legjobb alapjai a bábozásnak és dramatizálás kialakulásának, akár játék, akár meseélmény az indíttatás.

A dramatizálásban, bábozásban az óvónő is legyen aktív résztvevő, példaértékét aktivizálja egy – egy szereplő megformálásával, így elősegítheti a tartalmas megvalósítást.

A bábok, a jelképek rendszeresen álljanak rendelkezésre, a gyermek bármikor a kezébe vehesse, az óvónő állandó társa legyen a báb nevelőértékét sokoldalúan kihasználva, nyújtson élményt, ösztönözzön, s ha szükséges dorgáljon közvetítésével.

A kommunikációs és beszédkészség fejlesztés elengedhetetlen eszközei, lehetőségei legyenek a bábos, dramatikus pillanatok.

Hagyományőrzés

Kettős területet foglal magába, az évszakhoz és az ünnepekhez kapcsolódó hagyományok formájában a magyar és nemzetiségi területen egyaránt. Nevelőmunkánk elemei az őket megelőző hangulati „ünnepvárasi” elemekkel, szokások felelevenítésével ötvöződnek.

Az ismétlődésekkel a gyermekek megszokják, hogy mindennek megvan a maga tartalma, ideje, formája. A várakozás, a készülődés érzelmi ráhangolódást, ünnepi töltést hordoz magában.

Feladataink:

- Lakóhelyünk és népeink szokásainak, kulturális értékeinek, hagyományainak megőrzése, megtartása.
- Ünnepegyességükkel, tartalmi elemekkel azonosulva igényeljék gyermekeink az ebben való részvételt.

Néphagyományaink tartalma a tevékenységekben jelenjen meg, ezek:

- Mondókák, versek, dramatizálások, mesék, énekes játékok, énekek, népdalok, népzene, és a hozzájuk társuló mozgásformákkal, tánccal.
- Rajz, mintázás, kézimunka, az eseményekre való felkészülés, eszközök készítése, díszítő elemek vendégváráshoz szükséges kellékek létrehozásakor.
- A társadalmi környezet tevékenysége, ennek megismerése, s az ebben való aktív részvétellel. (káposzta bevágás, savanyítás, szüret, préselés, szüreti bál)
- Az óvodai környezet tükrözze a nemzetiségi hagyományokat. Az ünnepkörök, hagyományok mindig meghatározott ünnepkört jelenítenek meg. Az előkészületekbe a gyermekeket kíváncsiságából indítva vonjuk be; a tevékeny készülődés az ünnepeket várva várt jeles napokká formálja. A várakozás izgalma után az érzelmi oldást a telített, tevékeny részvétel teremti meg.

Hagyományokon alapuló jeles napjaink:

- Káposztaszedés – bevágás – savanyítás. A lehetőségekhez mérten a megfigyelés mellett tevékeny részvétel a munkában. Savanyúság eltevése közösen, - közös elfogyasztás.
- Szüret – szőlőszedés – préselés – szüreti bál. Ebben a gyermekek legjelentősebb élménye a felnőttek és a fiatalok csikós bemutatója és a szüreti svábtáncok.
- Lakodalom: községünk nemzetiségének egyedi hagyományait, ennek eljátszása, videón történő megfigyelése.
- Mikulás látogatás.
- Karácsony: Adventi koszorúkészítés, környezet díszítése, ajándékkészítés. Készülődés verssel, dallal, tánccal.
- Farsang: télbúcsúztató, farsangolás Kiszéégetéssel, lakodalmassal, a gyermekek jelmezes mulatsága követi.
- Rétesevés – a farsangi időszak lezárása.
- Nemzetiségi bemutató: hagyományok felelevenítése, a gyermekek előadásában, dallal, tánccal, szokások eljátszásával, az úgy nevezett „Vecsési Táncok” eltáncolása, különböző nemzetiségi táncok megismerése.
- Húsvét: locsolkodás, tojásfutás, tavaszvárás.
- Madarak és fák napjának, a Víz és a Föld napjának megünneplése, természetvédelemre, környezetvédelemre való sarkallás, sok sétával, kirándulással, a környezetvédelem fontosságának kibeszélgetése, növények és állatok védelmének fontossága.
- Anyák napja: a gyermekek által készített ajándékkal és rövid műsorral az Édesanyáknak.
- Évzáró: Az év műsoros megelevenedése dallal, verssel, bábbal, dramatizálással, tánccal.
- Ballagás: búcsú az iskolát kezdő gyermekektől.

Káposztafeszt

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Savanyítóban

Mikulás

Karácsonyi hangulat

Munka jellegű tevékenységek:

A gyermekek munkája a saját maguk körül adódó teendőkből, az egymás számára elvégzett feladatokból, a környezet szebbé tételéből és a közös munkatevékenységekből tevődik össze.

Az önkiszolgálást elsősorban saját szükségleteik kielégítésére látják el, közben birtokába jutnak azoknak a képességeknek, melyek elengedhetetlenül szükségesek a napi élethez. Az így kialakított szokások az egészséges életmód alapjai.

Egymásért, a közösségért ellátott feladatok alkalmiak, vagy rendszeresek: naposság. A kellemes közösségi élet környezeti feltételeinek megteremtésére irányulnak. Az igényesség, az esztétikus miliő kialakítását és fenntartását szolgálják. A kerti munka a növényápolás, az ezzel járó mozgás a természet és az ember kapcsolatában igazít el.

- Munkanapok szervezése: egy – egy nagyobb feladat ellátását szolgálja többféle céllal az aktualitásnak megfelelően. (öltöző rendezés, savanyítás, befőzés, udvaron palántázás, virágültetés.)
- A személyiségfejlesztés fontos eszközeként a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások

teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.).

- Aktív tevékenység: a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.
- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Farsangi forgatag

Húsvétolás

„Elkergetjük a telet, ég a Kisze...”

Anyák napi táncok

Ballagási ünnepély

Tevékenységi területek

A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megszerettetése és megismertetése során szerzett matematikai tapasztalatok a környezettel való ismerkedés az óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamat.

A környezet megismerésének célja, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő világról, természeti és társadalmi környezetből. Ez segítse elő a környezetben való biztonságos eligazodást.

Környezeti nevelés - Környezet tudatos nevelés –Környezetvédelem - Környezeti nevelés

Az ember társadalmi lény, de egyben a természet része is. Korunkban egyre sürgetőbb a természeti környezet és az emberi lét összhangjának megteremtése. A technológiai fejlődés súlyos károkat okoz a természetben, a természeti egyensúly fenntartásában.

Az emberek természethez való viszonyulását, annak megváltoztatását kisgyermekkorban kell elkezdni, mert ők még nem rendelkeznek megrögzült rossz szokásokkal és az utánzás, mint a gyermek fő jellemzője ebben segít.

A környezeti nevelés átfogja az óvodánk mindennapjait. Megjelenik az egészséges életmódban: Táplálkozás, edzettség, higiéniai szokások gyakorlása, tiszta, esztétikus környezet.

A környezettudatos nevelés koncentráltan ráirányítja a figyelmet feladatainkra a környezeti nevelés egyes részfeladatainál. Nevelő munkánk során összekapcsolhatjuk az évszakok váltakozását és a négy fő elem, különböző megjelenési formáját. Erősíthetjük bolygónk, a Föld iránt érzett felelősség érzetüket, a Szülőföldjükhöz való kötődésüket.

A TŰZ, a VÍZ, a LEVEGŐ és a FÖLD más-más alakban és hatással jelenik meg az egyes évszakokban. Nem elég a tiszteletükre naptárilag kiírt jeles napokat megünnepelni, mint A VÍZ napja, A FÖLD napja, MADARAK és FÁK napja, a FÖLD órája, hanem folyamatosan figyelniük kell hatásukat az emberi és a természeti életre. Az egyes jelenségek megnevezése a gyermekek fogalom és szókincsét növelve az anyanyelvi nevelésben is komplex módon segít.

A TŰZ: pozitív hatása a fény, a meleg: tavasszal a természet megújulását segíti, nyáron perzsel (napégés, erdőtüzek, tűzvész), ősszel és télen az otthon melege, a gyertyafény ünnep, a szeretet, az összetartozás jelképe, de okozhat lakástüzet is.

A VÍZ: életető elemünk, nélküle nem létezik élet, segíti a tisztálkodásunkat, segíti a táplálékunk előállítását (öntözés). Formái: a források, patakok, folyók, tengerek, eső, kutak.

Negatív hatásai az árvizek, hatalmas viharok, özönvíz szerű esővel, amikor az emberek életét veszélyeztetik

A LEVEGŐ: minden élőlény alapvető szüksége, ezért nagyon fontos a tisztasága, a minősége. Mozgása különböző fokozatú és ettől függ, hogy pozitívan vagy negatívan hat e ránk. A szélörvények a levegő mozgásának energiáját hasznosítják, de a szélviharok, hurrikánok nagy károkat okoznak környezetünkben.

A FÖLD: mint bolygó, mint életünk színtere, de mint a növényzet fejlődésének alapja is fontos. Különböző formáit másképpen hasznosítjuk. A termőföld az élelmünk fejlődését adja, a homok lehet játszószerünk, de házunk építőanyaga is. Az agyag lehet játszószerünk, de eszközeink alapanyaga is.

A környezetvédelemre nevelés a fentieket tudatosan kell, hogy a gyerekek figyelmének központjába állítsa, mert így érthetik meg az egyes jelenségek, dolgok egymásra hatását.

Napi feladataink: energiatakarékosságra nevelés, ne pazarolják a vizet, a rajzpapírt. A szelektív hulladékgyűjtés folyamatának gyakorlata. A növényzet fejlődésének figyelemmel kísérése, növényápolás, növényvédelem, összefüggése az ősztől egész télen át tartó madáretetéssel.

Feladataink:

- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

- A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerezzen a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A gyermek olyan tapasztalatok birtokába jussanak, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.
- A környezet megismerése során jussanak matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába, alkalmazzák azokat a gyermekek a tevékenységeikben. Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: így alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük.
- Ismerjék fel a természet és ember viszonylatában a különböző összefüggéseket.
- Figyeljék meg a környezet változásait, kutassák, tevékenyen ismerjék meg a változások okait.
- Biztosítsuk számukra a természet világára való rácsodálkozás, a felfedezés lehetőségét.
- Ismerjék meg, mit takar a környezetvédelem, az ilyen jellegű jeles napokról emlékezzenek meg. (Madarak és fák napja, Föld napja, Víz napja)
- Elégüljön ki kíváncsiságuk az élő és az élettelen környezet vonatkozásában. Szerezzenek gyakorlati tapasztalatot. Ismerkedjenek a szűkebb és a tágabb környezettel, szerezzenek az életüket megkönnyebbitő információkat, tapasztalatokat. Együttes élményeikből is merítsenek ötleteket további tevékenységeikhez. Sokoldalú, ismétlődő, változatos tevékenység közben mélyüljenek ismereteik, s váljanak képessé azok alkalmazására.
- A megszámlálhatóság felismeréséből jussanak el a 10 – ig terjedő mennyiség fogalomig.

- Neveljük gyermekeinket a természeti és a tárgyi környezet megbecsülésére, összefüggések felismerésére, hasonlóságok, különbségek, irányok, arányok felismerésére, csoportosítás, összehasonlítás, párok létrehozásának megoldására.
- Számláljanak változatos eszközökkel, képezzenek halmazokat tetszés szerint.
- Az óvodai tanulás koncentrikusan épüljön a környezetismeret anyagára, az évszak és az aktualitás szem előtt tartásával. Szolgálja az ismeretek sokoldalú, sokféle tevékenység közbeni megszilárdítását, alkalmazását. Dalban, versben, mesében, ábrázolásban, számlálásban, mennyiségi viszonyok felismerésében egyaránt.
- A környezet megismerésére való nevelés változatos formái valósuljanak meg az egyéni, a mikro csoportos és a kezdeményezések közös feldolgozás együttesében.
- Úgy nevezett kötelező foglalkozásokat témazáró jelleggel ütemezzünk, ez az ismeretek ellenőrzése, és a további feladatok tudatos meghatározásához feltétlen szükséges.
- A kisebbek ismerjék meg az óvodát, a közvetlen környezetüket, azt a miliőt, melyet naponta bejárnak jövet és menet; az utcákat, épületeket, növényeket, állatokat.
- Figyeljék meg az évszakokat, ezek természeti jelenségeit, időjárást, a természet színeit, illatait, növényeit. Ismerjék fel az évszakok változásának az élőlények és az állatok alkalmazkodásának kapcsolatait.
- Gyűjtsenek az adott évszakra jellemző terméseket, leveleket, virágokat, ide kapcsolódó képeket. Gyűjteményeiket rendezzék, rendszerezzék, használják fel képek és eszközök készítésében.
- Séták alkalmával ismerjék meg a piacot, a veteményeskertet, a fóliát, a szántóföldet, az ottani teendőket. Figyeljék meg a növények fejlődését, maguk is hajtassanak, csíráztassanak, gondozzák a virágokat, növényeket, ültessenek magról, palántázzanak, kertet ápoljanak.
- A nagyobbak vegyenek részt betakarításban. (Káposzta, szőlő stb.) Ismerjék meg környezetünk híres növényének, a káposztának a feldolgozását.

- Legyenek napi kapcsolatban az élővilággal, játék és mozgás közben az udvari élet során fedezzenek fel rovarokat, csigákat, lepkéket stb. A csoportszobákban élő állatok gondozásában vegyenek részt, figyeljék meg szokásaikat, növekedésüket.
- Elégüljön ki az élőlényekkel, állatokkal való kapcsolatteremtő igényük, ismerkedjenek meg kölyök állatokkal, baromfikkal, lóval, tehénnel, birkával, kecskével. Ismerjék fel hasznukat az ember számára.
- Természetes környezetükben figyeljenek meg kutyát, macskát, nyulat, s minden élőlényt, mellyel való találkozásra községünk lehetőséget ad.
- Ismerjenek meg hazánkban nem honos állatokkal is természetfilmek, könyvek, kiadványok rövid videók segítségével.
- Kirándulásokon tapasztalják meg a távolságokat, ismerjék meg hazánk legszebb kirándulóhelyeit, az erdőt, mezőt, rétet, sík és dombos, hegyes vidéket egyaránt.
- Ismerjék meg a közlekedés legalapvetőbb szabályait, ezt alkalmazzák a csoportos sétákon, az udvari járműves közlekedésben.
- Szerezzenek közvetlen tapasztalatot közlekedési eszközökről, ismerjék a szárazföldi, vízi, légi közlekedés eszközeit.
- Szerezzenek tapasztalatokat a felnőttek munkájával kapcsolatosan.
- Ismerjék meg a postás, az eladó, az orvos munkáját, lássák szüleik munkáját is, legyenek közvetlenül részesei a munkasikereknek.

A fejlődés várható eredménye:

- Környezetüket szerető, megbecsülő, tevékeny szemlélet megalapozása.
- Ismerik közvetlen és óvodai környezetüket, de távlatként a tágabb világról is vannak információik.
- Tudják nevüket, címüket, szüleik foglalkozását.
- Képesek tapasztalataikról, ismereteikről beszélni.
- Különbséget tudnak tenni évszakok, élők, élettelenek között.

- Ismerik környezetük növényeit, virágait, az évszakok terméseit, jellegzetességeit, állatait, gondozásukat, hasznosságukat.
- Közlekedési ismereteiket alkalmazni képesek.
- Tudnak tárgyakat, eszközöket megszámlálni biztonsággal a 10 – es számkörben, mennyiségi viszonyokat felismerni, elvenni, kiegészíteni; azonosságokat, különbségeket felismerni, sorszámneveket alkalmazni, halmazokat képezni, ezek tulajdonságait összehasonlítani. Képesek irányokat, arányokat felismerni, alkalmazni, párokat képezni, névutókat alkalmazni.
- Megjelenik a türelem, a kitartás, a tudatos figyelem, feladattudat, feladattartás, monotonia tűrés.
- Kialakul a szilárd mennyiségtartalom, a számkép, a biztonságos számlálás, megalapozódnak matematikai képességeik, az iskolai matematikatanulásra.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja, hogy felkeltse a gyermekek zenei érdeklődését, formálja ízlését, esztétikai fogékonyságát. A zenei nevelés hatékony szerepet játszik a személyiség formálásában. A zene hatására érzelmileg kiegyensúlyozottá válnak a gyermekek, a zenei készségek elsajátításával fejlődik érzelmi és értelmi életük. Különösen érzékelhetjük ezt a beszoktatás időszakában – síró gyermek megnyugszik, ha énekszót hall.

Cél a közös éneklés, a közös játék örömeinek megszerettetése, zenei fogékonyság megalapozása. Nyitottság a magyar és a német zenei kultúra megismertetésére. Zenei élménynyújtás, zene és mozgás egységének beépítése. Modern és klasszikus, népi és gépi zenei elemek megismertetése. Korunk zenéinek megjelenítése az óvodai életben, a gyermeki figyelem felkeltése a természet muzsikáira. (madarak hangja, fák susogása...)

Feladataink:

- Az énekes népi, nemzetiségi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
- A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.
- A felhasznált zenei anyag igényes legyen, igazodjon a gyermek életkorához és képességeihez. Ének zenei élménynyújtás a zene és mozgás harmóniájában, játékos tevékenységű keretben.
- 3 – 7 éves korban megvalósítható belső tartalom tervezése és gyakorlata, harmónia teremtés a gyermek zenei világa és a modern kor zenei világa között.
- Nemzetiségi és magyar hagyományok zenei dalanyagának életben tartása.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

- A zenét szerető, élvező, értő felnőtt kiművelése egyszerű zeneelméleti ismeretek megalapozásával:
  - ❖ Ritmusérzék fejlesztése. (egyenletes lüktetés, mondókák, dalok ritmusa, egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása, kettes lüktetés érzékeltetése)
  - ❖ Zenei / akusztikus / hallás fejlesztése. (felnöttek, egymás hangjának, zörejek, hangszerek hangszíneinek felismerése; hangerősség, halk – hangos felismertetése; hangmagasság, magas- mély érzékeltetése; dinamika gyors – lassú változásának észrevétele)
  - ❖ Zenei / belső / hallás fejlesztése. (dallamfelismerés, dallambújtatás, dallammotívumok éneklése, dallamvisszhang – játék, kérdés – felelet játék)
  - ❖ Tiszta éneklési készség fejlesztése. (személyes kontaktus megléte, egyéni foglalkoztatási forma, pontos mintaadás)
  - ❖ Anyanyelvi nevelés. (hangsor, hanglejtés változásai; szép kiejtés, szókincs bővítése, népi hagyományok, tájszólások megismerése kapcsán)
  - ❖ Zenei alkotókedv felkeltése. (zenei emlékképek gyűjtése; improvizáló kedv felkeltése, változatos hangzók éneklése ismert dallamra; történetek dalba öntése.)
- A népzene, a néptáncok, népi játékok megismerésével a hagyományok tovább élése.
- A modern, gépi zene, gyermekkazetták, CD-k meghallgatása.
- Ismerkedjenek mondókákkal, kiolvasókkal, dalokkal, dalos játékokkal elsősorban közös tevékenység keretében magyar és német nyelven egyaránt.
- Párosan játszható, személyes kapcsolatokat elősegítő formák domináljanak a kisebbek esetében, játékos mozdulatokkal kísérve.
- A személyes kapcsolatok elmélyülését segítik a felnőtt gyermek közös játéakai, dalos formában, ringatók, lovagoltatók...körében.
- Fokozatosan épüljenek be a társakkal, nagyobb közösségekkel alkalmazható, eljátszható egyszerűbb és bonyolultabb dalos játékok, csiga, kígyó, hullámvonal alakítására és a szerepcserére épülő játékok.

- A körjátékok az egyszerűtől terjedjenek a bonyolult felé, elsősorban szerepcserélő, kiválasztó, majd táncos játékok formájában.
- Az utánzáson alapuló mozgásformákat tartalmazó nemzetiségi dalok hordozzák magukban a gyakorlás lehetőségét.
- Legyen a zene, a zenehallgatás természetes háttere más elmélyült tevékenységi formának, ábrázolásnak, kézimunkának, mintegy háttérként adja a harmóniát, a nyugalmat.
- Az óvodapedagógus legfőbb eszköze saját éneke kerüljön a gyermekek számára a leggyakrabban elő; ne csak foglalkozási keretben, hanem altatóként pihenéskor, és bármikor, amikor aktualitást nyer.
- Halljanak gyermekeink hangszeres zenét az óvónőtől, rádióról, magnóról, televízióról, számítógépről, laptopról.
- Ismerjenek meg 4 –5 új mondókát a kétnyelvű tanulás keretében; 10 – 15 dalt, dalos játékot, de az előző évben tanultak ismétlésével tartsák életben azokat.
- Énekeljenek, játszanak dalos játékokat a gyermekek saját kezdeményezésére az udvari játék során is. Szívesen énekeljenek családjuk számára is.
- Ismerjék a nemzetiség zenei és táncos kultúráját, a két elem kapcsolódjon szorosan egymáshoz, ahogyan az a nemzetiségieknél él. Ezeket érzelmi gazdagsággal, tevékenyen éljék meg.
- Az ünnepek kapcsán ismerjék meg az alkalmi dalokat, népdalokat.

A feladatokat kötetlen és kötött formákban valósítjuk meg. Az énekes dalos játékokat, csoportos jellege miatt többnyire kötött formában, míg a zenei képesség fejlesztést a mindennapok aktualitása szerint egyénileg, mikro csoportosan, illetve az adott létszám függvényében kötetlenül szervezünk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Kialakul a gyermekben a dal, a zene iránti igény, ami szorosan kapcsolódik a mozgás különböző formáihoz.

- Szívesen, örömmel játsszák majd el a dalos játékokat. Bátran énekelnek maguk is.
- Az ének zene életük természetes elemévé válik.
- Képesek lesznek a tiszta, szép éneklésre.
- Érzik a dalok egyenletes lüktetését, ritmusát.
- A dalos játék a közösség élményét adja, olyan cselekvéssort, mely felszabadult játékot ad.

Verselés, mesélés

Célunk az anyanyelv megismertetésén túl az irodalom iránti érdeklődés felkeltése. Sokoldalú irodalmi élmények közvetítése. Érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődés elősegítése az irodalom eszközeivel.

Feladataink:

- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és / vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Vécseői Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vécse, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vécse, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vécse, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

- A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése, a helyes nyelvhasználat, mondat szerkesztés, biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókával, verssel, mesével. A mesélés társas élményének megteremtése bensőséges hangulatban.
- Az irodalmi anyag igényes összeválogatása.
- A mesélés legyen mindennapos, mely erősítse a személyes kapcsolatot az óvodapedagógussal.
- Alvás előtt mindennap éljék meg a mesehallgatás élményét. Kezdetben olyan meséket alkalmazzunk, melyeknek cselekménye egyszerű, érthető, amelyeket később bonyolultabb cselekményű népmesék, állatmesék követhetnek.
- Kapjanak helyet a magyar gyermekköltészet, a népi hagyomány művei. A klasszikus, valamint a kortárs külföldi meseírók, és költők művei is szerepeljenek az éves tervekben. Ismerkedjenek a magyarság történelmét feldolgozó mondavilággal.
- Ismerjenek meg a gyermekek vidám, humoros verseket, mondókákat és dramatikus játékokat, népszokásokat, ritmus élményt nyújtó verseket.
- A bábozás, dramatizálás biztosításával- a gyermekek – megismerik a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyát. Tapasztalatot szerezhetnek a viselkedésformákról.
- Készíthetünk „hívóképet”, amely a mese- vers egy jellemző szereplőjét, eseményét ábrázolja. Így a gyermekek, a képek mindennapos használatával felidézhetik, és újra átélhetik az előadás nyújtotta katarzis érzését.
- A mesék, versek kiválasztásában érvényesítjük az aktualitást, a környezet ismeretéhez való igazodást.
- Alkalmazzunk folyamatos mesét, elsősorban elalvás előtt. Jelenítsük meg a gyermek önálló mesélését, mese kitalálását és egymás meséjének folytatását, a fantázia fejlesztésének

céljával. De kapjanak lehetőséget a technika eszközein keresztül is videó filmek, mesefilmek megtekintésére elsősorban a „magyar népmesék” közül.

- A 3 – 4 évesek tudjanak 8- 10 mondókát magyarul és németül. Ezek legyenek: hintáztatók, lovagoltatók, kétszemélyes felelgetők; a mondókák szolgálják a vidám ritmusok megszerettetését. Az egyszerű, állatokról, gyermekekről szóló mesékkel fokozatosan alakuljon ki a mese figyelmes végighallgatása, a mese iránti igény. Igényeljék egy – egy mese többszöri meghallgatását, legyenek kedvenc meséik, ezeket próbálják az utánzásra alapozva bábbal megjeleníteni az óvónő közreműködésével, aki maga is vegyen részt ebben. A használt kellékek segítsék elő a képzeletbeli képek előhívását, a meséhez való kötődés kialakítását.
- 4 –5 évesen a már kialakult igény és mese, vers szeretetre alapozunk. Ismerjenek meg 10 – 12 mondókát, verset szintén mindkét nyelv figyelembevételével. A versek, mondókák elsősorban humoros tartalmúak és ritmusélményt nyújtóak legyenek, kapcsolódjanak az ünnepekhez, évszakokhoz. A mesékben, az állatmeséken túl az egyszerűbb szerkezetű tündérmesék is jelenjenek meg. Ismerjenek meg, ismétlődő refrént tartalmazó meséket. 10 – 12 új mese mellett elevenítsék fel a már ismerteket, kedvenceket. A mesék szóljanak a tágabb környezetről, a gyermekekről is. A mesélés jelenjen meg a bábok, eszközök közvetítésével. Kezdeményezzenek maguk is meséket, ehhez a jelképek, eszközök azonos helyen mindig álljanak rendelkezésre.
- 5 – 6 –7 évesek tudjanak 12 – 15 mondókát, verset németül és magyarul. Ezek legyenek népi mondókák, néphagyományokhoz kapcsolhatóak, kiolvasók, felelgetők, lírai és vidám versek. A megtanult mondókákból, versekből válogassuk az ünnepek, szereplések anyagát; lehetőleg mozgáshoz kapcsolódókat alkalmazzunk. Segítsék a versek és mondókák a beszédritmus és tempó helyes rögzülését. Legyenek képesek együttes kiscsoportos és önálló verselésre, mondókázásra. Népmesék és a klasszikus tündérmesék legyenek a meseválasztás alapjai. Többszereplős, bonyolult, hosszabb meséket érdeklődéssel, meseáhitattal hallgassák, illetve nézzék. Használjuk ki a videó tárunkat, a képi megjelenítés lehetőségeit. Az óvónő által kezdeményezett alkalmakon túl lehet a mesenézés háttére akár játéktevékenységnek is.

Biztosítjuk a gyermekek számára ezt a lehetőséget, elsősorban a nem alvók délutáni elfoglaltságaként, alvásidőben. Adjunk alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvenc meséiket, kitalált meséiket. Meséljenek önállóan egymásnak is. A mesében megjelenő kifejezések, meseelemek gazdagítsák beszédkultúrájukat. Járuljunk hozzá, hogy kedvenc otthoni mesekönyvüket, kazettájukat elhozzák, ebből az óvónő közvetítésével élményhez jussanak a társak is.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek igényeként jelenik meg a mese, vers.
- Szívesen ismétlik a verseket, mondókákat, s ezekhez kapcsolódó mozgásformákat.
- Gazdagodik nyelvi kifejező képességük.
- Hallgatóból, mesélővé, verselővé válnak.

Rajzolás – festés – mintázás – kézimunka

A tevékenység célja a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése. Tér, forma, szín képzet gazdagítása.

Szép iránti nyitottság kialakítása, az alkotás örömének ízlelgetése.

Feladataink

- ❖ Az alkotás vágyának felébresztése és kiteljesítése, igények kielégítése, a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- ❖ A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épüljön.
- ❖ Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget.
- ❖ Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- ❖ A pedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ❖ A gyermekek alkotó, alakító tevékenységeihez a szükséges feltételek megteremtése.

A feltételek megteremtésében:

A rajzolás, mintázás mindennapi feltételeinek biztosítása a gyakorláshoz, szükséges mennyiségű és minőségű eszközök nyújtása. A csoportokban a megfelelő hely megteremtése a zavartalan, elmélyült munkához. Eszközöknek állandó helye van, ahol a gyermek bármikor elérheti. A napirend keretében elegendő idő biztosítása. A mindennapi szabad játék keretében a gyermek bármikor elkészítheti rajzát, megformálhatja elképzeléseit.

3 – 7 éves korban, a gyermek, alkotó tevékenységének tartalma, fejlesztése:

Az óvodába kerülő gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékos formában ismerkedjenek az anyagokkal, eszközökkel, technikákkal. Megalapozzuk az esztétikai érzékenységet, igényességet, az értékelő képesség kialakulását. Gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. A tevékenységeket a rajzoláshoz, a festett képalakításhoz, a plasztikai munkákhoz és az építés köré rendeljük. Lehetőséget adunk az élmények által meghatározott szabad témaválasztásra is, a kötötték mellett. Segítjük a gyermekeket a képalakításban, az elrendezésben, a képelemek és részformák elemeinek egymáshoz rendezésében. Festéssel, zsírkkrétával, ragasztással, agyaggal, homokkal és mindenre alkalmas eszközzel, gipszlenyomattal, vágás, hajtogatással. Igénybe vesszük a gyermekek segítségét az eszközök előkészítésében és elrakásában egyaránt.

Készítünk közös kompozíciókat, díszítő elemeket, színezzük a gyermekek egyéni igényeinek és fejlettségüknek megfelelő bonyolultságú, általunk készített felületeket. Készítünk bábokat, játékokat, ezekkel díszítjük óvodai környezetünket.

A tevékenység szervezeti formái:

A gyermekek alkotó tevékenysége a folyamatos napirendbe ágyazódik be. Ebben a formában a délelőtt során minden gyermek megalkothatja egyéni kis művét, kiválasztva hozzá a számára kedves technikát, megjelenítheti elképzeléseit, élményeit; színezhetsz, gyurmázhat, vághat, festhet, egyéni igénye szerint. Szervezett tevékenységet az óvodapedagógus, megítélése szerint kezdeményezhet, többnyire mikro csoportos és egyéni foglalkoztatás keretében.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- ❖ Sokoldalú, biztos eszköz használat.
- ❖ Az alkotás igényének elmélyülése.
- ❖ Önkifejezés vágyának jelenléte.
- ❖ Téri tájékozódás fejlődése.
- ❖ Képi, plasztikus megjelenítés gyakorlata, esztétikai igényesség, téralakítás, komponáló képesség fejlettsége.

- ❖ Formaalkítás biztonsága, hangulatos, színes megformálás, melyben a gyermek élményei tükröződnek.
- ❖ Alkalmasság a finommozgásos tevékenységre, az írástanulásra.

DAVID NOEMI
6 éves

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- ❖ Jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja
- ❖ Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg
- ❖ Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése
- ❖ Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- ❖ A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése
- ❖ A tanulás lehetséges formái az óvodában:
  - ✓ utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
  - ✓ spontán játékos tapasztalatszerzés;
  - ✓ cselekvéses tanulás;
  - ✓ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
  - ✓ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
  - ✓ a gyakorlati problémamegoldás
- ❖ Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását
- ❖ Óvodánkban a gyermekek tanulása az egész napos játék tevékenység keretében zajlik, mindig az adott pillanatot megragadva.
- ❖ A tanulást a gyermekek kezdetben játékként élik meg. A nagycsoportban már megjelenik a gyermekekben a tudatos tanulás igénye.
- ❖ A tanulás globális évszak terv és rugalmas, folyamatos napirend keretében zajlik.

Az óvodapedagógus tervezőmunkája környezetismeret köré orientálódik. Évszakorientált tervek formájában az aktualitások figyelembevételével. Felkészülése egész évszakra szól, mivel egy – egy tevékenykedtetési feladat megvalósulásának optimális idejét a szituációk határozzák meg. Az évszak terv biztos elemei a mindennapos testmozgásra való törekvés, a heti 1 úszás és a német nemzetiségi körjátékok. Ezek időpontja a csoportok összehangolásával

nevelési évenként kerül rögzítésre, a tornaterem maximális kihasználásának figyelembevételével.

A tanulási folyamatok többsége egyéni és mikro csoportos tevékenységek formájában valósulnak meg, az adott szituációkhoz igazodva. Ez a tevékenykedtetési forma, az egyéni foglalkozással egységben szolgálja a hátrányos helyzetben lévő gyermekek ismereteinek bővítését. Gyakorlási lehetőséget ad a differenciált személyre szabott, adott gyermeket érintő fejlesztésre, felzárkóztatásra, a hátrányos helyzet csökkentése és megszüntetése érdekében.

A tanulás feltételeit szolgálja a kiemelten magas színvonalú eszköztárunk, melyet az ismeretek sokoldalú elmélyítése és gyakorlása céljából fejlesztünk folyamatosan.

Az óvodai élet megszervezése

❖ A napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

❖ A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az ifrastrukturális adottságok lehetővé teszik,

külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

- ❖ A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni, tehát a napi 45 perc képesség és készség fejlesztés alkalmazandó náluk.
- ❖ A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- ❖ A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazandó.
- ❖ A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- ❖ A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- ❖ Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- ❖ A nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.
- ❖ Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlészavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

4. Az Óvoda kapcsolatai

4. 1. Kapcsolat a Szülőkkel és a Családdal

„A gyermek fejlődése szempontjából döntő fontosságú, hogy érezze nemcsak szeretik, hanem olyannak szeretik, amilyen.” – Hermann Alice

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.

- ❖ Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.
- ❖ Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Együttműködésünk alapelve a kölcsönös bizalom, együttműködés, felelősség érvényesítése, a családi nevelés kiegészítése. A szülőkkel a kapcsolattartás folyamatos napi kapcsolat formájában a tájékozódás és tájékoztatás kölcsönösségében valósul meg.

Az esélyegyenlőség érdekében nevelőink mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a szociálisan hátrányban élő családok gyermekei kiemelt segítséget és támogatást kapjanak, anyagi, pedagógiai téren egyaránt, a szülő-nevelő kapcsolat megértő, támogató legyen.

A kapcsolat tartalmában és formájában sokat változott, a szülői munkaközösség helyére egy sokkal szélesebb fórum, a szülők közössége került.

Ebben az önkéntes, öntevékeny formában rejlik együttműködésünk eredményessége, így minden lehetőséget biztosítani tudunk az egyéni sajátosságok, élethelyzetek és életkörülmények megismerésére. Ezek egyéni, a gyermek személyiségéhez, fejlesztéséhez a legjobban illeszkedő feladatok meghatározására és a szülővel való közös megvalósításra vonatkoznak. A sikeres, kölcsönös bizalmon alapuló tájékozódás és tájékoztatás,

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

problémaérzékenység, tapintat, előre mutató segítőkészség, mind a gyermekek érdekeinek megfelelően kell, hogy megvalósuljon ebben a kapcsolatban.

Nyitottak vagyunk a szülők irányában, lehetőséget biztosítunk számukra az óvodai élet minél teljesebb megismerésére a gyermek óvodába lépésének első pillanatától.

Folyamatosan megbeszéljük a szülőkkel a gyermek egyéni fejlődését elősegítő módszereket és az esetleges problémákat. A kölcsönös bizalom és tiszteleten alapuló kapcsolat alapeleme óvodai életünknek. Tiszteletben tartjuk a szülők nevelési elveit, arra törekszünk, hogy emberi, nevelői magatartásunkban a segítő szándék, az adott gyermek szeretete jusson kifejezésre, s partnerek legyünk a gyermekeket érintő probléma leghatékonyabb megoldásában, a gyermek érdekének érvényesülésében.

Az együttműködés tartalma és formái:

Az első ismerkedés a beiratkozás alkalmával történik. Ekkor a gyermek és a szülő szorongásának oldása és az érdeklődő ismerkedés a legfontosabb. Az óvodába lépés előtt a nyár időszakában is biztosítjuk a szülő és gyermeke számára, hogy a délelőtti időszakban a nyár folyamán bármikor bejöhessen gyermekével az óvodai környezet, az óvodai élet megismertetése céljával. Kellemes várakozással nézhessenek a szülők és a gyermekek az óvodába lépés elé.

Az első szülői értekezlet összevont és csoportos formája az óvodai élet és az óvodai nevelés megismertetését szolgálja. A szülők társaink és partnereink az óvoda pedagógiai programjának tartalmi kialakításában is. Óvodai nevelésünkkel kapcsolatos igényeiket beépítjük tartalmi munkánkba, s ennek ellenőrzői egyben ők, akik a napi élet során a gyermekek közvetítésével ítélik meg annak minőségét.

Nevelő munkánk tartalmi elemeivel hangsúlyozott területeivel, tisztában vannak, hiszen ezek a szülők igényeinek eredményeképpen fogalmazódtak és valósultak meg.

Az óvodai beszoktatás a szülő – nevelő kapcsolatának sarkalatos eleme lett az évek során. Ebben a folyamatos beszoktatási formában a gyermekek érdekében történik minden. Az idő

intervallum teljességében igazodik az egyén igényeihez. Törésmentesség jellemzi ezt a beszoktatási formát. A gyermekekre, egyénre szabott fokozatosság megvalósulásával a szülő nyugodt biztonságban érzi gyermekét. Nem okoz számára belső konfliktust, az, hogy a gyermeket az óvodában kell hagyni, hiszen látta, maga is megélte, hogy gyermeke szerető, törődő gondoskodás közepette tölti napját. A beszoktatás a legkomolyabb megmérettetés a nevelők számára, kulcsfontosságú a kapcsolat kialakulásában. A nevelő megbecsülésének alappontja az, hogyan látja a szülő az óvodapedagógust a gyermekek között, érzékeli gondoskodását a csoport és egy – egy gyermek felé, érzékeli törődését, segíti a környezet a társak megismerését, szükségleteik kielégítését.

A családlátogatások már a gyermek óvodai életének ismeretében adják a lehetőséget az otthoni családi szokások, hatások átlátására, a gyermeki megnyilvánulások megértésére. Elmélyítik az egyéni kölcsönös kapcsolatot szülő és nevelő között. Ennek eredménye a szülő bizalma, problémák megértése, megoldása irányában. A napi kapcsolat folyamatossága a domináló. Az aktuálisan megjelenő gondok, nehézségek, a kölcsönös tájékoztatás megvalósulása mind – mind a gyermek érdekében történik. Segíti megértését és azonnali reagálást a szükségletek szerint.

Tartalmában a legváltozatosabb területekre terjed ki. Informálódás a gyermek, napi élményei, a környezeti problémái felől és informálódás az óvodai élet minden területéről. Naprakész, gyermekekre szabott tartalommal.

A nyitottság célja az óvodai nevelés bármely területének és tartalmának megláttatása és megértése céljával. Ötletet ad a szülőknek a gyermekekkel való bánásmódhoz, a gyermekekkel szemben támasztható követelmények megismeréséhez és a társakhoz való viszonyításhoz.

A közös ünnepek, rendezvények, a gyermekek szereplései különböző helyzetekben az aktualitásokhoz igazodnak. A felkészülésbe, a feltételek megteremtésébe aktívan kapcsolódik be a szülők közössége egyéni lehetőségeiknek megfelelően. Itt mérhető igazán a szülő öntevékeny segítőkészsége.

Ezen alkalmak:

Káposztafeszt

Őszbúcsúztató / Márton napi lámpás felvonulás

Nemzetiségi délután

Rétesevés

Zöld hét

Anyák napja

Évzáró

Búcsúztató, ballagás

Ezen alkalmak mellé a csak gyermekek számára megtartott ünnepeink:

Mikulás

Karácsony

Farsang

Sváb hetek

Kiszebáb égetés, télkergetés

Húsvéti locsolkodás

Születésnap, névnap

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Ezekről a fotókat nagy számban igénylik a szülők, hiszen mindenki szeretne gyermeke kiskoráról megőrizni a későbbi időszakra egy kis emléket, s így visszatekinteni a 3 - 4 év távlatában az óvodáskorra. Technikai lehetőségeink segítségével ebben a szülő igényeit is kielégítjük, a honlapunkra való feltöltéssel, Messenger zárt csoportba való feltöltéssel.

A szülőkkel való együttműködés a jövőben, a ma meglévő stabil alapokról indulva, az óvodai élet során folyamatos. Értékmérő legyen számunkra ebben a kapcsolatban a jövőre nézve is, az, ahogyan ma is történik, második, harmadik gyermeküket is szívesen hozzák óvodánkba, sőt az igazi elismerés, amit tapasztalunk, hogy szülőként, leendő óvónőként is igénylik volt óvodásaink, hogy ebbe a kis óvodába járhasson gyermekük, ahol ők valamikor nagyon szép napokat töltöttek. Hiszen tartalmas munkát az a szülő tud végezni, aki úgy érzi, gyermeke

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

valódi törődő gondoskodás közepette tölti napját. Így ő zavartalanul képes koncentrálni munkájára.

„Egy nap a Vecsési Mosolyország Óvodában

Nem igazán ismertem a fogalmat, mit is jelent a „nyitott óvoda”. Én, aki szigorú bölcsődei szabályokon szocializálódott anyuka vagyok, nagy örömmel fogadtam, hogy az óvoda, amelybe a gyermekünk jár „nyitott óvoda”. Gondoltam ezt látni szeretném, szerintem amúgy is sok szülő vágya, hogy betekintést nyerjen gyermeke, közösségi életébe.

Egy reggel mikor időm engedte, elhatároztam, hogy megnézem milyen az óvodai élet. Csemetém hatalmas lelkesedéssel vette, hogy ma együtt megyünk az óvodába, és az egész napot együtt is töltjük.

Igen anya is csatlakozik az óvoda közösségéhez egy délelőttre.

Kicsit később érkezünk a szokottnál, a gyerekek éppen reggeliztek. Mint megtudtam, az oviban a reggeli folyamatos 9 óra 30-ig, így biztos egyetlen pocak sem marad éhesen, még akkor sem, ha később jön az ember lánya. Reggeli után a gyerekek játékos foglalkozás keretein belül tágítják ismereteiket a világról. Az oviban vegyes csoportok vannak, ami azt jelenti, hogy a kiscsoportos, középsős, és nagycsoportos gyerekek is egy csoportban vannak. Az óvó néniknek ez kicsit sem okozott nehézséget, egyformán oda figyeltek minden korosztályra, és korcsoportnak megfelelően játékos feladatokat adtak a nagyobbacska gyerekeknek.

A kicsiknek a feladatuk a játék! Az óvoda szemlélete, hogy a gyerek hagy legyen gyerek, amivel mélységesen egyet tudok érteni. Ebben az oviban valóban a játéka a főszerep. A kicsik rajzolhattak, társasjátékozhattak, kirakózhattak, a fiúk autóztak, építkeztek a lányok babáztak, a babakonyhában játszottak. Majd egy varázsszóra, amit bevallom, nem hallottam mi volt, minden gyerek egyszerre neki állt rendet csinálni, összepakolni a játékokat. Kezdődött a játékos német tevékenység, amihez a kiscsoportosok is boldogan csatlakoztak, és követték a foglalkozást, mint nagyobb társaik. Ezt követte a közös tánc. Egy német ovis nóta éppen a favorit, a gyerekek, óvó nénik, dadusok közös tánca rendkívül szórakoztató, és nagyon látványos volt. Indulás a tornaterembe, ahol éppen a német nemzetiségi óvodatalálkozóra gyakorolnak a gyerekek. Még csak pár napja kezdték próbálni a táncot, de minden gyerkőc olyan ügyesen táncolt, mintha hónapok óta ezt gyakorolták volna. Ezután

irány az udvar! A gyerekek minden nap kint vannak az udvaron, hacsak nem szakad az eső, vagy fúj nagyon erős szél. Nagyon élvezik az óvoda udvarán való közös játékot, mászókáznak, bicajoznak, labdáznak, ami kellően el is fárasztja őket, és meg is éheznek a kinti játékoktól. Közös ebéd után, kislányommal hazaindulunk, a többiek már alváshoz készülődnek. Köszönet az óvoda összes dolgozójának a lelkiismeretes fáradhatatlan munkájáért, páratlan kreativitásukért, és mindenért, amit gyermekeinkért tesznek nap, mint nap.

Köszönöm, hogy eltölthettem egy napot a gyerekekkel, minden szülőnek csak javasolni tudom, ha ideje engedi, éljen ezzel a lehetőséggel!

X.Y. egy édesanya a Delfin csoportból”

4. 2. Óvoda – Iskola kapcsolata

Óvodánk a városi általános iskolákkal évek óta sokoldalú kapcsolatot tart fenn. Tartalmazza a kapcsolat az informálódást, az iskolai életre való előkészítés zavartalansága érdekében. A kapcsolatban betekintése van az óvodai nevelőknek az iskola tartalmi munkájába, tapasztalatokat szerezhetnek az óvónők volt óvodásaik beilleszkedésével, iskolai helytállásával kapcsolatban is. Megismerjük a kapcsolattartás keretében alkalmazott oktatási módszereket. Ezek tükrében, a felkészítésben a gyermekek számára hasznosítani tudjuk az ott látottakat.

Együttműködésünk a kölcsönösség elvében zajlik.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek

be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei, az Óvoda-iskola átmenet támogatása:

- ❖ Óvónők iskolai látogatásának formájában évente minimum egyszer.
- ❖ Tanítónők óvodai látogatásaival, s az ezeket követő szakmai megbeszélésekkel és értékelésekkel, eredményvizsgálatokkal.
- ❖ Tanítónők megismerkedhetnek a leendő első gyermekekkel egy óvodai délelőtti folyamán.
- ❖ Lehetőséget teremtünk a tanítók, szülőkkel való ismerkedésére a zökkenőmentes átmenet biztosításának céljával.
- ❖ Gyermekek iskolával való ismerkedésével, nagyobb társak tanóráinak, munkájának megfigyelésével. Ennek során olyan játékos elemek alkalmazásával, melybe nagycsoportos korú gyermekeink is be tudnak kapcsolódni.
- ❖ Egyéni elemek megbeszélésével, szakmai együttműködéssel a gyermekek érdekében.
- ❖ Folyamatosan a nemzetiségi nyelvoktatás iskolai folytatásának figyelemmel kísérésével, tartalmi elemeinek megismerésével.
- ❖ Iskolai rendezvényeken való bekapcsolódással. Ünnepeyes iskolába lépés megszervezésével, óvodásaink elkísérésével az iskolai tanévnyitóra.
- ❖ Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- ❖ Iskolaválasztás (a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás) támogatása.
- ❖ Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- ❖ Után követés legalább az általános iskola első évében.

E kapcsolattartás minden eleme a gyermekek érdekeit szolgálja, segíti a szülőt az iskolaválasztásban, a gyermeket az iskolai elvárásoknak való megfelelésben, az eredményes tanulásban.

Folyamatosak a visszajelzések a gyermekeinkkel kapcsolatban, a tanítók őszinte, nyílt hangnemben, kritikusan segítik munkánkat.

Az óvónők őszinte, nyílt véleménynyilvánítással képviselik az óvodáskorból kilépő gyermekek érdekeit, a velük szemben támasztható követelmények terén, viszont esetenként ellentmondást tapasztalunk tanító és óvodapedagógus között. A gyermekek megítélése az iskoláskorban más szempontok szerint átrendeződik, mivel elsődleges tevékenységgé a játék helyébe a tanulás lép, de kérjük a tanítókat a játékos elemek megőrzésére. Az első osztályban szerzett ilyen irányú tapasztalataink kedvezőbbek, mint évekkel ezelőtt.

A gyermekek iskolába lépésének pillanatát a visszamaradás lehetőségének kihasználásához, nem az életkorhoz, hanem sokkal inkább az egyéni fejlettséghez igazítjuk. Így az iskolai követelményeknek biztonságosabban képesek megfelelni.

Tanító és óvónő egyaránt partnerként kerül kapcsolatba óvodánkban, az olyan alkalmak, amikor a szülői értekezleten leendő tanítók, iskolaigazgató és óvónő együttesen váltanak gondolatokat a gyermekek beiskolázásáról.

A két intézmény kapcsolata tartalmas, a gyermekek érdekeinek magas szintű megvalósulásának van alárendelve.

4. 3. Együttműködés a Vecsési Gyermekekért Közhasznú Alapítvánnyal

Az Alapítvány kuratóriumával való együttműködés a vezető és nevelőtestület közvetítésével történik.

Az Alapítvány a gyermekek testi fejlesztésére és nyelvi képességeinek kibontakoztatására szerveződött. A vezető és a testület közvetítésével fogalmazódnak meg azok a szükségletek, melyek egy – egy feladat megvalósítását igénylik.

Az Alapítvány anyagi lehetőségeihez mérten támogatja a testület véleményét, figyelembe veszi a befektetések fontossági sorrendjének meghatározásánál.

Az óvoda lehetőségeihez mérten elősegíti az Alapítványhoz csatlakozó vállalkozások, cégek alkalmazottai gyermekeinek óvodai ellátását. Ebben a vezető személyes felelősséggel dönt.

Az együttműködés tartalmi elemei, formái:

A Vecsési Gyermekekért Közhasznú Alapítvány nyitott alapítvány, melyet a vállalkozók, szülők és a testület nevelői hoztak létre. Minőségi változások után ezen alapítvány elsődleges anyagi forrássá vált óvodánk nevelési feladatainak megvalósításához.

Támogatja a gyermekek testi fejlesztését, egészséges, tiszta, esztétikus környezetének megteremtését.

Figyelembe veszi a testület javaslatait a fejlesztés területeiről. Támogatása e téren, az óvoda támogatásán kívül kiterjed a községben élő tehetséges gyermekek sporttevékenységének támogatására is. Évente több alkalommal kapcsolódik az Alapítvány városi rendezvények finanszírozásához, gyermeknapi koncertek, eszközök biztosításához. Támogatja a nyelvi képességek fejlesztését, ennek feltételeinek javítását.

Igényli, hogy az Alapítványhoz csatlakozottak gyermekei óvodai férőhelyeket kapjanak intézményeinkben, hiszen elsősorban olyan tevékenységeket támogatnak, melyekből gyermekeiket is részesíteni kívánják. Támogatja az alapítvány, óvodánk tartalmi munkáját, hiszen elsősorban erre szerveződött.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

4. 4. Óvodánk kapcsolata a Fenntartóval

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását a kölcsönös tájékoztatás és segítőkészség jellemzi.

A kapcsolat kiterjed minden olyan területre, mely a zavartalan napi élet biztosításához szükséges.

- ❖ Tanügy igazgatási feladatok ellátására.
- ❖ Szakmai kérdések megbeszélésére.
- ❖ Személyi – tárgyi feltételek megteremtésére.
- ❖ Zavartalan üzemeltetés feltételeinek biztosítására.
- ❖ Tartalmi munka követelményeire és megvalósulására úgy a magyar, mint a nemzetiségi vonatkozásban.
- ❖ A kapcsolat, a kölcsönös informálás és együttműködés szellemében valósul meg a szakmai autonómia tiszteletben tartásával az Oktatási, Művelődési és Sportbizottsággal, és a város Német Nemzetiségi Önkormányzatával.

4.5. Kapcsolat a Német Nemzetiségi Önkormányzattal

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását a kölcsönös tájékoztatás és segítőkészség jellemzi.

A kapcsolat kiterjed minden olyan területre, mely a zavartalan napi élet biztosításához szükséges.

- ❖ Szakmai kérdések megbeszélésére.
- ❖ Tartalmi munka követelményeire és megvalósulására nemzetiségi vonatkozásban.

- ❖ A kapcsolat, a kölcsönös informálás és együttműködés szellemében valósul meg a szakmai autonómia tiszteletben tartásával.
- ❖ Partnerkapcsolat szervezésére, ápolására.
- ❖ Kirándulások, nemzetiségi programokon való részvételre.

4.6. Kapcsolat a Gyermek egészségügyi Intézményekkel és azok képviselőivel

Óvodánk kapcsolatot tart az óvoda vezetője személyében az intézmény gyermekorvosával a kölcsönös tájékozódás és tájékoztatás szerint.

- A gyermekorvosi ellátás családokat érintő elsősorban; az óvodai életen belül évente két alkalommal és szükség szerint valósul meg.
- Nevelési év elején, általános szűrés keretében, a védőnő által.
- Nevelési év közepén, iskolaérettségi vizsgálat formájában.
- A körzeti gyermekorvos minden olyan esetben, amikor közösséget veszélyeztető illetve járványos megbetegedés történik, értesítéssel van az óvoda vezetője felé. Szükség szerinti intézkedést rendel el.
- Zárlat esetén a tovább fertőzés érdekében jelzi az idő intervallumokat a kitiltásokat.
- Ilyen eset után kölcsönös megállapodás szerint csak orvosi igazolása ellenében jöhet az érintett gyermek a közösségbe.

Intézményünk körzeti védőnője rendszeresen, szintén a kölcsönösség elvén tart kapcsolatot óvodánkkal.

- Szervezi, egyezteti a gyermekorvos szűrővizsgálatait.
- Ellátja a gyermekek évenkénti látás-hallás vizsgálatát.
- Felhívja a figyelmet és ellenőrzi az esetleges fejtetvesség megjelenését és tudatja a további teendőket.

- A gyermekek gyermekfogászati ellátása az óvodáskorban nem megoldott, családi keretek között valósul meg. Csoportos szűrővizsgálatot évente egy alkalommal szervezünk az iskolába készülő gyermekek számára.

Kapcsolat az ÁNTSZ –képviselőjével, elsősorban ellenőrzéseik alkalmával, a higiéniai szabályok betartására vonatkoznak. Látogatásaikról jegyzőkönyv készül.

Járványos, illetve fertőző megbetegedés esetén kitiltási határozatban értesítik óvodánkat
Az érintett gyermek megbetegedéséről.

4. 7. Kapcsolat a Szakmai Szolgáltató Intézettel

Elsősorban a nevelőmunka tartalmi elemeinek fejlesztésére, igényes megvalósítása érdekében valósul meg, szakmai továbbképzéseken, megbeszéléseken való részvétellel.

- ❖ Térítéses és térítésmentes szakmai rendezvényeken való részvétellel magyar és német vonatkozásban egyaránt.
- ❖ Nevelési Tanácsadó igénybevételevel kikéréses formában olyan alkalmakor, amikor széles- látókörű tájékozottságra van szükség, a szakmai munka színvonalának fenntartása és fejlesztése érdekében.
- ❖ A Pedagógiai program elkészítéséhez folyamatos kapcsolattartás annak megvalósulására.

4. 8. Együttműködés a Családsegítő és Gyermejjóléti szolgálattal

- ❖ A veszélyeztetett környezetben és hátrányos helyzetben élő gyermekek érdekében hátrányaik csökkentése céljából szoros kapcsolatot tartunk fenn a szolgálattal, szükség szerint a gyámhatósággal. Ezen tevékenységért elsősorban az óvoda vezetője és a gyermek és ifjúság védelmi megbízott tartozik felelősséggel.

- Kölcsönös együttműködést tartunk fenn az érintett családokkal.
- A megbízott tevékenységi köre elsősorban a veszélyeztetettség tényezők feltárása.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

- Információk gyűjtése a nevelőktől.
- Családokkal kapcsolatfelvétel és folyamatos szükség szerinti kapcsolattartás.
- Az érintett gyermek érdekében intézkedések megtétele a hátrányok csökkentésére
- Javaslat tétel a hiányosságok pótlására, megfelelő környezeti hatások elérése érdekében.
- A veszélyeztetettség fokának mérséklésére korrekciós intézkedések szakemberek bevonásával. (pszichológus, nevelési tanácsadó, szociális munkás, stb.)
- Az érintett gyermek életének folyamatos figyelemmel kísérése, a családokkal való rendszeres kapcsolattartás, informálódás és informálás.
- A gyermekre vonatkozó írásos dokumentumok felfektetése, anamnézis készítése, folyamatos tapasztalatok és intézkedések dokumentálása.
- A bevont szakemberek, szükség szerinti írásos tájékoztatása.
- Javaslatok és tevékenységük hatásának dokumentálása.
- Együttműködés kialakítása más csoportokban dolgozó nevelőkkel és mindazon személyekkel, akik az adott gyermekkel kapcsolatban állnak.
- Szükség szerinti bevonásuk az adott gyermek érdekében.
- Kapcsolattartás a felmenő rendszer figyelembevételével.
- Szociális és anyagi eredetű hátrányok csökkentésének céljával, javaslat tétel segélyezésre, a megfelelő támogatási forma megjelölésére.

A gyermekek ifjúságvédelmi feladatainak megvalósulásáért az intézmény vezetője és a GYIV (Gyermek-ifjúságvédelmi) megbízott, teljes felelősséggel tartozik.

A munka irányítását az intézmény vezetője látja el. Biztosítja az eredményes munkavégzés minden feltételét, személyit, tárgyait, időbelit.

Szükség szerinti kapcsolatot tart az intézményvezető a Gyermekjóléti Szolgálattal, annak munkatársaival bekapcsolódik a teendők meghatározásába, a sikeres munka megvalósításba.

A vezető és a megbízott kiemelten foglalkozik a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzésével, a szülőkkel történő szoros együttműködésben. Mindent megtesznek a veszélyeztetett környezetben élő gyermek mielőbbi óvodai ellátásáért, a gyermekek rendszeres óvodalátogatásáért.

Ezen feladatot elsősorban kommunikációs eszközökkel, pedagógiai érvekkel látja el.

A nevelő testület minden tagjának kötelessége, jelezni a vezető, illetve a megbízott felé, ha a gyermek életében hirtelen változást, veszélyeztető hatást, tapasztalt.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésüknek segítése

- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.
- ❖ Tanulási problémákkal küzdő gyermekek
- ❖ Magatartászavarok miatt problémás gyermekek
- ❖ Kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretek
- ❖ A nemzeti kisebbségekhez tartozók és a bevándorlók

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-fejlesztése

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- ❖ Gyermekkép: Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- ❖ Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése fontos feladat

Szervezési feladatok

- ❖ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- ❖ Integrációt elősegítő csoportalakítás: arányos elosztás
- ❖ Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- ❖ A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása
- ❖ Nevelőtestület együttműködése
- ❖ Pedagógiai munka kiemelt területei
- ❖ Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- ❖ Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- ❖ Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- ❖ Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

A gyermek érdekében azonnali, eseti, visszatérő családlátogatásokat teszünk.

Az intézményvezető közzéteszi a szülők számára a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket, azok szolgáltatásait és időbeli elérhetőségeit. /gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, gyermek pszichológus, lelkisegély szolgálat./

A szülő esetleges szenvedély betegségéről tapintattal, segítség céljával konzultál, segítséget nyújt a leküzdéshez szükséges helyek intézményekhez forduláshoz.

A gyermek és ifjúságvédelmi felelős feladatai:

Gyermekvédelmi megbízott: Romhányiné Lieber Mónika

Feladatai

- A nevelési év elején felmérés a hátrányos helyzettel és veszélyeztetettséggel kapcsolatban. A csoportvezető óvónők a gyermekvédelmi megbízott kérésére átadják a hátrányos helyzetű gyermekek névsorát.
- A gyermekre vonatkozó szükséges dokumentumok elkészítése. (anamnézis) Tapasztalatok folyamatos vezetése, intézkedések dokumentálása. Tevékenységi körébe tartozik a veszélyeztető tényezők feltárása is.
- Szoros együttműködés az érintett gyermek családjával, nevelőivel, a gyermekjóléti szolgálattal és az illetékes gyermekvédelmi hatósággal. Az érintett családokkal azonnali kapcsolatfelvétel és tartás.
- Információk gyűjtése, azok bizalmas adatként történő kezelése
- Szakemberek szükség szerint segítő bevonása a hátrányok csökkentése céljából.
- Az érintett gyermekek érdekében intézkedések tétele, a hátrányok csökkentése céljával.
- Javaslattétel segélyezésre, egyéb támogatásra. (albérleti, fűtési, étkezési stb. támogatásra)
- Javaslattétel szakemberek irányába. (orvos, pszichológus, szociális munkás)
- A veszélyeztetett, illetve hátrányos környezetben élő gyermekek óvodai ellátásának biztosítása, rendszeres óvodába járásuk figyelemmel kísérése.
- Kedvezményre jogosultak tájékoztatása, nyilvántartása, segítése.
- Jogosultságot igazoló dokumentumok beszerzése.
- Adott személyre szóló intézkedési tervek teendők kidolgozása.
- A családsegítő és a gyermekjóléti szolgálat konferenciáin, továbbképzésein részvétel, valamint az itt szerzett ismeretek továbbadása, a kollégák tájékoztatása. Konkrét problémák megbeszélése.

Munkája során különösen nagy figyelmet fordít a Köznevelési törvény módosításaira. 2008.évi XXXI. Tv. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülőjét, megilleti az új

jogosultság, hogy gyermeke óvodába járatásához – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben (továbbiakban Gyvt.) meghatározottak szerint – anyagi támogatást kapjon, azzal a feltétellel, hogy gyermekét legkésőbb negyedik életévében beíratja az óvodába. A támogatással kapcsolatos részletes szabályokat a Gyvt. 20/C §-a tartalmazza. A gyermekvédelmi megbízott kiemelten foglalkozik a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzésével. Ezen tevékenység a szülőkkel való szoros együttműködéssel valósítható meg. Mindent megtesz a veszélyeztetett környezetből jövő gyermek óvodai ellátásának biztosításáért, a gyermekek rendszeres óvodába járásáért. Feltárják a kimaradás okait, a gyermekjóléti szolgálat bevonásával mindent megtesznek a gyermekek elmaradásának kiküszöbölésére. Ezen feladatokat elsősorban pedagógiai eszközökkel valósítják meg. A nevelőtestület minden tagjának a lehető legrövidebb időn belül fel kell figyelnie a csoportjában lévő olyan gyermekekre, akiket veszélyeztető hatás ér. A gyermek hirtelen változik, szorongó, kinézete elhanyagolt, rendezetlen. Erről mielőbb tájékoztatni köteles a gyermekvédelmi megbízottat, aki az észrevételt közlő pedagógussal családlátogatást kezdeményez, valamint jelez a gyermekjóléti szolgálatnak.

Az óvodavezető és a gyermekvédelmi megbízott írásban tájékoztatja a szülőket arról, hogy hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, illetve mely időpontban kezdeményezi a személyes megbeszélést, családlátogatást. Közzéteszik a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények és munkatársak nevét, fellelhetőségi helyét, fogadási idejét. (Gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, lelki segély szolgálat, átmeneti otthon stb.) A szülők esetleges szenvedélybetegségéről, tapintatosan tájékozik, kezelésüket információkkal segíti. Összekötői szerepben javasolhat intézményeket, ahova az adott panaszokkal, problémákkal fordulhatnak.

5. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti a német nemzetiségi nyelv és kultúra, valamint a szokások és hagyományok ápolását és a gyermekek identitásának erősítését. Az óvodai élet során biztosítjuk, hogy a gyermekek a mindennapi tevékenységekben, játékban és az ünnepek során egyaránt találkozzanak a nemzetiség nyelvével és kulturális értékeivel, hiszen kétnyelvű német nemzetiségi óvoda lévén ez is az egyik kiemelt feladatunk közé tartozik.

- Nyelvi nevelés:

A mindennapi kommunikáció során az óvodapedagógusok a magyar nyelv mellett következetesen és tudatosan használják a német nyelvet. A gyermekek német mondókákat, verseket, gyermekdalokat, egyszerűbb kifejezéseket ismerhetnek meg, melyek beépülnek a napi rutinjukba. (pl. köszönések, körjátékok, étkezésnél – mosdóhasználatnál általános kifejezések) A mindennapi tevékenységek során rendszeresen találkoznak a német nyelvvel, hallják azt, esetlegesen alkalmazzák. A napi „Stuhlkreis” módszer alkalmazása különösen nagy fejlesztő hatással van a szókincsre, illetve a társas kapcsolatokra.

- Hagyományok ápolása:

Az óvodában megünnepeljük a német nemzetiséghez kapcsolódó jeles napokat és ünnepeket: Márton nap (Martinstag) / Őszbúcsúztató: lámpás felvonulás, énekek, Szent Márton történetének megismerése

Advent és Karácsony: német nyelvű énekek és szokások, betlehemi játékok

Farsang (Fasching): jelmezes ünneplés, karneváli forgatag, vidám népi játékok, Strud’lessen)

Húsvét (Ostern): tojásfutás, tavaszi népszokások

Sváb hét (schwäbische Woche): különböző nemzetiségi téma feldolgozása

Megismerkednek a gyermekek a hagyományos nemzetiségi népviselettel, népzenevel, néptáncsal, népi kézművesség alapjaival, különböző német nemzetiségi eseményeken, rendezvényeken veszünk részt.

Kézműves tevékenységek során német motívumokat és szimbólumokat is feldolgozunk.

Tematikus hetek / Projekt módszerek alkalmazása során a nemzetiség kultúrájába kalauzoljuk el a hozzánk járó gyermekeket.

- Kapcsolattartás és közösségépítés:

Szoros kapcsolatot ápolunk a szülőkkel, akik aktívan részt vesznek a programokban (Karácsonyi vásár), bevonjuk őket a hagyományörző kézműves tevékenységeinkbe, ezáltal bepillantást engedve kétnyelvű német nemzetiségi óvodai mivoltunkba. (kreatív kézműves délutánok).

Együttműködünk a Német Nemzetiségi Önkormányzattal, kulturális szervezetekkel, hagyományörző csoportokkal, táncsoportokkal, énekkarral, német nemzetiségi óvodákkal és iskolákkal. Az általuk szervezett programokra való meghívást örömmel elfogadjuk, ők is rendszeresen jönnek hozzánk a különböző rendezvényekre. Törekszünk a jó kapcsolattartásra. A gyermekek élményeit vendégelőadók, táncsoportok, énekkarok meghívásával gazdagítjuk.

- Eszközök és környezet:

Könyvtárunkat és eszköztárunkat nemzetiségi mesekönyvekkel, daloskönyvekkel, hangszerekkel, nemzetiségi sarkokkal, népviseleti kellékekkel gazdagítjuk.

Nagyon fontos ebben az életkorban a nemzetiségi identitás megalapozása, a gyerekek ismerjék meg a nemzetiséghez tartozás értékét, tapasztalják meg, hogy a családjuk, a

közösségük hagyományai részei az életüknek. Az identitástudat pozitív érzelmi alapokra épül, amelyet ebben a korban lehet a legeredményesebben kialakítani.

6. Óvodánk ellenőrzési és értékelési rendszere

6. 1. Az ellenőrzéshez, értékeléshez szükséges alapidokumentumok

- ❖ Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja.
- ❖ A Vecsési Mosolyország Óvoda „Mosolyország” Pedagógiai Programja
- ❖ A Nemzeti és Etnikai kisebbségek nevelésének országos alapelvei, irányelve
- ❖ Die Ungarndeutschen Kindergärten zeigen Profil / Leitbild
- ❖ Das pädagogische Programm unseres Kindergartens anhand der neuen Regelungen und Empfehlungen
- ❖ Az intézményvezető Éves Munkaterve nevelési évre levetítve, az aktuális szervezési, tanügy igazgatási, szakmai feladatok meghatározása. Elemzés, értékelés, csoportlátogatások rendszere.
- ❖ Szakmai munkaközösségek éves tervei: Konkrét feladatok és célkitűzések megjelölése az adott nevelési évre.
- ❖ A gyermekcsoportok nevelési, tevékenységi programjai. Szokások, szabályok terve. Időkeret tervek. Események és tevékenységek lebontási tervei.
- ❖ Egyéni fejlődés és fejlesztés dokumentumai:
Egyéni fejlettséget felmérő tényfeltáró, helyzetelemző, feladatokat tervező dokumentum kiterjedve a nevelés és a tanulás folyamatára, amely a gyermekek egyéni fejlettségét mutatja lineárisan és centrikusan. Elsődleges dokumentum a csoportnapló, melyet a helyi programhoz a nevelőtestületünk készít.

- ❖ Felvételi és mulasztási napló, pontos adatkezelést és nyilvántartást szolgál.
- ❖ Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

6.2. A pedagógiai munka ellenőrzése

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai munka segítése és fejlesztése.

Területei:

- ❖ A pedagógiai munka dokumentumainak elemzése és ellenőrzése.
- ❖ Nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése.
- ❖ A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése és értékelése.
- ❖ A pedagógiai program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

Az óvodában folyó pedagógiai munkáért az óvodavezető az egy személyi felelős. Feladatkörébe tartozik az ellenőrzés, elemzés, értékelés. A telephelyen az irányításért szakmai felelősség terheli az ott dolgozó óvónőket.

A munkaközösség vezetők felelőssége szakterületek szakmai tevékenységéért terjed ki. A Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltak szerint a belső ellenőrzés az ebben foglaltaknak megfelelően történik.

A gyakorlati munka elemzésében lényeges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, az elfogadott elvek számonkérése, pozitív szakmai megerősítés.

Az objektív értékelés gyakorlatának megvalósulása, alaposággal és körültekintéssel. A pedagógiai munka ellenőrzése két szinten zajlik:

- Az óvodapedagógus gyakorlati munkájának szintjén.
- A gyermek fejlődésének, fejlettségének szintjén.

A gyermekcsoport fejlettségének értékelése az egyéni megfigyelések eredményeinek közös áttekintésével, gyermekek munkáinak eredményeivel való áttekintést követő konzultációval valósul meg.

Mivel a gyermekek egyéni megfigyeléseivel kapcsolatos információk folyamatosan követhetők, (új csoportnapló) az összehasonlítás, a fejlettségi mutatók ismeretében és a gyakorlati munka megfigyelésével adja a pedagógiai munka ellenőrzését és értékelését.

Az óvónők gyakorlati munkájának ellenőrzése kiterjed a nevelés minden területére, nevelési folyamatokra, célja elsősorban a megerősítés. Szakmai elemzés, hibák felismerése és a megfelelő korrekció lehetőségeinek megkeresése és gyakorlati alkalmazása.

A gyakorlati munka értékelése külső kontrollt biztosít az óvónő munkájában. Az ellenőrzés ütemezése, elveit az éves munkatervben előre megtervezett időbeosztással és tartalommal valósul meg. Az ütemezés kiterjed a korcsoportokra és a hangsúlyozott területekre, ezek gyakoriságára. Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű a „kimenet”, az iskolába lépés előtti időszak szorosabb ellenőrzése, értékelése.

6.3. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. Segítik a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését. A gyermekekhez való igazodást, a rugalmas alkalmazást egyénre szabottan. Az ovikréta folyamatos bevezetése és használata.

A gyermekcsoport nevelési tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, spontán helyzetekhez igazodik, s benne a feladatok egymásra épülnek. A tervben az élethelyzetek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.

Ellenőrzését a nevelési év folyamán az óvodaigazgató végzi.

Az óvodaigazgató az ellenőrzések során a csoportlátogatások alkalmával ellenőrzi és értékeli a tervezést, azzal a céllal, hogy az mennyiben szolgálja a helyi nevelési program célkitűzéseit és feladatainak megvalósulását.

Tanév végén az óvodapedagógusok írásban is értékelik a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésüknek alakulását.

Az egyéni képesség fejlesztésének mindenhol érvényesülnie kell. Minden óvónőnek tudnia kell, hogy melyik gyermeket, miben, milyen módszerrel, eszközzel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához, fejlettségéhez képest optimálisan fejlődjön. Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése. Követni kell fejlődési ütemüket, észlelni a lemaradásokat, megjelölni a korrekció gyakorlati feladatait.

Az egyéni fejlődés dokumentálásának tartalma:

- Anamnézis, melyben a születéstől az óvodáskorig minden lényeges információ megtehető.
- Szociális magatartás: beilleszkedés, önállósulás, kapcsolatteremtő képesség, együttműködés.
- Motoros képességek: mozgások koordinációja, testrészek mozgásának kifinomulása, érzékszervek koordinációja, lateralitás felmérése.
- Kognitív képességek: vizuális észlelés, alak, forma – téri tájékozottság, összefüggések vizuális megfogalmazása, gondolkodási műveletek, verbális – nonverbális elemek fejlettsége, verbális vizuális memória, figyelem fejlettsége.
- Kommunikációs képességek: beszédhallás, beszédértés, hanglejtés, szóincs, közlékenység, mondat szerkesztés, folyamatos összefüggő beszéd.
- Önállóság fejlődési mutatói: önkiszolgálás, öltözködés, testápolás, pihenés sajátosságai. Egyéni igények, jellemzők.

- Játéktevékenység tartalmi formái: fejlődése, játékformái, a gyermek helye s játszótársak között, a gyermek élményanyaga, együttműködés, érzelmi megnyilvánulások.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.
- Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.
- Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét is – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

A gyermekek egyéni megfigyeléseinek elsődleges dokumentuma a program testületünk által készítendő egyedi csoportnapló, melyben az egyéni fejlődés sajátosságai a fent jelzett elemek szerint folyamatosan rögzítődnek. Így írásos dokumentum és értékelés áll rendelkezésre. Az év végi egyéni értékelés határozza meg a következő feladatokat, 3 év távlatában.

6. 4. A Pedagógiai Program ellenőrzése és értékelése

A program ellenőrzésében és értékelésében a vezető óvónő irányításával valamennyi óvónő részt vesz.

- A bevezetést követően részértékelés készítése, a nevelési év végén gyermekcsoportra és a gyermekekre írásos dokumentáció alapján.
- Az 5 év fejlődésének áttekintésére minden ötödik évben a program részletes értékelése, melyben a gyermekeket, testületet és szülőket érintő minden terület megjelenik. Eredményességmérés visszajelzéseinek dokumentálása az iskolai tapasztalatok alapján.
- Az elemző, csoportokra terjedő értékelésnek összesítése további feladat meghatározás, illetve szükség szerinti korrekció céljával.

Javasolt szempont: A program bevalásának ellenőrzése és értékeléséhez

- Önértékeléssel kapcsolatos mérések és értékelések:
pedagógus – vezetői - intézményi szinten
- Partneri igény és elégedetlenség mérés

Az elemző 3 éves értékelés alapidokumentuma a csoportnapló és benne szereplő bejegyzések összesítése, gyermekre és csoportra egyaránt. A nevelőtestületet és a szülőket érintő területek összesítése elemző értékelését a kimenet sikere érdekében az iskolába készülő 3 – 4 évet óvodánkban töltött gyermekek szülei véleményének, az iskolai tanítók tapasztalatainak felhasználásával, a vezető tagóvoda irányító és munkaközösség vezetői készítik el. Célja a hatékonyság, minőségjavítás, önképzés, továbbképzés, tudatos további tervezése, az elemzés, értékelés áttekintése szaktanácsadó segítségével. Mint külső kontroll a szaktanácsadó bevonása, folyamatos részelemeinek áttekintésébe szükség szerint.

Az óvodai pedagógiai program megvalósulásáért a nevelőtestület egésze felelős.

Vecsési Mosolyország Óvoda – Kindergarten Kinderlachen in Wetschesch
OM: 033045 / székhely: 2220 Vecsés, Kisfaludy u. 13-15.
telephely.: 2220 Vecsés, Tompa u. 25. / telephely2.: 2220 Vecsés, Eötvös u. 30.
Tel/Fax: 06 29 350 554
e-mail: info@mosolyorszagovi.hu
www.mosolyorszagovi.hu

Szakirodalom jegyzék

- ❖ R. L. Atkinson, R. C. Atkinson, E. E. Smith, D. J. Bem: Pszichológia. Bp., 1997.
- ❖ Hilarion Petzold, Gabriele Ramin: Gyermekek-pszichoterápia. Bp., 1996.
- ❖ Nemzeti és Etnikai Nevelés Országos Alapelvei
- ❖ Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- ❖ Helyi Óvodai Program Kisfaludy Óvoda 1999.
- ❖ Dr Füle Sándor: A pedagógiai program készítése. Bp., 1997
- ❖ Dr Füle Sándor: A helyi pedagógiai programok kidolgozása. Bp., 1995
- ❖ Pereszlényi Éva: A helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszere. Bp., 1997
- ❖ Pócze Gábor – Trencsényi László: Pedagógiai program, de hogyan? Bp., 1996
- ❖ Szervezet fejlesztés pedagógiai fejlesztés 2002.
- ❖ Nagy László: A gyermek érdeklődésének lélektana. Bp., 1982
- ❖ Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? Bp., 1997
- ❖ Óvodai tükör. 2001.
- ❖ Porkolábné Dr Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában. Bp.,
- ❖ Porkolábné Dr Balogh Katalin: Komplex prevenció óvodai program. Bp.,
- ❖ Dr Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. Bp.,
- ❖ Mérey – Binet: Gyermeklélektan. Bp.,
- ❖ Kovács György és Bakos Éva: Játék az óvodában. Bp.,
- ❖ M. Eigen – R. Winkler: A játék. Bp., 1998
- ❖ Kecskeméti Tanítóképző Főiskola: Az óvodai anyanyelvi nevelés továbbfejlesztése. 1989
- ❖ Stöckert Károlyné: Játékpszichológia. Bp., 1995
- ❖ A nemzetiségi nyelvoktatás programja és módszertani útmutatása. Bp.,
- ❖ Zsidákovits Sándorné: Anyanyelvi nevelés az óvodában. Bp.

Érvényességi rendelkezések

Érvényes: visszavonásig

Az óvodai Pedagógiai Programjának módosítása, ennek módja, indokai:

Pedagógiai Programunk módosítására: törvénymódosítás, a nevelőtestület és szülők közösségének javaslata alapján kerülhet sor minden olyan esetben, mikor lényeges körülményekben, eredményességben, változó igények megjelenésekor ennek szükséglete megjelenik.

A módosítást, elemző értékelés és indoklás előzi meg. A módosítás elkészítésére a nevelőtestület jogosult, a szülők véleményének kikérése után.

A program évenkénti részértékelése az 5 évente elvégzendő teljes körű elemző értékelés tapasztalatainak figyelembe vételével történik, a nevelőtestület többségének javaslatára.

Indokolhatja a program módosítását további intézményünkön kívüli körülmény:

- ❖ szervezeti átalakítás,
- ❖ óvodahálózat leépítése, illetve bővítés,
- ❖ ha az óvodai testület más program bevezetéséről dönt.
- ❖ Törvénymódosítás

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKOK

A Vecsési Mosolyország Óvoda **nevelőtestülete** a jelen Nevelési Programot a 2025. 09. 08. napján tartott határozatképes ülésén át nem ruházható jogkörében meghozott 5/2025. számú határozatával, 100%-os igenlő szavazattal **elfogadta**. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a mellékelt jegyzőkönyvi kivonat és az ahhoz tartozó jelenléti ív aláírásával tanúsítják.

Vecsés, 2025. 09. 08.

.....

intézményvezető

A Nevelési Programot az **óvodai szülői szervezet (közösség)** véleményezte és elfogadásra javasolja.

Vecsés, 2025. 09. 08.

.....

A szülői munkaközösség képviselőjében

Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

1. sz. melléklet: 'Das pädagogische Programm unseres Kindergartens anhand der neuen Regelungen und Empfehlungen
2. sz. melléklet: A Pedagógiai Programhoz szükséges eszközök jegyzéke
3. sz. melléklet: Intézményi Esélyegyenlőségi, Egyenlő bánásmód program
4. sz. melléklet: Nevelőtestületi jegyzőkönyv, a Pedagógiai Nevelési Program módosításának elfogadásáról
5. sz. melléklet: Közalkalmazotti Tanács jegyzőkönyv, a Pedagógiai Program módosításának elfogadásáról
6. sz. melléklet: Szülői Munkaközösségi jegyzőkönyv, a Pedagógiai Program módosításának elfogadásáról

1. sz. melléklet

**Das pädagogische Programm unseres Kindergartens anhand der
neuen Regelungen und Empfehlungen**

Óvodánk pedagógiai programja az új törvények és ajánlások alapján

Inhalt

1	Begründung der Themenwahl	S. 2
2	Dokumente (Gesetze)	S. 4
3	Vorstellung unseres Kindergartens	S. 9
4	Unser Pädagogisches Programm und das Leitbild	S. 12
4.1	Unsere Leitsätze	S. 12
4.2	Nutzen für die Kinder	S. 12
4.3	Unser Bild vom Kind	S. 12
5	Sprachförderung und Kulturvermittlung	S. 14
5.1	Die Förderung der Kommunikationsfähigkeiten	S. 14
5.2	Die Pflege der kulturellen Traditionen	S. 19
6	Lernorte und Lernatmosphäre	S. 25
6.1	Umwelterziehung	S. 27
6.2	Literatur im Leben des Kindes	S. 29
6.3	Die Musik im Leben des Kindes	S. 32
6.4	Die visuelle Erziehung im Leben des Kindes	S. 35
7	Zusammenarbeit mit den Eltern	S. 36
8	Kontakte nach außen pflegen	S. 39
9	Innere Organisation des Kindergartens	S. 40
10	Die Zusammenarbeit im Team	S. 42
11	Berufliche Kompetenz	S. 43
11. 1	Das Bild der Kindergärtnerin	S. 43
11. 2	Das Bild der Kindergartenhelferin	S. 45
12	Schlusswort	S. 46
	Verwendete Literatur	S. 47

1 Begründung der Themenwahl

„Die Qualität der Bildungsarbeit sichern

Wir stellen uns der Herausforderung, hohe Qualität in unserer Bildungsarbeit zu sichern. Das Leitbild ist uns eine wichtige Grundlage. Die darin festgehaltenen Leitlinien und Ziele geben uns Orientierung und Unterstützung.

Wir richten unsere Arbeit an den Grundlagen aus, die von den ungarndeutschen Gremien für die besonderen Bedürfnisse der ungarndeutschen Kindergärten festgelegt sind.“ (Die ungarndeutschen Kindergärten zeigen Profil / Leitbild Seite 21)

In allen Kindergärten soll über das pädagogische Programm nachgedacht werden. In diesem Erziehungsjahr (vom 1. September 2013) müssen wir, Fachleute unsere Erziehungsarbeit anhand der neuen Regelungen und Empfehlungen tun. 2012 erschienen das neue Bildungsgesetz und die neuen Empfehlungen: **„Die ungarndeutschen Kindergärten zeigen Profil“ / „Leitbild“**, die unsere Arbeit grundsätzlich beeinflussen. (Die Liste der neuen Regelungen und Empfehlungen ist in der verwendete Literatur zu lesen.)

Als Kindergartenleiterin lege ich Wert auf die neuen Regelungen und die neuen Empfehlungen, es ist sehr wichtig für uns mit meinen Kolleginnen, dass diese Dokumente in unserer Erziehungsarbeit integriert werden. Es bedeutet uns eine Zusammenarbeit mit anderen Kindergärtnerinnen.

In unserem Kindergarten, in dem Mosolyország Óvoda - Lachenland Kindergarten ist ein innovatives ungarndeutsches Kindergärtnerinnenteam tätig, das sehr gern aktiv zusammen arbeitet. Diese Arbeit bedeutet für uns, die konsequente Überprüfung und Auswertung unserer bisherigen Arbeit. Wir sollen unsere Tätigkeiten überprüfen, die gut bewährten Methoden fortsetzen, und die veralteten Praktiken erneuern.

Das Profil der Ungarndeutschen Kindergärten (Leitbild) bietet uns sowohl viele nützliche Ratschläge für die Beschäftigungen als auch Unterstützung für unsere alltägliche Praxis. Für uns ist sehr wichtig, diese Empfehlungen adaptieren zu können.

In meiner Arbeit möchte ich unserem deutschen Nationalitätenteam Empfehlungen geben, und es dabei unterstützen, diese neuen Empfehlungen in die Tat umsetzen zu können. Ich habe die Absicht, die Bemerkungen des Leitbildes Schritt für Schritt zu bearbeiten, und es mit unserem pädagogischen Programm zu ergänzen. Das Leitbild bedeutet für uns eine wesentliche Grundlage.

Tanz beim Kindergartenreffen / Wetschesch 2019

Strudelessen – Wetschesch 2020

2 Dokumente (Gesetze)

Die ungarndeutschen Kindergärten arbeiten aufgrund der folgenden Richtlinien. Die wichtigsten Gesetze sind hier, ohne den Anspruch der Vollständigkeit aufgelistet.

Ich möchte nur die wichtigsten Veränderungen hervorheben, und wo, in welchem Gesetz sie geregelt sind.

Gesetz von der nationalen Gemeinserziehung 2011.CXC

3. § Man muss es ermöglichen, dass das Kind an einem Religionsunterricht teilnehmen kann, der von einer kirchlichen Rechtsperson organisiert wird.

Die staatlichen und örtlichen Erziehungs- und Bildungsinstitute dürfen für keine Religion oder Weltanschauung verpflichtet sein.

- 6.§ (1) b, Die Erziehungsaufgaben und Tätigkeiten sind: die Entwicklung der Persönlichkeit des Kindes und seine Vorbereitung auf das Zusammenleben in der Gesellschaft zu sichern, und zur persönlichen Entwicklung und Förderung der überdurchschnittliche Aufmerksamkeit brauchenden Kinder beizutragen .
- 21. § (11) Es gilt als fachliche Gesetzverletzung, wenn die Tätigkeit des Instituts gegen die Anordnungen des Leitbildes der spezial Erziehung brauchenden Kinder stößt.

20/2012. (VIII.31.) Verordnung von der Tätigkeit der Erziehungs-und Bildungsinstituten und von der Namensverwendung der gemeinserziehenden Instituten

- 6.§. (g) Die Grundsätze der Gesundheit-und Umwelterziehung
- 6.§ (b) Die einzelne Entwicklung und Förderung der Kinder, die überdurchschnittliche Aufmerksamkeit benötigen
- 6.§2 (h) Anordnungen für die Chancengleichheit der Kinder
- 6.§2 (c) Tätigkeiten, die die sozialen Nachteile mildern

- 6.§2 (f) Die Nationalitäten Kindergärten sollen die Aufgaben annehmen, die die nationale Kultur und Sprache pflegen.
- 21.§ (11) Es gilt als fachliche Gesetzverletzung, wenn die Tätigkeit des Instituts gegen die Anordnungen des Leitbildes der Nationalitäten Kindergärten stößt. Der Kindergarten soll die Entwicklung des Kindes ununterbrochen beobachten und schriftlich festhalten. Über die Entwicklung des Kindes sollen die Eltern kontinuierlich informiert werden.
- 36.§ (4) Der Kindergarten soll die Ergebnisse der intellektuellen,-sprachlichen,- hör,- sehen,- und Bewegungsentwicklung des Kindes je nach Bedarf, aber wenigstens in jedem halben Jahr schriftlich festlegen. Die Maßnahmen, Folgerungen und Vorschläge, die zur Entwicklung des Kindes dienen, sollen auch dokumentiert werden.

Regierungsverordnung 363/2012. (XII.17.) von dem staatlichen Grundprogramm der Kindergartenerziehung

Die Kommunikation, das Verfahren, das Verhalten der Kindergartenspädagogen und der anderen Angestellten im Kindergarten sollen wertvolles Modell für das kindliche Benehmen sein.

Die Anwesenheit des Kindergartenpädagogen ist eine sehr wichtige Bedingung der Erziehung während der ganzen Öffnungszeiten des Kindergartens.

Die Angestellten, die in einem Nationalitäten Kindergarten arbeiten, haben die Aufgabe, die Ziele der Nationalitäten Erziehung zu verwirklichen.

In dem Kindergarten, in dem Migranskinder erzogen werden, soll man Möglichkeiten schaffen, dass die Kinder die Kulturen und Muttersprachen voneinander kennenlernen können.

Das Gesetz regelt die sachlichen Bedingungen und formuliert die grundlegenden Erwartungen.

- Der Kindergarten soll über die sachlichen Bedingungen verfügen, die zur Verwirklichung des Pädagogischen Programms nötig sind.
- Das Gebäude des Kindergartens muss man so gestalten, dass es zur Bequemlichkeit und Sicherheit der Kinder dient und das Bewahren und Entwicklung ihrer Gesundheit sichern.
- Es soll die Befriedigung ihrer Bewegungs-und Spielbedürfnisse ermöglichen und es soll die Kinder mit Farben, Formen und Stoffen umgeben, die Harmonie ausstrahlen.

- Der Kindergarten soll entsprechende Arbeitsumgebung für die Angestellten und zu dem Empfang der Eltern sichern.

Das Grundprogramm formuliert außerdem die Grundsätze und Ziele, das Bild vom Kind und das Bild vom Kindergarten.

- In der Erziehung der zur Nationalität gehörenden Kinder muss man die Bewahrung, die Pflege, die Stärkung, das Vererben, die sprachliche Erziehung der Identität und die Möglichkeit der Integration mit multikulturellen Erziehung sichern.

2011. CLXXIX. Gesetz von den Rechten der Minderheiten

- Grundrechte der Nationalitäten
- Persönliche Nationalitäten Rechte
- Gesellschaftliche Nationalitäten Rechte
- Die Bildungs,-Kultur,- und Medienrechte der Nationalitäten

Die Bildungsselbstverwaltung der Nationalitäten

- Die Kulturselbstverwaltung der Nationalitäten
- Die Rechte der Nationalitäten, die mit der Medieninhalt-Dienstleistung zusammenhängen
- Die Selbstverwaltungen der Nationalitäten
- Die Vertreter der Minderheitsselbstverwaltungen
- Die Regeln bezüglich des Wahlrechts und der Wahlen
- Die Tätigkeit und die Zuständigkeit der Selbstverwaltungen
- Rechtsnachfolge

17/2013(III.1.) Verordnung , Richtlinie von der Erziehung im nationalitäten Kindergarten.

- Die Nationalitäten Erziehung im Kindergarten ist der Teil des einheitlichen gemeinserziehenden Systems unserer Heimat, die im Zusammenhang mit dem staatlichen Grunderziehungsprogramm des Kindergartens ihre besonderen Ziele und Aufgaben verwirklicht.
- Das Leitbild der Nationalitäten Erziehung im Kindergarten bestimmt die Grundsätze der besonderen pädagogischen Arbeit in den Nationalitäten Kindergärten, die in Ungarn liegen.

- Das Nationalitäten Leitbild formuliert die Ziele und Aufgaben der Nationalitäten Erziehung im Kindergarten. Es umfasst die Prinzipien, nach denen das Kindergartenleben organisiert werden soll, und formuliert die Formen der Nationalitäten Kindergarten-erziehung und die Charakteristiken der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters.
- Die Ziele und Aufgaben der Nationalitäten Erziehung im Kindergarten.
- Die Erziehung im Nationalitätenkindergarten dient entsprechend der Alterstufe und persönlichen Entwicklung des Kindes zum Kennenlernen und Erlernen der Nationalitäten Sprache und Kultur und zur Vererbung und Entwicklung der kulturellen Traditionen.
- Es soll für die Kinder muttersprachliche Umgebung sichern.
- Die Traditionen und Bräuche, die zur Lebensweise und Kultur der Nationalität gehören, sollen gepflegt und entwickelt werden.
- Die Kinder sollen auf das Erlernen der Nationalitätensprache in der Schule vorbereitet werden.
- Die Gestaltung und Entwicklung der Identität der Nationalität soll unterstützt werden.
- In den Nationalitäten Kindergärten soll man darauf achten, dass man für die emotionelle Sicherheit des Kindes sorgt und die Sprachkenntnisse des Kindes berücksichtigt und die Kommunikation in der Nationalitäten Sprache möglichst ganzheitlich sein kann.
- Der Kindergartenpädagoge soll mit regelmäßig vorkommenden Kommunikationssituationen die Aneignung der Sprache sichern, die auf Nachahmung basiert.
- Man soll aus dem Kulturschatz der Nation und der Kultur des Mutterlandes (Musik, Literatur, Volksspiele) mit der Hilfe einer bewusst aufgebauten Thematik das Spracherlernen ganz wechselvoll organisieren. Der Wochenplan und der Tagesablauf sollen zu den Sprachsituationen, zu dem natürlichen Sprachlernen entsprechend flexibel ausgearbeitet werden.
- Die Organisation der Erziehung im Nationalitätenkindergarten
- Die Erziehung im Nationalitätenkindergarten dauert von dem Eintritt in den Kindergarten bis zum Schulbeginn des Kindes.
- Der Kindergartenspädagoge, der an der Nationalitäten Erziehung teilnimmt, soll die Sprache der Nationalität sprechen, und ihre Kultur, ihre Traditionen und Bräuche kennen. Seine wichtige Aufgabe ist es, den kulturellen Schatz weiterzugeben.

- In dem Nationalitäten Kindergarten soll man das Leben der Kinder vorwiegend auf der Nationalitäten Sprache organisieren. Es ist wichtig, dass die Erwachsenen, die an der Betreuung der Kinder teilnehmen, die Sprache (den Dialekt) der Nationalität kennen und verwenden.
- Die Erziehungsarbeit des Nationalitäten Kindergartens wird mit der Zusammenarbeit mit der Familie/Eltern, Großeltern/, mit den Nationalitäten Instituten und Organisationen ergänzt, besonders in Gründung und Entwicklung der Sprachkultur der Kinder und der Traditionspflege und bei der Ausbildung und Entwicklung der Nationalitäten Identität.
- Der Nationalitäten Kindergarten soll über sachliche Bedingungen verfügen, die zur Pflege der Nationalitäten Kultur und Sprache beitragen.
- Die Umgebung des Kindergartens soll die Kultur, Lebensweise, Bräuche, Traditionen und die gegenständlichen Andenken widerspiegeln.
- Die Merkmale der Entwicklung bis zum Ende des Kindergartenalters.
- Als Ergebnis der Erziehung in der Familie und im Kindergarten soll im Kind eine positive emotionelle Einstellung zur Kultur und Sprache der Nationalität entstehen.

Die Ungarndeutschen Kindergärten zeigen Profil / Leitbild

- Nutzen für dies Kinder
- Unser Bild vom Kind
- Sprachförderung und Kulturvermittlung
- Lernorte und Lernatmosphäre
- Zusammenarbeit mit den Eltern
- Kontakte nach außen pflegen
- Innere Organisation des Kindergartens
- Zusammenarbeit im Team
- Berufliche Kompetenz

3 Vorstellung unseres Kindergartens

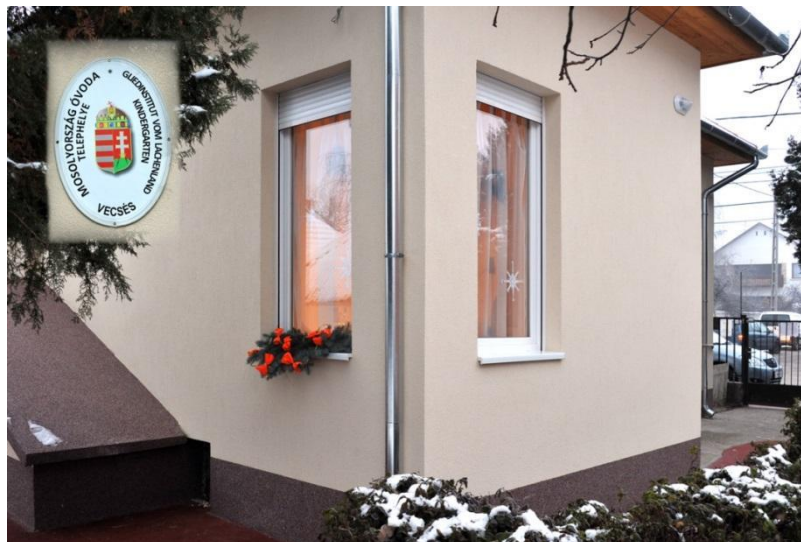
Unser Kindergarten liegt neben Budapest, in Wetschesch. In der Stadt leben viele Ungarndeutschen, deswegen ist es im Kindergarten so wichtig für uns und für die Eltern, dass die Kinder die alten Bräuche und Traditionen kennenlernen und bewahren können. In der Stadt wurde die ungarndeutsche Selbstverwaltung nach den Wahlen am 14.10.2010 erneut gegründet.

Unser Kindergarten ist ein deutscher nationalitäten Kindergarten, wo wir unter anderem die alten Bräuche pflegen und bewahren.

Wir sind in 3 Instituten tätig. Unser Kindergarten besteht aus 3 Gebäuden, die früher Einfamilienhäuser waren.

Hauptgebäude

Gliedinstitut 1

In unserem Kindergarten beschäftigte sich eine Kollegin, die heute Rentnerin ist, seit 1973 mit den Kindern auf Deutsch. Damals fanden wöchentlich einmal Beschäftigungen in den Vorschul-Gruppen statt. Als die Gesetze verändert wurden, organisierten wir mehrere Beschäftigungen. Nach dem Regierungswechsel konnten wir unsere Arbeit bei der deutschsprachigen Erziehung der Kinder neu umdenken und darüber nochmal reflektieren.

Das Jahr 1993 war ein wichtiger Meilenstein, dann wurde nämlich das Gesetz verabschiedet, dass die Minderheiten Radio- und Fernsehsendungen haben, ihre eigene Selbstverwaltung wählen und in der Schule und im Kindergarten zweisprachige Erziehung und Bildung haben konnten. Wir haben unser eigenes Erziehungsprogramm auch im Jahre 1999 entwickelt. Im Jahr 2010 wurde dieses Erziehungsprogramm geändert und von einem Experten überprüft und akzeptiert.

Mit der zweisprachigen Erziehung können die Kinder ohne psychologische Belastung in den Kindergarten eingewöhnen und an den im Tagesablauf geregelten Tätigkeiten teilnehmen. In unserem Kindergarten haben wir seit 14 Jahren 5 gemischte Gruppen, so können die neuen Kinder in solchen Gruppen sein, in denen die älteren Kinder schon einige Modellsätze kennen, verstehen und verwenden können. So können die Kinder einander nachahmen. So muss die Kindergärtnerin nicht zu oft die Sprachen wechseln, die Nachahmung der älteren Kinder ist sehr wichtig.

In einem Lehrjahr haben wir 110 – 115 Kinder, das ist zu viel, so haben wir weniger Möglichkeiten zum Üben, und uns mit den einzelnen Kindern lange zu beschäftigen.

In unserem Kindergarten arbeiten 5 ungarndeutsche Kindergärtnerinnen. Wir möchten und können also den Kindern in allen 4 Gruppen gute zweisprachige Erziehung geben. Den Mundart sprechen nur noch einige alten Leute. Für uns ist es eine schöne Aufgabe, die alten Sitten und Traditionen zu pflegen und zu bewahren. Wir üben die Volkstänze, und verwenden dabei die traditionelle Blasmusik.

20-25 % der Kinder haben ungarndeutsche Ahnen. Sie sprechen auf Ungarisch, aber die Eltern freuen sich, wenn die Kinder Deutsch lernen.

In unserer zweisprachigen Erziehung bearbeiten wir die folgenden Themen: Die Natur, das Wetter, die Umgebung der Kinder, die Familie, die Wohnung, Essen, Höflichkeitsformen. Das ist eine gute Vorbereitung für die Schule, da die Kinder Wetschesch in zwei Deutschen Nationlitäten Grundschule von der ersten Klasse an Deutsch lernen können.

Unser Kindergarten

4 Unser pädagogisches Programm und das Leitbild

Das ungarisch – deutsche, zweisprachige Erziehungsprogramm wird in unserem Kindergarten mit einem bilingualen, zweikulturellen Modell verwirklicht. Das Leitbild dient als Grundlage dafür:

4.1 Unsere Leitsätze

- ❖ *„Deutsche Sprache und Kultur sind unverzichtbare Grundvoraussetzungen für Erhalt und Stärkung ungarndeutscher Identität.*
- ❖ *Im ungarndeutschen Kindergarten geben wir der deutschen Sprache Vorrang.*
- ❖ *Die Förderung der deutschen Sprache ist gemeinsame Aufgabe von Kindergärten und Familie.*
- ❖ *Wir öffnen den Kindergarten nach außen zur Förderung der deutschen Sprache.*
- ❖ *Im Kindergarten wird hohe Qualität in der Bildungsarbeit gesichert.“ (Leitbild Seite 4)*

4.2 Nutzen für die Kinder

- ❖ *„Das Kind fühlt sich einer größeren Gemeinschaft zugehörig.*
- ❖ *Das Kind hat Spaß und Freude, die traditionellen Feste und Feiern zu erleben.*
- ❖ *Das Kind kann gelebte Kultur und Traditionen festigen bzw. kann diese kennen lernen.*
- ❖ *Das Kind lernt Geschaffenes, Gelebtes, Überliefertes zu schätzen und zu bewahren.*
- ❖ *Das Kind lernt, dankbar zu sein.*
- ❖ *Das Kind entwickelt Toleranz und Offenheit für andere Kulturen.*
- ❖ *Gelebtes Brauchtum schenkt den Kindern Erlebnisse – ganzheitliches Erleben.“ (Leitbild Seite 6)*

4.3 Unser Bild vom Kind

Unser Ziel ist das vielseitig gebildete Kind mit guten seelischen, körperlichen und geistigen Fertigkeiten und Fähigkeiten.

- ❖ *„Jedes Kind ist einzigartig in seinem Aussehen, in seinen Fähigkeiten, in seinen Bedürfnissen, in seinem Denken, in seiner Entwicklung und in seinem Lernen.*
  - ❖ *Das Kind trägt von Geburt an alles in sich, um sich zu entwickeln, zu entfalten und sein Leben aktiv zu gestalten. „Es ist Baumeister seiner selbst“.*
  - ❖ *Damit sich das Kind diesem individuellen Entwicklungsprozess öffnen kann, braucht es die Erfahrung von Angenommensein, Zuwendung und Geborgenheit. Es braucht seinen Freiraum und das Gefühl der Sicherheit. Es braucht Erwachsene und ein angemessenes Umfeld, um vielfältige Anregungen und Erfahrungsmöglichkeiten geboten zu bekommen. Es braucht zu seiner Orientierung und zu seinem Schutz nachvollziehbare, sinnvolle Regeln und Grenzen, die es in seinem Streben nach Weiterentwicklung unterstützen. Das Kind braucht Vorbilder, an denen es sich orientieren kann.*
  - ❖ *Das Kind ist von Beginn an Forscher und Entdecker. Die Neugierde, die Begeisterungsfähigkeit, die Offenheit für alles Neue und sein Eigen-Sinn sind dabei seine treibenden Kräfte.*
  - ❖ *Das Kind nimmt die Umwelt mit all seinen Sinnen wahr. Es wendet sich spontan, neugierig und interessiert den momentanen Gegebenheiten zu. Mit Hilfe der Sprache konstruiert das Kind seine eigene Welt.*
  - ❖ *Das Kind ist lernfreudig und lernfähig. Es braucht unterschiedlich Zeit, etwas zu lernen und beim Lernen. Es hat zu unterschiedlichen Zeiten unterschiedliche Interessensschwerpunkte.*
  - ❖ *Das Kind ist ein Gemeinschaftswesen. Es entwickelt sich im „Du“. Es braucht die Begegnung, den Austausch und die Auseinandersetzung mit anderen Kindern. Die Entwicklung zum Ich über das Du zum Wir wird dadurch möglich.*
- Das Kind braucht Bezugspersonen, die es in seinem Beziehungs- und Werdegang begleiten und unterstützen, seine Persönlichkeit respektieren und seine Eigenart würdigen.*
- ❖ *Jedes Kind ist spielfreudig. Das Spiel ist das Tun und das Lernen im Vorschulalter.*

- ❖ *Vorschulzeit ist Spielzeit, und Spielzeit ist Bildungszeit.*
- ❖ *Das Kind hat einen großen Bewegungsdrang.*
- ❖ *Das Kind ist mutig und experimentierfreudig.*
- ❖ *Das Kind ist von sich aus glücklich. Es trägt Lebensfreude in sich.*
- ❖ *Das Kind ist mitteilungsfreudig. Es will seine Gedanken, Vorstellungen, Ideen und Emotionen ausdrücken, sie sprachlich mitteilen.“ (Leitbild Seite 7)*

5 Sprachförderung und Kulturvermittlung

„Das Kind ist grundsätzlich neugierig – auch in Bezug auf andere Sprachen. Es ist wissbegierig und mutig genug, fremde Wörter nachzusprechen. Das Kind strebt dabei nicht nach Perfektion. Es erfreut sich an jedem Wort, das es in der Begegnung mit anderen Kindern oder Erwachsenen sprechen kann. Es will verstanden werden. Wir bieten eine professionelle, kindorientierte Sprachförderung, die wir spielerisch, erlebnisorientiert und im Sinne einer ganzheitlichen Förderung gestalten.“ (Leitbild Seite 8)

Die Vorschläge des Leitbildes wurden bei uns schon verwirklicht:

Die Ziele der deutschen Spracherziehung:

- Die Vorschulkinder werden in ihrer Entwicklungsstufe auf die deutsche Sprache vorbereitet und die deutsche Sprache wird ihnen bekannt gemacht.
- Vorbereitung der Kinder auf das Sprachstudium mit gezielter Ausspracheschulung.
- Das Bewahren und die Pflege der Tradition und des Volksgutes der deutschen Nationalität.
- Die zweisprachige Identität der Kinder zu unterstützen und zu verstärken.

5.1 Die Förderung der Kommunikationsfähigkeiten

Diese Aufgabe können wir einerseits mit sprachlichen Mitteln und andererseits mit nonverbalen Mitteln (Gestik, Mimik, Blick) erfüllen. Sie ergänzen, verstärken und ersetzen einander. Die Grundbedürfnisse der Kinder, wie – Liebe, Zusammengehörigkeit, gefühlsvoller Kontakt zwischen dem Kind und der Kindergärtnerin – müssen tagtäglich erfüllt werden und sollten sich auch im

Gespräch widerspiegeln. Das Duzen zwischen den Kindern und Kindergärtnerinnen bedeutet eine gefühlsvolle und direkte Verbindung, eine gewisse Geborgenheit für das Kind, was beim Siezen schwierig zu verwirklichen wäre.

Die Aufgaben der Kommunikationserziehung:

- ❖ Die Lust der Kinder zum Sprechen zu erwecken. Technische und inhaltliche Kenntnisse zu dem Selbstaussdruck der Kinder zu geben. Das kindische Metakommunikationssystem ausbauen zu lassen.
- ❖ Die Erlebnisse die Erfahrungen der Kinder werden immer angehört und ihre Fragen werden immer beantwortet. Die Kindergärtnerin soll natürliche Handlungssituationen und Dialoge schaffen. Sie fungiert als sprachliches Vorbild der Kinder, und erweitert ihren Wortschatz. Die Sprachkultur der Erwachsenen im Kindergarten muss deshalb gefördert werden.
- ❖ Die verschiedenen Kontaktformen (Ansprechen, Begrüßung, Spiel) sollen höflich sein. Die Kommunikationsverhaltensformen, wie Hilfsbereitschaft, Interesse, Aufmerksamkeit, Geduld – werden geschult und eingebaut.

Die schöne ungarische Sprache, die reine Aussprache, die bunten sprachlichen Wendungen, die literarischen Elemente sollen verwendet werden.

Im Rollenspiel soll das zu der Rolle passende Gespräch geübt werden. Die Kinder sollen ihre Erlebnisse, Tätigkeiten und einige Geschichten allein erzählen. Die Kinder sollen erwarten, von

Erwachsenen und Kindern gehört zu werden. Sie sollen offen und gesprächig sein. Die Gemeinschaft soll gegen die schlüpfrige Rede sein. Die Kindergärtnerin soll für das Gespräch mit dem Kind Zeit genug haben und einige beliebte Plätze zum Gespräch schaffen.

Die Höflichkeitsformen sollen im Spiel und im Gespräch geübt werden. Die Kinder sollen Geduld haben, dem anderem zuzuhören.

Der aktive und passive Wortschatz des Kindes soll geschult werden. Die Kinder haben oft Sprachfehler, darum müssen wir mit einem Logopäden zusammenarbeiten. Zum Üben der speziellen Aufgaben werden die Eltern miteinbezogen.

In der deutschen Sprache sind eigentümliche Tonverbindungen, die die Sprachfehler der Kinder korrigieren helfen. Die Kindergärtnerin soll Reime, Lieder auf Deutsch und Ungarisch verwenden, um die Sprachfehler zu verbessern. So üben sie die Aussprache der Wörter und artikulieren besser. Der Text der Lieder und Reime, die Sprachmelodie, der Wortklang, der Rhythmus zeigen den Kindern die Schönheit und die Kraft des Ausdruckes der Sprache. Das Singen der tonnachahmenden Wörter hilft bei der Aussprache. Die Kreisspiele erweitern den Wortschatz der Kinder und bereichern die Sprache.

- ❖ Wir sprechen mit den Kindern bewusst Deutsch.
- Wir zeigen selbst Freude am Sprechen.
- Wir reden mit den Kindern in allen möglichen Situationen Deutsch.
- Wir begleiten die Alltagsaktivitäten sprachlich.
- Wir begleiten die Kinder sprachlich in ihrem Spiel.
- Zu verschiedenen Handlungen sagen wir Reime und geben die Instruktionen auf Deutsch, oft singend. (dazu ist eine Liste im Anhang)
- ❖ Wir sprechen die deutsche Sprache verständlich.
- Wir wählen ein angemessenes Sprachtempo.
- Wir sprechen deutlich.
- Wir verwenden korrekte Begriffe.
- Wir sprechen mit den Kindern auf Augenhöhe.

- Wir wiederholen oft.
- Wir sind aufmerksam, wenn ein Kind etwas sagen will, so kann das Kind seine Wünsche, Gefühle und Vorstellungen erzählen.
- Es erlebt dadurch seine eigene Wirksamkeit.
- Sein Selbstwertgefühl wird dadurch gestärkt.
- Die Kinder lernen gerne voneinander.
- Wir hören dem Kind interessiert und aufmerksam zu.
- Wir respektieren ihre Wünsche und diese Erfahrungen motivieren das Kind zu sprechen.
- ❖ Bilderbücher sind sehr wichtig.
- Beim Hören und Lesen können Kinder ihrer Fantasie freien Lauf lassen und ihren Wortschatz erweitern.
- Wir erzählen Märchen, freie Geschichten und lesen aus Bilderbüchern.
- Die Kinder spielen die Märchen in Rollen- und Puppenspielen nach.
- Wir ermuntern die Kinder, Märchen und Geschichten selber zu erfinden und zu erzählen.

*„Sprache begleitet nahezu jede Aktivität und Handlung im Kindergarten. Uns ist bewusst, dass Sprachförderung beim ganz alltäglichen miteinander Sprechen und Erzählen beginnt. Im Tagesablauf nutzen wir die vielfältigsten Anlässe, um mit den Kindern deutsch zu sprechen.“
(Leitbild Seite 10)*

- ❖ In Alltagssituationen, ob beim Essen, im Waschraum, beim An- und Ausziehen... sprechen wir mit den Kindern Deutsch. Wir versuchen in allen Situationen Deutsch zu verwenden.
- ❖ Beim Ankommen begrüßen wir jedes Kind persönlich. Wir reichen ihm die Hand, nehmen mit ihm Augenkontakt auf und sprechen es in deutscher Sprache an. Wir nehmen dabei ganz einfache Satzmodelle an: „Geht es dir gut?“ „Dein Kleid ist sehr schön.“ Oh, hast du schöne Haare!“ „Hast du Lust zu spielen, zu tanzen oder zu turnen?“

- ❖ Beim Frühstück sprechen wir mit den Kindern immer Deutsch. Wir geben dabei einfache Instruktionen: „Bring bitte einen Teller!“ „Hol bitte einen Stuhl!“ „Wir wünschen den Kindern guten Appetit, wir fragen immer auf Deutsch: „Hat es gut geschmeckt?“ „Möchtest du noch?“ „Wer möchte noch Tee?“
- ❖ Während der Spielzeit sprechen wir in allen möglichen Situationen Deutsch. „Spielen wir mit Legosteinen!“ „Es ist eine gute Idee!“ Wo ist die Puppe mit langen Haaren?“...
- ❖ Im Stuhlkreis sprechen wir Deutsch, singen deutsche Lieder und sprechen Reime.

- ❖ Auch bei einzelnen Tätigkeiten wie Aufräumen, in der Garderobe, im Waschraum, im Hof, beim Turnen...benutzen wir deutsche Redemitteln. Wir verwenden Modellsätze oder Lieder beim Aufräumen: „Alle Kinder Groß und Klein räumen die Spielsachen ein!“
- ❖ Beim Mittagessen reden wir mit den Kindern Deutsch. Wir benennen die Speisen, sagen Tischsprüche und geben Anleitungen und Anweisungen in deutscher Sprache. „Pi,pi,pi wir haben uns lieb, darum sagen alle, Guten Appetit!“ „Möchtest du noch Suppe?“ Wer möchte noch Fleisch?“ „Hat es gut geschmeckt?“ „Heute essen wir feine Gemüsesuppe, dann Nudeln mit Quark“
- ❖ In die Ruhezeit begleiten wir die Kinder mit einem Schlaflied, einem Märchen oder einem Gedicht in deutscher Sprache. „Schlaf Kindlein schlaf. Der Vater hüt die Schaf, Die Mutter schüttelt Bäumelein, Da fällt herab ein Träumelein, Schlaf, Kindlein, schlaf!“

- ❖ Bei Bastelarbeiten sprechen wir Deutsch. „Gib mir bitte die Schere!“
- ❖ Wir bieten den Kindern deutschsprachige Computerspiele an.
(zum Beispiel: <http://www.freispiel.de/kinderspiele.htm>)
- ❖ Mit Hilfe von Handpuppen bieten wir jeden Tag deutschsprachige Tätigkeiten an.
- ❖ Wir verabschieden uns von jedem Kind einzeln auf Deutsch.
- ❖ Wir Erzieherinnen sprechen miteinander Deutsch, wenn es nur möglich ist.

5.2 Die Pflege der kulturellen Traditionen

*„Kulturelle Traditionen sind identitätsstiftend. Sie fördern und stärken den Gemeinschaftssinn.
Gelebtes Brauchtum schenkt den Kindern Erlebnisse – ganzheitliches Erleben.
Unter Berücksichtigung der aktuellen Lebensumwelt der Kinder pflegen wir die ungarndeutschen
kulturellen Traditionen.“ (Leitbild Seite 11)*

Die Tradition, die alten Sitten und Bräuche sind sehr wichtig im Leben einer Gemeinschaft und im Leben der Familien. Zu den Sitten gehörende Festtage färben die grauen Alltage.

Die Traditionen der deutschen Nationalität sollen sich im Gruppenzimmer und in der Umgebung des Kindergartens widerspiegeln.

An die Wand hängen wir alte Fotos und eine Ecke in jedem Gruppenzimmer kann mit alten Dingen, Geräten und Kleidungsstücken eingerichtet werden.

- ❖ Im Garten und im Fenster kann man Rosmarin haben. Von den zum Jahreslauf gehörenden Traditionen können die Eltern an einer Wandzeitung Informationen lesen und Fotos besichtigen.
- ❖ Während der Spaziergänge kann die Kindergärtnerin den Kindern noch einige alte Häuser zeigen.
- ❖ Die Kindergärtnerin soll alte Kinderlieder, Reime sammeln und den Mundart den Kindern bekannt machen.
- ❖ Wir machen die deutsche Sprache im gesamten Kindergarten sichtbar. Wir schreiben alle Gruppen,- Raumnamen auch auf Deutsch auf.
- ❖ Wir schreiben die Begrüßungen, Einladungen und Wandzeitungen auch auf Deutsch auf.
- ❖ Wir organisieren im Kindergarten verschiedene Ausstellungen zu den ungarndeutschen Traditionen.
- ❖ In der Puppenecke haben wir alte Spielzeuge, Möbel, Töpfe und Trachtenpuppen.
- ❖ Wir machen verschiedene Bildergalerien mit wechselnden Themenkreisen.
- ❖ Wir benutzen ungarndeutsche Symbole wie Rosmarin, Formen, Farben, Motive, Blaudruck Stoffe.
- ❖ Wir versenden zweisprachige Einladungen zu unseren Veranstaltungen. (Krautfest, Martinstag, Faschingszeit, Schwäbische Woche, Kindergarten treffen, Muttertag, Jahresschlussfest, Abschiedsfest)
- ❖ An allen Lernorten geben wir den Kindern zusätzlich vielfältige Erlebnisse, auch außerhalb des Kindergartens.
- ❖ Wir organisieren für die Kinder „Sprachausflug“.
- ❖ Wir werden uns bemühen, dass die Kinder Erfahrungen an Ort und Stelle (Keller, Sauerkrautherstellerfirma, Maisbrechen, Wiese, Obstgarten, Markt, Geschäfte, Kirche, Friedhof) sammeln können.

Bei einer Sauerkrautherstellerfirma

- ❖ Wir beobachten die Umwelt, besuchen Ausstellungen und das Heimatmuseum und öffentliche Gebäuden. (Schule, Post, Geschäfte, Büro)
- ❖ Wir machen in allen Jahreszeiten Spaziergänge und Ausflüge in die Natur und sammeln Früchte, Blätter und benennen sie auch auf Deutsch.
- ❖ Wir suchen immer nach neuen Lernorten im Umfeld. (Bibliothek, Friseur, Tischler, Konditorei, Steinmetz, Blaufärber, Schuster, Schneider)
- ❖ Wir besuchen einen Bauernhof. (Haller Hof)

- ❖ Wir besuchen den Reiterhof Dobrovitz in Wetschesch, und schauen dort zu, wie das Vieh gefüttert wird. (Pferd, Kuh, Schwein, Hahn, Ente, Schäfchen)
- ❖ Die alten Traditionen und Sitten werden im Lehrjahr aufgearbeitet. Diese beginnen im Herbst:

- Kirchweihfest (Khiritoh) – am 14. September
  - Krautfest- Tradition im Herbst in Wetschesch
  - Weinlesefest – am 1. Samstag im Oktober
  - Im Herbst die Herstellung des berühmten Sauerkrautes kennenlernen
  - Abschied vom Herbst, Martinstag (*neues Fest im Kindergarten*)
  - Adventzeit. Vorbereitung auf Weihnachten: Nikolaustag, Weihnachten.
  - Faschingszeit – Wetschescher Tänze tanzen
  - Ostern – Ostereierlaufen am Ostermontag
  - Im Frühling die „Schwäbische Woche“ – Tradition in unserem Kindergarten (es wird jetzt zum dritten Mal stattfinden)
  - Kindergarten Treffen / Ungarndeutscher Sonntag
-
- ❖ Die Kinder erlernen Kreisspiele, Lieder, Reime. An Festtagen können sie ein Trachtkleid anhaben.
  - ❖ Die Kinder lernen die wetschescher Blasmusik kennen.
  - ❖ Im Leben der Familien ist die Hochzeit ein sehr schönes, wichtiges Fest. Einige Teile der traditionellen Hochzeit können wir im Fasching aufarbeiten. Diese sind: Brauttanz; Abkränzung der Braut.
  - ❖ Diese Aufgaben helfen die zweisprachige Identität der Kinder zu verstärken. Die Ziele und Aufgaben sind in den „Prinzipien der zweisprachigen Erziehungsprogramms im Kindergarten“ festgelegt.
  - ❖ Wir sammeln mit den Kindern altes Kulturgut, alte Kleider, alte Werkzeuge, alte Spielzeuge. Wir laden die Eltern ein, damit sie uns bei dieser Aufgabe helfen.
  - ❖ Wir studieren die alten Werkzeuge und machen sie zum Thema.
  - ❖ Wir machen eine kleine Ausstellung aus alten Dingen und Gegenständen.
  - ❖ Wir zeigen diese Sammlung den Eltern und anderen Interessierten auch.

- ❖ Wir bieten diese früheren Gegenstände und Werkzeuge den Kindern zu ihren Aktivitäten an.
- ❖ Die Kinder werden kreativ und diese Tätigkeit bereitet ihnen viel Freude.
- ❖ Wir singen alte Lieder, wir laden zu uns eine alte Kindergärtnerin, oder einen alten Mann ein.
- ❖ Die Kinder können so echte schwäbische Lieder hören und alte (schwäbische) Leute kennenlernen.

Unsere frühere Stellvertreterin Frau Inancsi, die uns immer wieder besucht

- ❖ Wir versuchen den Mundart der Ungarndeutschen mit Hilfe dieser alten Menschen vorzustellen.
- ❖ Wir beteiligen uns an Festen und Feiern im Dorf, in der Gemeinde und im Umfeld.
- ❖ Wir bereiten uns jedes Jahr auf das Krautfest, auf das „Herbstfest“, auf den Advent, auf den Fasching, auf die schwäbische Woche, auf das Winterabschiedfest, auf Ostern, auf den Kindertag, auf Muttertag, auf das deutsche Nationalitäten Kindergartentreffen vor.
- ❖ Wir gestalten die traditionellen ungarndeutschen Feste und Feiern mit den Kindern zweisprachig.
- ❖ Wir schaffen Volkstracht und Volkstanzkleidung an.

- ❖ Wir tanzen mit den Kindern deutsche Volkstänze in Volkstracht.
- ❖ Die Gebrauchsgegenstände im Kindergarten (Tischdecken, Servietten, Vorhänge, Spielzeuge, Kalender, Dekoration usw.) tragen Motive früherer Zeiten (Schnitzereien, Stickereien usw.).
- ❖ Wir bauen die örtlichen Bräuche und Sitten in unseren Kindergartenalltag ein, benutzen die örtlichen oder die für die Ungarndeutschen allgemein bekannten Symbole. (Rosmarin, Blaudruckstoff, Stickereien usw.)
- ❖ Wir backen traditionelle Kuchen und kochen traditionelle Speisen mit Hilfe älterer Menschen. (Apfel mit Palatschinkennudeln)
- ❖ Wir organisieren Veranstaltungen für die Eltern, die die traditionellen Rezepte kennen lernen und ausprobieren können.
- ❖ Wir machen die Kinder mit den typischen Musikinstrumenten der Ungarndeutschen bekannt (Ziehharmonika, Trompete u.ä.).
- ❖ Die Sprachförderung ist im **Freispiel** auch sehr wichtig.

- Wir beobachten die Kinder bei ihren Spielsituationen und nehmen alle Möglichkeiten wahr, die deutsche Sprache in ihre Aktivitäten miteinzubeziehen.
- Wir benutzen viele Spielzeuge beim Spielen, die auch auf Deutsch benannt werden können.

Freispiel

- ❖ Wir fördern die Sprache im **angeleiteten Spiel** auch, wir sprechen in allen Situationen Deutsch.
  - Wir organisieren Spaziergänge und Ausflüge und danach versuchen wir über ihre Erlebnisse auch auf Deutsch zu reden und über das passende Thema ihren Wortschatz zu erweitern.
  - Wir bieten ihnen die Möglichkeit an, von Erfahrungen, Ereignissen und Erlebnissen, die sie außerhalb des Kindergartens erleben, zu erzählen.

angeleiteten Spiel

6 Lernorte und Lernatmosphäre

„Spielend Sprache lernen in einer Atmosphäre des Wohlbefindens“ (Leitbild Seite 13)

Die Vorschläge des Leitbildes wurden bei uns schon verwirklicht:

Die Ziele und die Aufgaben werden in verschiedenen Tätigkeiten verwirklicht.

Diese sind:

- ❖ Spiel – Bewegungen--Erfrischungsturnen
- ❖ Traditionspflege
- ❖ Arbeit (Selbstbedienungsaufgaben, Hilfe bei der Gartenarbeit...)
- ❖ Lernen im Spiel: Die Umwelt aktiv kennenlernen, Literatur im Leben des Kindes, Musik im Leben des Kindes, Bildnerische Gestaltung

Diese Tätigkeiten werden im Tagesablauf mit einzelnen Kindern, mit Mikrogruppen oder mit der ganzen Gruppe verwirklicht. Die Kinder sind in altersgemischten Gruppen, so können die jüngeren

Kinder den älteren nachahmen. Die Aufgaben werden im Rahmenplan für einen Monat oder für eine Woche geplant. Man organisiert Anregungen und Beschäftigungen im Stuhlkreis oder frontal.

Es ist wichtig, dass die Kindergärtnerinnen die Kinder mit den Familien gemeinsam erziehen können.

- ❖ Wir nehmen jedes Kind mit seinen individuellen Bedürfnissen wahr.
- ❖ Wir vermitteln dem Kind das Gefühl, dass es angenommen und geliebt ist.
- ❖ Wir gehen mit jedem Kind liebevoll um.
- ❖ Wir trauen den Kindern etwas zu.
- ❖ Wir vereinbaren gemeinsam mit den Kindern die Regeln.
- ❖ Durch Rituale schaffen wir eine klare einfache Tagesstruktur, die den Kindern Sicherheit gibt.
- ❖ Uns Kindergärtnerinnen ist es bewusst, dass wir durch unser Verhalten und unsere Haltung das sozial-emotionale Klima formen können.
- ❖ Wir ermöglichen den Kindern Ausgewogenheit zwischen Phasen des Tätigseins und Phasen der Ruhe.
- ❖ Im Gruppenzimmer richten wir verschiedene Ecken: Mal,- Puppen,- Märchen, - Natur, - Sprach, Bauecken ein.
- ❖ Wir benutzen typische ungarndeutsche Gegenstände. (alte Gegenstände in der Küche; Bügeleisen, Herd – ‚Spárhelt‘, alte zackige Tischdecken, mini Kaffeemühle)
- ❖ Wir versuchen, den Außenbereich kreativ und inspirativ einzurichten und dekorieren und nutzen das gesamte Umfeld, damit die Kinder mehr Erfahrungen sammeln können. (Ungarndeutschenecke im Flur mit alten Fotos)
- ❖ Wir bieten Möglichkeiten zur Bewegung und begleiten diese Tätigkeiten auch sprachlich, natürlich auch auf Deutsch. (Klettern, Schaukeln, Rutschen, Laufen, Ballen, Turnen, Tanzen, Verkehren...)
- ❖ Wir machen mit Kindern einen kleinen Garten für Blumen und zum Anpflanzen.

6.1 Umwelterziehung

- ❖ Die Umwelt komplex erkennen. Die Kinder sind neugierig, sie wollen immer tätig sein, sie wollen ihre Umgebung, die Natur, die Welt kennenlernen.
- ❖ Mit der Umwelterziehung können wir die Neugierde der Kinder erfüllen, und inzwischen die Aufgaben der zweisprachigen Erziehung lösen.
- ❖ Die Kinder sollen die Umwelt aktiv, voll mit Erfahrungen, Erlebnissen, mit eigenem Handeln erlernen.

- ❖ Heutzutage ist der Umweltschutz sehr wichtig.
- ❖ Die Kinder sollen die vier Elemente und ihre Wirkungen auf unser Leben erfahren und kennenlernen. Das Feuer, das Wasser, die Luft und die Erde sind sehr wichtig in unserem Leben, sie haben aber positive und negative Wirkungen.
- ❖ Die Kinder erlernen die Umwelt gemeinsam mit den elementarischen mathematischen Kenntnissen.
- ❖ Während des Beobachtens, während einer Tätigkeit lernen die Kinder das Sortieren, Ordnen, Zuordnen, Unterscheiden, Vergleichen, Schätzen und Messen.
- ❖ Sie können die Zahlen üben, die Relationen und Präpositionen verwenden.
- ❖ Wenn wir diese Aufgaben komplex lösen, können die Kinder die Welt besser entdecken und verwenden dabei die deutsche Sprache in natürlichen Situationen.

Die Themen der Umwelterziehung sind die folgenden:

- ❖ Die unmittelbare Umwelt der Kinder.
- ❖ Kindergarten, Orientierung (Räume, Hof, Zeichen), Spielzeuge, Arbeitsweisen erlernen, Körperpflege.
- ❖ Die Familie – Familienmitglieder, Hausarbeit, Einrichtung.

- ❖ Beim Essen – Lebensmittel, Besteck.
- ❖ Bekleidung – Die Kleidung in den 4 Jahreszeiten, Volkstracht, Kleidung für verschiedene Berufe.
- ❖ Umweltschutz, Mülltrennung. (Wir haben selektive Müllcontainer im Hof aufgestellt und die Kinder können Papier, Plastik, und Glas von zu Hause mitnehmen und in die Container werfen, und wir möchten bald auch in den Gruppen selektive Mülleimer aufstellen.)
- ❖ Das Kind und die Natur.
- ❖ Die 4 Jahreszeiten – das Wetter.
- ❖ Einige Früchte, Obst, Gemüseamen erlernen, und ihre Eigenschaften benennen.
- ❖ Arbeit im Garten und auf dem Acker Pflanzen, Bäume, Blumen.
- ❖ Die Tiere – Haustiere, Wildtiere, Wassertiere.

Das Schattenspiel mit den Haustieren

- ❖ Die 4 Elemente: – Feuer – Wasser – Luft – Erde.
- ❖ Naturschutz.
- ❖ Die weitere Umgebung des Kindes.
- ❖ Die Umgebung des Kindergartens.
- ❖ Einrichtungen in der Stadt Wetschesch.
- ❖ Verkehr.
- ❖ Ausflüge, Spaziergänge (Bauernhof, Acker, Wald, Flughafen, Bahnhof)
- ❖ Busfahrt nach Budapest.

6.2 Literatur im Leben des Kindes

- ❖ Die Literatur hat einen wichtigen Platz im Leben des Kindes, sie ist eine Quelle der Freude, ein Spiel mit der Sprache.
- ❖ Die verschiedenen Gattungen der Volksdichtung und der Kunstdichtung sind Mittel für die Kindergärtnerin, die Sprachfähigkeit, die Phantasie, die Kreativität der Kinder zu fördern.
- ❖ Rhythmus, Reim, Klang, Sprachmelodie, Lautmalerei und Wortspiele sind Hilfe bei der Ausspracheschulung in der Spracherziehung.
- ❖ Volksreime sind sehr beliebt. Für das Kind sind Rhythmus, Sprachmelodie, Wortspiele wichtig, oft versteht es die einzelnen Worte nicht, Volksreime sind Spiel mit der Sprache.
- ❖ Die Kindergärtnerin soll eine eigene Sammlung haben und so oft, wie es möglich ist, Reime sagen und nachahmen lassen.

Die Reimarten sind die folgenden:

- ❖ Fingerspiele

- ❖ Kniereiterspiele
- ❖ Kosereime
- ❖ Trostreime
- ❖ Wiegelieder
- ❖ Abzählreime
- ❖ Tischsprüche
- ❖ Reime zur Erziehungsaufgaben
- ❖ Die Kinder sagen die Reime mit Bewegungen zusammen, also lösen sie auch rhythmische Aufgaben. (Z.B. beim Turnen sagen wir „ganz stark boxen wir!“ usw.)
- ❖ Das Märchen wird von den Kindern am liebsten gehört.
- ❖ Im Märchen werden Wünsche befriedigt es gibt dem Kind Sicherheit und eine Atmosphäre der Zusammenhörigkeit. Gemüt, Phantasie und schöpferische Kräfte des Kindes werden mit dem Märchen geweckt.
- ❖ Die Kindergärtnerin soll Märchen auswählen, die der jeweiligen Altersgruppe entsprechen und nicht allzu große Angst bei den Kindern erwecken.
- ❖ Mit Dramatisierung des Märchens werden die Sprachfreude und das Ausdrucksvermögen des Kindes gefördert.
- ❖ Die Kinder kostümieren sich gern, sie wandeln sich in die Rolle der Märchenfigur gern um. Die Dialogformen sind gute Mittel, den passiven und aktiven Wortschatz des Kindes zu erweitern.
- ❖ In der Spracherziehung haben auch die Bilderbücher ihre Aufgaben, in denen die Geschichte mit Bildern veranschaulicht werden.
- ❖ Die Kinder hören beständig zu den Situationen passende Reime und Märchen. Es ist gut, wenn sie in einem Lehrjahr 5-6 Reime allein, auswendig erzählen können.

Wir dramatisieren zusammen

6.3 Die Musik im Leben des Kindes

- ❖ Die Kinder haben Musik – Rhythmus – Bewegung sehr gern. Die rhythmische – musikalische Erziehung fördert Geist – Seele und Körper der Kinder. Diese geistige – körperliche Wechselwirkung macht den Kindern Freude und spricht ihre Seele an.
- ❖ Während der musikalischen – rhythmischen Erziehung werden die Fertigkeiten und Fähigkeiten, ihre Disziplin, Selbstständigkeit und das Selbstbewusstsein der Kinder gebildet, gestärkt.
- ❖ Kinder lieben es, Musik zu machen und zu hören, die deutsche Sprache lernen sie dabei spielend. Wir singen miteinander so oft, wie es nur möglich ist.
- ❖ Wir kennen viele Lieder, die wir in unseren Beschäftigungsangeboten berücksichtigen.

- ❖ Wir benutzen sowohl alte als auch moderne Lieder.
- ❖ Der Rhythmus und die Reime und die Melodie der Lieder unterstützen das Sprachgedächtnis.
- ❖ Lieder, Singspiele, Tänze, wie Wetschescher Tänze haben ihren festen Platz im Kinderalltag.

- ❖ Wir tanzen so oft, wie es möglich ist, die örtlichen Wetschescher Tänze, die von vielen Kindern in Wetschesch bekannt sind.
- ❖ Wir spielen mit Orff-Instrumenten, die alle Gruppen haben, mit denen die Kinder Rhythmen schlagen und musizieren können.
- ❖ Wir machen die Kinder mit den typischen Musikinstrumenten der Ungarndeutschen bekannt. (Trompete, Ziehharmonika...)
- ❖ Die Musik macht das Kind fröhlich. Die Kinderlieder und Reime haben ihren festen Platz in der Musikerziehung.
- ❖ Die Musik spielt eine wesentliche Rolle, weil die Kinder sich dabei bewegen können (Tanzschritte, Rhythmus).
- ❖ Die Musik ist ein ästhetisches Erlebnis für die Kinder.
- ❖ Die Kinder haben dabei die Möglichkeit, Rollen zu wechseln. Sie können verschiedene Spieltätigkeiten üben.

In der Musikerziehung haben wir mehrere Aufgaben.

Die rhythmischen Aufgaben:

- ❖ Das gleichmäßige Pulsieren in spielerischen Tätigkeiten zu üben.
- ❖ Rhythmuswiedergabe – Klatschen, Bewegungen, Klopfen, Gestampfe mit Instrumenten.

Die melodischen Aufgaben:

- ❖ Rein, gutartikulierte zu singen, reinen Klang zu haben.
- ❖ Die Melodie zu verstecken, damit die Kinder Möglichkeit haben, die Melodie selbst zu rekonstruieren.
- ❖ Die Melodie und das Spiel gemeinsam zu üben.

- ❖ Die Melodie erkennen zu lassen – nach einem inneren Motiv, nach Summen, nach Spiel mit Instrumenten, nach la – la – la
- ❖ Laut – leise zu singen, zu sprechen, zu klatschen.
- ❖ Schnell – langsam zu singen, zu sprechen, sich zu bewegen.
- ❖ Hoch – tief zu singen, zu sprechen (Terz, Quint, Oktav) mit Handbewegung begleitet.
- ❖ Einige Stimmen – Menschen, Tiere. Einige Töne (Klang, Dinge, Verkehrsmittel). Einige Geräusche unterscheiden zu lassen.

Die Gattungen:

- ❖ Das Volkslied.
  - ❖ Das Kunstlied.
  - ❖ Das Kreisspiel.
  - ❖ Die verschiedenen Reimarten.
  - ❖ Die Tänze.
-
- ❖ Mit der musikalischen Erziehung kann die Kindergärtnerin viele pädagogische Aufgaben lösen: Ordnungsübungen (Ordnung in der Bewegung, im Raum, in der Zeit, in der Zusammenarbeit mit dem Partner und Gemeinschaft.) Disziplin und Beherrschungsübungen – damit können wir die Aufmerksamkeit der Kinder lenken.
  - ❖ Sinnesübungen: akustische, visuelle, taktile Übungen. Mit diesen Übungen erleben die Kinder die Grundelemente der Musik (Tonstärke, Tonhöhe, Tempo, Dynamik, Ton). Zu diesen Aufgaben gehören die verschiedenen Bewegungen.
  - ❖ Übungen zum Führen und Folgen. Damit werden das Verantwortungsbewusstsein und die Anpassungsfähigkeit der Kinder verstärkt

- ❖ Improvisationsübungen. Die Kinder wollen alles allein erfinden, sie wollen ihre eigenen Ideen verwirklichen. Mit diesen Übungen können sie Erfolgserlebnisse haben. Die Kindergärtnerin soll eigene Sammlung zur Musikerziehung haben und oft Volkslieder singen. Einige Schallplatten, Tonbänder und CD-s sind gute Mitteln zum Musikhören.
- ❖ Bis zum Ende des Vorschulalters sollen die Kinder 10 – 15 Kinderlieder und Kreisspiele mit Freude selbstständig singen.

„Summ, summ, summ Bienchen summ herum“

6.4 Die visuelle Erziehung im Leben des Kindes

- ❖ Die Kinder wollen ihre Erlebnisse aus der Natur, von ihrer Familie und von ihrem Leben aufarbeiten.
- ❖ Sie wollen für ihre Spiele eigene Gegenstände verfertigen. In der visuellen Erziehung haben wir viele Möglichkeiten dazu.

- ❖ Wir können die Kreativität, die Feinmotorik, die Augen – Hand Koordinierung der Kinder schulen und entwickeln.
- ❖ Die Kinder benennen die Farben und erkennen die verschiedenen Materialien und Mitteln. (Schere, Klebstoff, Bleistift usw.)
- ❖ Zeichnen und Malen: damit darf das Kind seine Gefühle und Empfindungen frei darstellen.
- ❖ Kleben und Schneiden: damit kann das Kind viele Stoffe kennenlernen und seinen ästhetischen Sinn fördern.
- ❖ Kneten und Formen: damit kann das Kind seine Kreativität erweitern und die Feinmotorik üben.
- ❖ Falten und Drucken: damit kann das Kind reihen und ordnen üben.
- ❖ Während der visuellen Erziehung verwenden die Kinder viele Materialien.
- ❖ Sie üben die Sicherheitsregeln bei der Verwendung dieser Gegenstände.
- ❖ Werkzeuge zu der visuellen Erziehung: Buntstifte, Filzfedern, Wachskreiden, Kreiden, Farben, Pinseln, Schere, Klebstoff, verschiedene Papiersorten, Erde, Sand, Wasser, Lehm, Salz-Mehlknete, Steine und alles, was in der Natur zu finden ist.
- ❖ Mit diesen Tätigkeiten werden die Kinder auf die Schule vorbereitet, sie können dadurch später besser schreiben und lesen.

7 Zusammenarbeit mit den Eltern

„Die Familie nimmt einen hohen Stellenwert für die Sprachentwicklung des Kindes ein. Der Spracherwerb findet zum Großteil in der Familie statt. Wir sehen daher die Förderung der deutschen Sprache in unseren Kindergärten als gemeinsame Aufgabe von Kindergarten und Familie.“ (Leitbild Seite 17)

Der Vorschlag des Leitbildes wurde bei uns schon verwirklicht:

- ❖ Wir arbeiten partnerschaftlich mit den Eltern zusammen.
- ❖ Wir informieren die Eltern über die Ziele und Vorteile ungarndeutscher Kindergärten, und betonen ihren Nutzen.
- ❖ Wir zeigen den Familien die Besonderheiten der ungarndeutschen Kindergärten auf.
- ❖ Wir organisieren Elternabende, gemeinsame Veranstaltungen, Versammlungen und Besuche bei den Familien.

„Herbstabschiedsfest“ 2012

Weihnachten mit Eltern 2017

- ❖ Wir haben ein eigenes Kindergarten – Homepage, und haben vor, es zweisprachig zu gestalten.
- ❖ Wir informieren die Eltern über den Kindergarten auch in der Stadtzeitung.
- ❖ Wir ermöglichen es den Eltern, Einblick in unsere Arbeit zu bekommen.
- ❖ Wir sind ein offener Kindergarten. „Bei uns ist die Tür immer offen.“ Wenn die Eltern möchten, können sie den ganzen Tag mit uns sein, spielen, arbeiten und sich bewegen usw.
- ❖ Die Eltern können unser pädagogisches Programm kennenlernen.
- ❖ Wir geben ihnen die Möglichkeiten zur Mitarbeit und betonen die Wichtigkeit ihres Beitrages.
- ❖ Wir planen gemeinsame Aktivitäten ein. Wir gestalten Spielnachmittage, Bastelnachmittage. Wir organisieren zusammen mit den Familienangehörigen Nationalitätentage. Wir machen auch gemeinsame Ausflüge, Feste, Veranstaltungen, Bälle.

- ❖ In die Vorbereitung von Festen werden die Eltern aktiv miteinbezogen.
- ❖ Eltern und Großeltern, die ungarndeutsche Bräuche kennen, laden wir in den Kindergarten ein und lassen sie erzählen.
- ❖ Wir gestalten mit den Eltern kreative Angebote, bei denen die Kinder alte Handwerke der ungarndeutschen kennen lernen. (Blaudruck, Perlen, Töpfern...)
- ❖ Wir laden Eltern ein, die den Kindern von ihrer Arbeit, Tätigkeit, Hobby, Sport erzählen.
- ❖ Auf Wunsch halten wir mit den Eltern auch per Email Kontakt.

Krautfest 2018

8 Kontakte nach außen pflegen

„Wir pflegen die Zusammenarbeit und den Austausch mit anderen Nationalitäten-Kindergärten, Gremien, Organisationen und Institutionen“ (Leitbild Seite 19)

Wir haben vor, dieser in der Zukunft besondere Aufmerksamkeit zu widmen:

- ❖ Wir suchen Kontakt mit anderen Nationalitäten Kindergärten.
- ❖ Wir pflegen die Zusammenarbeit, indem wir Treffen und Weiterbildungen organisieren, bei denen wir unsere Erfahrungen und Ideen austauschen, Anregungen weitergeben und uns gegenseitig stärken können.
- ❖ Bei diesen Treffen sprechen wir, wenn es möglich ist, miteinander Deutsch.
- ❖ „Aus der Praxis für die Praxis“ – ist unser Motto, wir halten Ideenbörsen.
- ❖ Unser Kindergarten ist geöffnet für die Besucher von anderen Kindergärten.
- ❖ Wir geben den Vertretern, der Ungarndeutsche Selbstverwaltung und den Schulen Möglichkeit, Einblick in unser Leben zu bekommen.
- ❖ Wir pflegen eine gute Zusammenarbeit mit Vereinen, Verbänden, Schulen, Selbstverwaltungen, Senioren...
- ❖ Wir arbeiten am Aufbau einer Partnerschaft mit einem deutschen Kindergarten. (in unserer Partnerstadt Rheinstetten)
- ❖ Wir pflegen Kontakt mit deutschen Kindergärtnerinnen, Lehrerinnen.

Hospitation im Kindergarten Rettenbach 2013

- ❖ Wir halten Kontakt mit Firmen, die unseren Kindergarten unterstützen können. (Hochtief /Essen)
- ❖ Wir nehmen aktiv an der Sitzung der örtlichen deutschen Selbstverwaltung teil.
- ❖ Wir pflegen partnerschaftliche Beziehung mit Rheinstetten / Die Partnerschaftsurkunde wurde im Jahre 1993 unterschrieben. Diese Partnerschaft stärkt die Freundschaft zwischen den Menschen, hilft bei der Entwicklung der Sprachkultur, festigt die Pflege der Tradition.
- ❖ Wir informieren die Gemeinde über unsere Arbeit.
- ❖ Zu unseren Veranstaltungen und Ausstellungen laden wir den Bürgermeister und den Gemeinderat sowie Mitglieder der Nationalitätenselbstverwaltung ein.
- ❖ Wir berichten über unsere Arbeit, über die Ereignisse, und Erfolge unseres Kindergartens in den lokalen Medien: Stadtzeitung, Neue Zeitung, Homepages.

9 Innere Organisation des Kindergartens

„Die Qualität der Bildungsarbeit sichern.“ (Leitbild Seite 21)

Der Vorschlag des Leitbildes wurde bei uns schon verwirklicht:

- ❖ Wir befassen uns eingehend mit dem Nationalitätengesetz und berücksichtigen es.
- ❖ Wir orientieren uns an den Richtlinien für die Nationalitätenkindergärten und Bildungsgesetz.
- ❖ Wir überprüfen regelmäßig unsere Arbeit auf der Grundlage des neuen Leitbildes.
- ❖ Wir gestalten unsere Arbeit transparent nach innen und nach außen und dokumentieren sie.
- ❖ Eine gut geführte Dokumentation trägt wesentlich zur internen Qualitätsentwicklung bei.
- ❖ Im Team geben wir uns gegenseitig Einblick in unsere Projekte und Tätigkeiten.
- ❖ Wir reflektieren und planen gemeinsam bei unserer Arbeit.
- ❖ Wir beobachten die Entwicklungs- und Lernschritte der Kinder und tauschen unsere Beobachtungen im Team und mit den Eltern aus.
- ❖ Wir machen den Entwicklungs- und Lernprozess eines jeden Kindes sichtbar.
- ❖ Wir machen für jedes Kind einen Entwicklungsplan an und dokumentieren unsere Beobachtungen im „Kinderpersonalblatt“. Jedes Kind hat ein Portfolio mit Zeichnungen des Kindes und die Beobachtungen. Es gibt uns Einblick in die Entwicklung der Kinder.
- ❖ Wir führen Interviews mit dem Kind und präsentieren unsere Arbeit durch Fotos.
- ❖ Wir dokumentieren die Projekte, Ausflüge, Feste, Teamsitzungen, Anwesenheitslisten und Urlaubstage.
- ❖ In jedem neuen Erziehungsjahr machen wir einen Arbeitsplan für das ganze Jahr.
- ❖ Wir informieren die Nationalitätenselbstverwaltung über unsere Arbeit.
- ❖ Wir betrachten unsere Arbeit in verantwortungsbewusster Eigenkontrolle. (Selbstbild)
- ❖ Jede Erzieherin reflektiert und beurteilt ihre Arbeit täglich in mündlicher und wöchentlich in schriftlicher Form.
- ❖ Das Portfolio der Kinder bietet für uns eine wichtige Grundlage.

- ❖ Wir evaluieren unsere Arbeit bei regelmäßigen Teambesprechungen.
- ❖ Wir holen uns Feedback von unseren Teamkolleginnen und auch Rückmeldung von den Eltern. (In Einzelgesprächen, im Rahmen von Entwicklungsgesprächen und mittels eines Fragebogens.)
- ❖ Wir halten Kontakt mit den Lehrerinnen und Lehrern der Grundschule durch persönliche Gespräche und mittels eines Fragebogens.
- ❖ Jede Erzieherin und Kindergärtnerin bildet sich kontinuierlich weiter, durch Selbstbewertung und Selbstbildung.
- ❖ Wir fragen uns immer wieder:
  - Wo will ich hin? (mein Ziel)
  - Wo stehe ich? (Was kann ich gut?)
  - Wo brauche ich Entwicklung?
- ❖ Wir organisieren Fortbildungen für die Kindergärtnerinnen und nehmen an Weiterbildungsveranstaltungen im In-und Ausland teil.

Stuhlkreis im Passau 2013

10 Die Zusammenarbeit im Team

„Teamarbeit ist ein Prozess, der immer wieder neu erarbeitet und gestaltet werden muss.“

(Leitbild Seite 24)

Wir haben vor, dieser in der Zukunft besondere Aufmerksamkeit zu widmen:

- ❖ Die Aufgabenverteilung erfolgt aufgrund der Fähigkeiten und Talente der Kindergärtnerinnen.
- ❖ Jedes Teammitglied übernimmt Mitverantwortung für das Klima des Miteinanders und für die Qualität der Bildungsarbeit, sowie für den eigenen Aufgabenbereich.
- ❖ Wir pflegen einen wertschätzenden Umgang miteinander.
- ❖ Jedes Teammitglied arbeitet aktiv mit, es trägt mit seinen Ideen und Fähigkeiten zur gemeinsamen Arbeit bei.
- ❖ Wir möchten unsere deutsche Sprache verbessern. Wir unterstützen uns dabei gegenseitig.
- ❖ Wir sprechen im ungarndeutschen Team Deutsch.
- ❖ Wir halten regelmäßige Teambesprechungen.
- ❖ Wir lernen von- und miteinander.
- ❖ Wir tauschen uns über Fortbildungen aus und erzählen über unsere Erfahrungen.
- ❖ Wir arbeiten gewissenhaft und pflichtbewusst.
- ❖ Wir sind bereit, aus unseren Fehlern zu lernen.

11 Berufliche Kompetenz

11.1 Das Bild der Kindergärtnerin

Die Vorschläge des Leitbildes wurden bei uns schon verwirklicht:

- ❖ *„Sie hat die entsprechende Ausbildung.*
- ❖ *Sie ist sprachliches Vorbild.*
- ❖ *Sie spricht mit Freude deutsch.*
- ❖ *Sie spricht ein sicheres Deutsch.*
- ❖ *Sie spricht konsequent im Tagesablauf deutsch.*
- ❖ *Sie sucht den Kontakt mit ungarndeutschen Vereinen und Organisationen.*
- ❖ *Sie kennt und pflegt die ungarndeutsche Kultur und die ungarndeutschen Traditionen.*
- ❖ *Sie geht mit der Methodenvielfalt kompetent um.*
- ❖ *Sie kennt eine Vielfalt an Methoden, die sie kreativ und situativ einsetzt.*
- ❖ *Sie ist sich ihrer Vorbildfunktion bewusst.*
- ❖ *Sie hat Disziplin.*
- ❖ *Sie ist verlässlich.*
- ❖ *Sie ist verantwortungsbewusst.*
- ❖ *Sie ist pünktlich.*
- ❖ *Sie ist kreativ.*
- ❖ *Sie stellt das Kind mit seinen Bedürfnissen in den Mittelpunkt.*
- ❖ *Sie ist verantwortungsbewusst.*
- ❖ *Sie ist einfühlsam.*
- ❖ *Sie ist achtsam.*
- ❖ *Sie ist begeisterungsfähig.*

- ❖ *Sie kann Kinder begeistern.*
- ❖ *Sie lässt sich begeistern.*
- ❖ *Sie bildet sich kontinuierlich weiter.*
- ❖ *Sie bildet sich im Team und durch kindergartenübergreifende Kontakte weiter.*
- ❖ *Sie nimmt an Fortbildungen teil.*
- ❖ *Sie äußert Fortbildungswünsche.*
- ❖ *Sie ist entwicklungsbereit.*
- ❖ *Sie ist offen für Neues.*
- ❖ *Sie ist kontaktfreudig.*
- ❖ *Sie identifiziert sich mit dem Leitbild.*
- ❖ *Sie lässt sich führen.*
- ❖ *Sie ist ausgeglichen.*
- ❖ *Sie kann mit Emotionen kompetent umgehen.*
- ❖ *Sie kann eine Diskussion sachlich führen.*
- ❖ *Sie kann Privates und Berufliches trennen.*
- ❖ *Sie ist flexibel.*
- ❖ *Sie kann mit Herausforderungen umgehen.*
- ❖ *Sie kann mit Veränderungen umgehen.*
- ❖ *Sie ist anpassungsfähig.*
- ❖ *Sie plant, reflektiert und dokumentiert ihre Arbeit.*
- ❖ *Sie versteht sich als Begleiterin und sieht das Kind als Baumeister seiner selbst.*
- ❖ *Sie beobachtet und dokumentiert die Entwicklungsschritte des Kindes.“ (Leitbild Seite 26)*

11.2 Das Bild der Kindergartenhelferin

- ❖ *„Sie kennt und pflegt die ungarndeutsche Kultur und die ungarndeutschen Traditionen.*
- ❖ *Sie ist sich ihrer Vorbildfunktion bewusst.*
- ❖ *Sie hat Disziplin.*
- ❖ *Sie ist verlässlich.*
- ❖ *Sie ist verantwortungsbewusst.*
- ❖ *Sie ist pünktlich.*
- ❖ *Sie stellt das Kind mit seinen Bedürfnissen in den Mittelpunkt.*
- ❖ *Sie ist verantwortungsbewusst.*
- ❖ *Sie ist einfühlsam.*
- ❖ *Sie ist achtsam.*
- ❖ *Sie ist begeisterungsfähig.*
- ❖ *Sie bildet sich weiter.*
- ❖ *Sie nimmt an Fortbildungen der Kindergartenhelfer/innen teil.*
- ❖ *Sie ist entwicklungsbereit.*
- ❖ *Sie ist offen für Neues.*
- ❖ *Sie ist kontaktfreudig.*
- ❖ *Sie identifiziert sich mit dem Leitbild.*
- ❖ *Sie lässt sich führen.*
- ❖ *Sie ist ausgeglichen.*
- ❖ *Sie kann mit Emotionen kompetent umgehen.*
- ❖ *Sie kann Privates und Berufliches trennen.*
- ❖ *Sie ist flexibel.*
- ❖ *Sie kann mit Herausforderungen umgehen.*
- ❖ *Sie kann mit Veränderungen umgehen.*

❖ *Sie ist anpassungsfähig“ (Leitbild Seite 27)*

12 Schlusswort

Ich hoffe, dass diese Arbeit unserem Team bei der täglichen Arbeit wertvolle Unterstützung geben kann. Das Leitbild und diese Arbeit bilden die wichtigsten Grundlagen für unser pädagogisches Handeln. Nachdem sie vom Team kennengelernt und akzeptiert werden, geben sie uns Orientierung und Halt. Sie sind empfohlene Richtlinien für das gesamte Team.

Die Arbeit im Kindergarten bedeutet eine Berufung, die ständige Erneuerung und freudvolle Planung benötigt.

Als Kindergärtnerin und Institutionsleiterin lege ich großen Wert darauf, die Bedürfnisse und Wünsche der Kinder vielseitig zu befriedigen. Es ist eine Selbstverständlichkeit, dass das Spiel und die Bewegung den Alltag der Kinder dominieren sollen.

Als ungarndeutscher Kindergarten spielen für uns sowohl die Vermittlung und Pflege der deutschen Sprache als auch die Pflege der Traditionen eine wesentliche Rolle.

Die gültigen Gesetze und Richtlinien fungieren als Erwartungen und unsere Tätigkeit basiert auf den Richtlinien des Leitbildes.

Deshalb habe ich die Entscheidung getroffen, die Arbeit und die Alltage unseres Kindergartens mit diesem Konzept zu vergleichen. Dadurch möchte ich meinen ungarndeutschen Kolleginnen eine Empfehlung und Unterstützung für ihre qualitative Arbeit anbieten.

Ich hoffe, mit dieser Arbeit die Möglichkeiten in ungarndeutschen Kindergärten im Interesse der deutschen Nationalitäten Erziehung überschaubarer und verständlicher gemacht zu haben.

Ich hatte dabei die Absicht, für alle Hilfe und Anregungen anzubieten, die eigenen Stärken und Schwächen zu entdecken, gute Ideen zu entwickeln und sich kreativ zu verwirklichen.

„Gib jedem Tag die Chance, den schönsten deines Lebens zu werden.“

Verwendete Literatur

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 17/2013 (III.1) A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve
- Marianne Bauer, Marlene Preims, Dr Gábor Frank, Ágnes Szauer (2012): Ungarndeutsche Kindergärten zeigen Profil. Budapest, Pécs, S. 28
- Mosolyország Óvoda Nevelőtestülete (2013): „Mosolyország Pedagógiai Program” Mosolyország Óvoda Pedagógiai Programja. Vecsés, S. 90
- A Kisfaludy utcai Óvoda Nevelőtestülete (1999): Óvodánk korábbi Német Nemzetiségi Programja. Vecsés, S. 14
- Doróné Zimmel Katalin (1993): Rheinstetteni partnerkapcsolat. Vecsési Kalendárium. Vecsés, S. 200
- Renate Lüder unter Mitarbeit von Hildegard Enderle und Hedwig Friedemann-Spath (2004): Praxishilfen für den Kindergarten. Herder kiadó, München, Heft 1-15, je 48 Seiten
- Jäger-Manz Monika (1998): „Ich sag dir was!”. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, S. 131
- Edgardis Garlin, Stefan Merkle (2007): Kikus Deutsch, Liederheft „Guten Morgen“. Hueber kiadó, Ismaning, S. 24
- Morvai Edit/ Veress Bernadett (2010): Deutsch mit Hans Hase in Kindergarten und Vorschule. Goethe Institut München
- Kotzné Havas Erika – Szendy Judit (2007): Konfetti. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, S. 80
- Nagy Jenőné (2002): Lachen, entdecken, bewundern. Croatica Kht kiadó, Budapest
- Theresia Talaber (1992): Zweisprachigkeit im Kindergarten. Soproni Szociális Foglalkoztató nyomdája, Sopron

- Dr Gábor Frank, Ibolya Engländer-Hoch (2011): Deutsch Revital (Pädagogische Zeitschrift für das ungarndeutsche Bildungswesen.) Folium Kft, Budapest
- <http://www.kidsworld.de/> 28. 08. 2013
- <http://njt.hu/> 01. 07. 2013
- <http://www.udpi.hu/> 17. 05. 2013
- http://eduline.hu/kozoktatas/2013/8/27/Elfogadtak_a_koznevelési_törvény_módosítását_a_EVMMI6_30. 08. 2013
- <http://www.petroczi.eoldal.hu/> 12. 09. 2013

„Kindergarten Kinderlachen in Wetschsch 2020“